

वार्षिक नियतकालिक अंक २०२१-२२

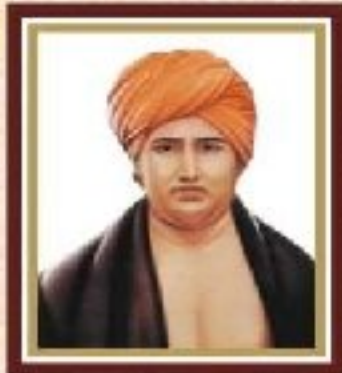

ध्येय

डी.पी.बी. दयानंद कॉलेज
ऑफ एज्युकेशन, सोलापूर.

Our Source of Inspiration

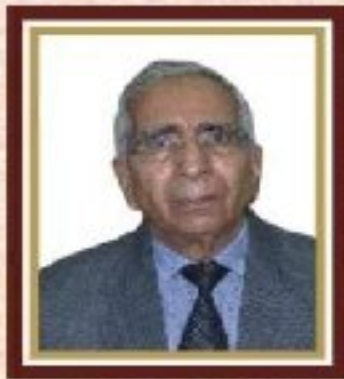
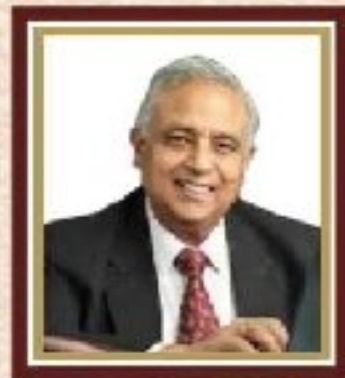

Maharshi Swami Dayanand Saraswati

Founder of Arya Samaj & Great Social,
Educational Reformer
(1824 - 1883)

Hon. Padmashri Dr. Punam Suri ji

President, DAV College Management
Committee, New Delhi & Chancellor,
D.A.V. University, Jalandhar.

Hon. Shri. Mahesh Chopra ji

Treasurer, DAV College Management
Committee, New Delhi & Local Secretary,
Dayanand Institutions, Solapur.

Prof.- Dr. V. P. Ubale

Administrator, Dayanand Institutions,
Solapur.

प्रेरणादायी विचार

तुम्ही आत्तापर्यंत जे करत आलेला आहात
तेच करत रहाल
तर तुम्हाला तेच मिलेल
जे आत्तापर्यंत मिलत आलेले आहे.

म्हणून

आत्तापर्यंत कधी न मिलवलेलं
मिलवायचं असेल तर
आत्तापर्यंत कधी न केलेलं
करावं लागेल.

अब्दुस सलाम चौस यांच्या
यशशास्त्र या पुस्तकातून

शोकसंदेश

महाविद्यालयाचे माजी अध्यापक
मा. प्रा. प्रभाकर माढेकर शिवपूजे
यांचे देहावसान झाले. त्यांच्या प्रती
महाविद्यालयाकडून भावपूर्ण श्रद्धांजली.

प्रा. प्रभाकर म. माढेकर-शिवपूजे

एम.ए. (हिंदी), एम.ए. (मराठी) एम.एड.
निवृत्त प्राध्यापक - दयानंद शिक्षणशास्त्र
महाविद्यालय, सोलापूर

त्यांनी प्राथ. शिक्षक, माध्य. शिक्षक, उच्च माध्य. शिक्षक, दयानंद
आणि सोशल शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय व सिद्धेश्वर गृहविज्ञान महाविद्यालय
सोलापूरमध्ये प्राध्यापक व प्राचार्य म्हणून एकूण ४५ वर्षे शिक्षण सेवा केली.
महाविद्यालयातील विविध समित्यांवर कार्ये करून त्यांनी महाविद्यालयाला
मोठा हातभार लावला. महाविद्यालय त्यांच्या प्रति कायम ऋणी राहिल.
त्यांच्या आत्म्यास चिरशांती लाभो.. ही प्रार्थना !.....

महाविद्यालयाचे २०१८-२०२० या शैक्षणिक वर्षातील बी.एड. चे विद्यार्थी
शिक्षक श्री. जंगलगी सदानंद अमागोंडा यांचे दुःखद निधन झाले. अतिशय
शांत व सुस्वभावी असणारे व महाविद्यालयास सहकार्य करणारे, अभ्यासू
शिक्षकप्रिय विद्यार्थी यांचे निधन झाले.
त्यांच्या आत्म्यास चिरशांती लाभो.. ही प्रार्थना !

Interaction with stakeholders

B. Ed. Trainee Shri. Parvez Patel expressing as a stakeholder during stake-holders' interaction meeting.

Shri. A. D. Joshi visited the college and was welcomed by the Principal Dr. S. B. Kshirsagar

Stakeholders and donors Shri. Sanjay Kalase, Shri. C. L. Saddu, Shri. Ramkrishna Meshram and Mrs. Birajdar Kalase

Sakal Media YIN coordinator of Solapur with Principal Dr. S. B. Kshirsagar

Trainees of DSM Course of YCMOU at College centre

District Collecyor Shri. Milind Shambharkar and Sakal Media Editor Shri. Abhay Diwanji 's Interaction with Students

Interview Training workshop

Interview Preparation State Level workshop organized by college on 23.05. 2022: some moments

Prof. Dr. V. P. Ubale being felicitated during the Inauguration Function of the Interview training workshop

Exhibition of Books on Interviews, entrepreneurship, employment, mind power, introducing yourself etc

Registration Counter

Prof. Dr. B. H. Damji addressing the participants

Figure 2 Members of Dayanand Colleges meet about planning of interview workshop

Figure 1 Mr. Vhankalas interacting with trainer Mr. Pramod Kanade

Mr. Chatake Aakash being interviewed in Mock Interview

Commerce Student Mr. Yemul M Sumayya being interviewed in mock interview

Dr. V. B. Kidgaonkar Coordinator of workshop during valedictory function of the workshop

Mr. Pramod Kanade, Interview trainer being felicitated by Principal Dr. S. B. Kshirsagar

Participant of the Interview training workshop with the trainers

Teaching Learning Activities

College Activities including Din Vishes and Vishes Din

Pooja Dulange's Interview for Dayanandshri Award

Pratima poojan of Rajmata Jijau and Swami Vivekananda on 12.01.2022

Paying homage to Gankokila Lata Mangeshkar on her demise

Figure 1 Pooja Dulange's Interview for Dayanandshri Award

Figure 2 Shri, Govindprasad Lahoti being felicitated

PNB Manager being felicitated with alumnus Shri. Madhukar Jakkani

Dr. Smt. Rashmi Kulkarni being felicitated on her birthday

Dr. Rashmi Kulkarni during Interview training

Students engrossed in teaching, learning

Kshirsagar during teaching of EPC4

Teachers during pledge

Trainee Mr. SuhasPawar during Brainstorming

Figure 3Students during pledge

Students during Mahabaleshwar Trip

Dr. Rashmi Kulkarni and students

Students during Mahabaleshwar trio

Mr. Parvez Pater during classroom interaction

Visits of eminent officials and personalities to the college

Visit of Hon. C. P. of Solapur District Shri. Harish Baijal to the college

Figure 1 Visit and Interaction of District Collector Hon. Shri. Milind Shambharkar Ji and Sakal Media Editor Sri. Abhay Diwanji

Prof. Dr. V. B. Kidgaonkar and students during *paripath*

Students of the college after Welcome of F. Y. B. Ed. students

(महाविद्यालयाची प्रार्थना)

एक प्रतिज्ञा असे आमुची, ज्ञानाची साधना, चिरंतन ज्ञानाची साधना ।

ज्ञान हेच संजीवन साऱ्या जगताच्या जीवना ॥

ज्योत जागवू सुजाणतेची सकलांच्या अंतरी ।

तीच निवारील पटल तमाचे प्रभात सूर्यापरी ।

ज्ञानच देऊळ, ज्ञानच दैवत प्रगतीच्या पूजना ॥१॥

नव्या युगाचा नव्या जगाचा ज्ञान धर्मआहे ।

त्यातच आमच्या उजळउद्याचे आश्वासनराहे ।

मुक्तकरील तो परंपरेच्या बंदिघरातुन मना ॥२॥

हाच मंत्र नेईल आम्हाला दिव्य भविष्याकडे ।

न्यायनितीचे पाऊल जेथे भेदाशी ना अडे ।

जे जे मंगल पावन त्याची जेथे आराधना ॥३॥

.....कुसुमाग्रज

संकल्प : मानवातील उत्कृष्टतेचा ध्यास

*व्रतविधान : सामाजिक परिवर्तन आणि जगण्यायोग्य सुंदर
जगनिर्मितीसाठी सक्षम व वचनबद्ध शिक्षक घडविणे.*

ब्रीद : ॥ तमसो मा ज्योतिर्गमय।

*Mission: To prepare competent and committed teachers who
transform society and make the world a better place to live in.*

Vision: Pursuit of Human Excellence.

Motto: Lead Me from darkness to light.

OBJECTIVES OF THE COLLEGE

1. To develop among student-teacher the essential competencies of a teacher in order to develop an attitude towards becoming a committed and performance oriented teacher.
2. To enable the student-teachers to understand the philosophical and sociological foundation of teacher education.
3. To equip the student-teacher through strong psychological foundation and with essential knowledge, skills and attitude so as to develop them as responsible teachers of the modern world.
4. To promote social cohesion, improve communication and IT skills, widen vision of student teacher enabling them to adopt themselves in the situations they stands for in their lives.
5. To create awareness about values, core elements, duties and responsibilities of a teacher and foster human rights, and the dignity of individuals with a special emphasis of gender equality.
- 6 . To guide for observance on the principles of Arya Samaj and inculcate a sence of appreciation about contribution of great personalities with special reference Swami Dayanand Saraswati.

Our Quality Policy

(Principles Of Quality Management)

- Merit based Admissions
- rigorous internal Training programme for developing teaching Skill
- Internal Quality Assurance Cell Promoting sincerity, regularity and punctuality Leading to self discipline
- Strong feedback mechanism for Quality sustenance and quality improvement
- Observance of Professional ethics and code of conduct
- Building strong bonds of association with stakeholders
- Open transparent and fair system of evaluation
- Equalization of educational opportunity
- Maximizing learning opportunities for becoming life long learners.
- Building leadership and fellowmen-ship capacities
- Exposure to practical life and job opportunity.
- Perform Based Reward System (PBRS)

Our Value System

- a) To foster excellence in all spheres of life Including teaching.
- b) To promote use of technology.
- c) To inculcate national values enshrined in Constitution of India.
- d) To promote human dignity, scientific temperament and perseverance.
- e) To inculcate sincerity, regularity and punctuality enabling self-discipline.
- f) To nurture professional ethics, code of conduct and commitments as a teacher .
- g) To contribute to the national Development.

आमचे महाविद्यालय

शैक्षणिक व नैसर्गिक पर्यावरणपूरक परिसर

तज्ज्ञ, अनुभवी व संशोधन प्रेरक प्राध्यापक

नेट-सेट परीक्षा मार्गदर्शन

भाषा प्रयोगशाळा

व्यक्तिमत्व व नेतृत्व विकास शिबिरांचे आयोजन

प्रतिवर्षी दयानंद मार्टीकर शिक्षक सक्षम पुरस्कार प्रदान

मुलाखत तयारी व नोकरी मेळावा आयोजन

अनुभवी सेवातत्पर शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग

प्रभावी प्रत्याभरण यंत्रणा

यु.जी.सी. तर्फे विविध योजनेअंतर्गत अनुदान प्राप्त

ऑगस्ट २०१६ सो. विद्यापीठ शहरी विभागातील उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार

समाजोपयोगी उत्पादक कार्य

कुलनिहाय नैमित्तिक व विशेष दिन कार्यक्रम

विविध विषय अभ्यास मंडळे

प्लेसमेंट समिती

किलॉस्कर वसुंधरा महोत्सव सहभाग

निर्णय प्रक्रियेत व प्रशासनात विद्यार्थ्यांचा सहभाग

सामाजिक व राष्ट्रीय उत्तरदायित्वपर विविध कार्यक्रम

मूल्यशिक्षणपर कार्यक्रम

सोलापूर विद्यापीठ मान्यताप्राप्त शैक्षणिक संशोधन केंद्र

प्रतिभावंत व उच्च विद्या
विभूषित माजी विद्यार्थी संघटना
कार्यरत

यज्ञ हवन व आर्य समाज तत्वे
पालन

बाह्य स्पर्धांची तयारी व यशस्वीतेत
सातत्य

उज्वल निकालाची परंपरा

आरोग्य
शिबीर

गुणवंत
विद्यार्थ्यांना बक्षिसे

हिमोग्लोबीन व वैद्यकीय तपासण्या

विद्यार्थी-विद्यार्थीनींसाठी वसतिगृहाची सोय

मीप्राचार्य डॉ. एस. बी.क्षीरसागर जाहीर करतो की, वर दिलेला तपशील माझ्यामाहिती व समजुती प्रमाणे खरा आहे. या नियतकालिकातील माहिती ही संबंधित व्यक्तींनीविविध स्रोतातून पुरविलेली आहे. माहितीच्या सत्यतेची वअधिकाराचीजबाबदारी संबंधितव्यक्तिंची आहे. या अंकातील साहित्यातून व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक व संपादकमंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

प्राचार्यडॉ. एस. बी. क्षीरसागर
प्रकाशक

प्राचार्यांचा संदेश

आमच्या दयानंद शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाचा 2021- 22 या शैक्षणिक वर्षाचा वार्षिक नियतकालिकाचा अंक आपल्या हाती देताना मनस्वी आनंद होतो आहे. covid-19 या विषाणूच्या महामारी मधून सावरत असतानाच गेल्या वर्षीचा आमच्या महाविद्यालयाचे नियतकालिकाचा अंक ' ध्यास उत्कृष्टतेचा' सोलापूर विद्यापीठास ई - कॉपी स्वरूपात सादर केला होता. त्याचा निकाल अलिकडेच काही महिन्यांपूर्वी जेव्हा लागला, तेव्हा एक मोठा यशस्वितेचा टप्पा गाठल्याचा भाव व आनंद आमच्या सर्व विद्यार्थी, शिक्षक व कर्मचाऱ्यांमध्ये जाणवला. सोलापूर विद्यापीठास सादर केलेल्या या नियतकालिकाच्या अंकामधून केलेल्या लेखनासाठी आमच्या महाविद्यालयातील सहा विद्यार्थ्यांच्या एकूण दहा लेखनास सोलापूर विद्यापीठाचे तीन हजार दोनशे रुपयांची पारितोषिके मिळवून व्यावसायिक गटातील नियतकालिक अंकामध्ये महाविद्यालयाने दुसरा क्रमांक प्राप्त केला. मर्यादित व छोटी विद्यार्थीसंख्या असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये वार्षिक नियतकालिकावर फार मोठा खर्च करता येत नाही; परंतु गेल्यावर्षी केवळ ई-कॉपी स्वरूपात नियतकालिकाचा अंक द्यावयाचा असल्याकारणाने विविध भाषा व विविध विषयावरील विविधांगी लेख व विद्यार्थ्यांचे प्रकट लेखन सादर करण्याची संधी मिळाली ती नेहमीच्या नियतकालिक अंकाच्या पुस्तकांच्या पृष्ठ संख्येच्या व खर्चाच्या मर्यादा पार करणारी ठरली! सोलापूर विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण विभागाच्या व विशेषतः माननीय कुलगुरू महोदया डॉक्टर श्रीमती मृणालिनी फडणवीस मॅडम यांच्या कल्पनेतून साकारलेली सॉफ्ट कॉपी किंवा ई कॉपी सादर करण्याची ही नाविन्यपूर्ण कल्पना आमच्या महाविद्यालयासाठी खूपच फलदायी ठरली. यानिमित्ताने मी विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण विभागाचे त्यावेळचे प्रमुख माननीय डॉक्टर वसंत कोरे व विद्यापीठ विकासाची दूरदृष्टी ठेवणाऱ्या कुलगुरू महोदया माननीय डॉक्टर मृणालिणी फडणवीस मॅडम यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन करतो व त्यांना धन्यवादही व्यक्त करतो.

2021-22 शैक्षणिक वर्षाची सुरुवात ऑनलाईन ऑफलाईन या संमिश्र स्वरूपात झाल्यानंतर कमीत कमी व मर्यादित वेळेमध्ये अधिकाधिक प्रभावीपणे, तसेच गुणवत्ता व दर्जा यापासून दूर न जाता विद्यार्थ्यांना विविधांगी संधी देऊन बी एडचा अभ्यासक्रम वेळेत संपण्याच्या उद्देशाने आमच्या महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी विशेष परिश्रम घेतले. अगदी सुट्टीच्या दिवशी नियमित् वेळापत्रकाप्रमाणे तास घेऊन व सर्व प्रात्यक्षिके राबवून अभ्यासक्रमाची पूर्तता केली. दुसऱ्या व चौथ्या सत्रासाठी ही सर्व प्रक्रिया सध्याही चालू आहे. अपेक्षेपेक्षाही जास्त योगदान देणाऱ्या माझ्या महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची कार्य तत्परता आणि त्यांना साथ देणारे आमचे गुणवंत, कष्टाळू व ज्ञानार्थी विद्यार्थी यांच्यामुळेच यावर्षीचा

नियतकालिकाचा हा अंक सादर करणे आम्हास शक्य होत आहे. या कामी सहाय्य करणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांचे, शिक्षकांचे कर्मचाऱ्यांचे मी मनापासून अभिनंदन व कौतुक करतो. विशेषता या कामी सतत धडपडणारे आमचे प्रथम वर्ष बीएड चे विद्यार्थी शिक्षक श्री सुहास पवार व नियतकालिक विभागाचे प्रमुख प्राध्यापक डॉ. के. शिंदे हे विशेष अभिनंदनास पात्र आहेत.

यावर्षीच्या नियतकालिकासाठीही विद्यार्थ्यांनी विविध भाषेत व विविध विषयांवर मनन, चिंतन, लेखन करून अभ्यासपूर्ण माहिती सादर केल्याचा गोड अनुभव आम्हास आला. विद्यार्थ्यांच्या या उत्तम प्रतिसादाबद्दल त्यांचे करावे तेवढे कौतुक कमी आहे. तरीही प्राचार्य या नात्याने मी सर्वांचे भरभरून अभिनंदन व कौतुक करतो.

बी एडच्या अभ्यासक्रमात असणाऱ्या विविध कार्यशाळा, चर्चासत्रे, शालेय अनुभव इत्यादींच्या गर्गतूनही महाविद्यालयाने मुलाखतीची तयारी या विषयावर 23.5.2022 रोजी राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन केले होते. त्यामध्ये दयानंद महाविद्यालयांमधील व त्या बाहेरील अशा एकूण 85 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. या कार्यशाळेसाठी मार्गदर्शन करण्याची संधी मला मिळाली, परंतु त्याच बरोबर अतिशय जिद्दीने व अभ्यास पूर्ण तयारीने आमच्या महाविद्यालयाच्या अध्यापिका डॉक्टर श्रीमती रश्मी कुलकर्णी- वैद्य यांनी उत्तम रीतीने मार्गदर्शन केले. सादर कार्यशाळेमध्ये आम्हास श्री प्रमोद कानडे यांचे विशेष सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले. दयानंद महाविद्यालयांतील प्राध्यापक व प्राचार्य यांचे लाभलेले मार्गदर्शन म्हणजे मोठा ठेवाच आहे! उद्घाटन प्रसंगी प्राध्यापक डॉक्टर व्ही. पी. उबाळे, प्राध्यापक डॉक्टर बी. एच. दामजी, प्राध्यापक डॉक्टर एस. व्ही. शिंदे प्राध्यापक, प्राचार्य डॉक्टर यू. एम. राव, डॉक्टर व्ही. बी. किडगावकर या सर्वांच्या सहकार्यातून विद्यार्थ्यांना चांगली नोकरी मिळण्यासाठी 'मुलाखतीची तयारी' या विषयावरील एक दिवसीय प्रशिक्षण कार्यशाळा यशस्वीरित्या आयोजित करता आली.

दोन हजार वीस एकवीस या शैक्षणिक वर्षात पुढील विद्यार्थ्यांनी चांगले यश प्राप्त केले. त्याबद्दल या विद्यार्थ्यांचे मनस्वी अभिनंदन.

प्राचार्य डॉ. एस. बी. क्षीरसागर

संपादकीय

सोलापूर जिल्ह्यातील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांसाठी गुणवत्तापूर्ण शिक्षकांची गरज पूर्ण करण्याच्या हेतूने सन 1955 मध्ये डी. पी. बी. दयानंद शिक्षण शास्त्राची मुहूर्तमेढ रोवली गेली. आमच्या महाविद्यालयाने मागील सहा दशकाहूनही अधिक काळ सोलापूरच्या शिक्षण क्षेत्रात गुणवत्तापूर्ण शिक्षक प्रशिक्षण देणारे महाविद्यालय म्हणून एक गौरवशाली परंपरा निर्माण केलेली आहे. महाविद्यालयाची ही वेगळी ओळख आजही टिकून आहे .

आमच्या महाविद्यालयातील शैक्षणिक वर्ष 2021-22 साठीची ध्येय ही स्मरणिका ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने प्रकाशित होत आहे ही आमच्या दृष्टीने अतिशय आनंदाची व अभिमानाची बाब आहे. महाविद्यालयातील भावी विद्यार्थी शिक्षकांमधील सुप्त गुण व्यक्त करण्याचे स्मरणिका हे एक व्यासपीठ आहे. Covid-19 मुळे महाविद्यालयातील गुणवत्तापूर्ण उपक्रमांचे आयोजन ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने करण्याशिवाय दुसरा पर्याय नव्हता. तरीही बहुतांश उपक्रम गुणवत्तापूर्ण रित्या ऑफलाईन मोडमध्ये आयोजित करून महाविद्यालयाची गौरवशाली परंपरा पुढे नेण्याचा केलेला प्रामाणिक प्रयत्न या स्मरणिकेच्या माध्यमातून नक्कीच दिसून येईल. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर बी.एड अभ्यासक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी विविध उपक्रमाद्वारे महाविद्यालयात केली जाते. याचे प्रतिबिंब ध्येय या स्मरणिकेतून नक्कीच पहावयास मिळेल.

या स्मरणिकेचे च्या माध्यमातून आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी शिक्षकांनी केलेल्या विविधअंगी लेखनाचे प्रतिबिंब या स्मरणिकेत नक्कीच अनुभवयास मिळेल.

या विविधांगी लेखनामध्ये प्रामुख्याने स्वरचित कविता, गीते, चारोळ्या अशा विविध गीत प्रकारांचा समावेश केलेला आहे . तसेच आमच्या विद्यार्थ्यांचे स कथा , आत्मकथन, एकांकिका, ललित लेख याद्वारे लेखन अविष्कार पहावयास मिळेल. आमच्या विद्यार्थ्यांनी घेतलेल्या विविध मान्यवरांच्या मुलाखतीं, महाविद्यालयातील माझे अनुभव यांच्या समावेशामुळे स्मरणिका अधिक मनोरंजक बनलेली आहे. महाविद्यालयातील विविध कार्यशाळा, उपक्रम , आंतरवासिता आयोजन याबद्दलचे अहवाल तसेच काही चित्रित स्वरूपातील पुरावे या स्मरणिकेत दिलेले आहेत. पुस्तक परीक्षण, विविध विषयावर वरील चिंतन, माहितीपर तसेच वैचारिक ,विनोदी लेखन यांचाही समावेश स्मरणिकेमध्ये केलेला आहे. सुभाषिते , सामाजिक जागृती पर स्लोगन , पर्यावरण जागृती उपक्रमावर आधारित लेख, विज्ञान जगता बदलचे विविध लेख याद्वारे सामाजिक वारसा जपण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. आमच्या विद्यार्थी शिक्षकाकडे असणाऱ्या विविध कलाकृती पेंटिंग, पेन्सिल स्केच, व्यक्तिचित्रे, व्यंगचित्रे, फोटोग्राफी, सुंदर फलक लेखन याद्वारे साकारण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. त्यामुळे ही स्मरणिका नक्कीच आपणास एक उच्च कोटीचा आनंद प्राप्त करून देईल.

आमचे ध्येय ही स्मरणिका गुणवत्तापूर्ण होण्यामागे महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक , शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे अनमोल सहकार्य मिळाले आहे, याबद्दल संपादक या नात्याने मी त्यांचे मनापासून

ऋण व्यक्त करतो. त्याच बरोबर आमच्या बी.एड. 2020-22 व 2021-23 बॅच मधील विद्यार्थ्यांनी जे विविध साहित्य व त्यांच्या सृजनशील कलाकृती उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत, त्या सर्व विद्यार्थ्यांचे मनापासून कौतुक आणि अभिनंदन. आमच्या विद्यार्थ्यांच्या अथक परिश्रमामुळे व सहकार्यामुळे ही स्मरणिका अतिशय विविधांगी व वाचनीय झालेली आहे. आमच्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. बी. क्षीरसागर यांनी ही स्मरणिका तयार करण्यासाठी मला जबाबदारी दिली, त्याच बरोबर ती अधिकाधिक गुणवत्तापूर्ण कशी होईल यासाठी स्वतः पुढाकार घेऊन मदत केली याबद्दल मी कृतज्ञता व्यक्त करतो. आमच्या महाविद्यालयातील श्री सुहास पवार यांनी माहिती संकलन व छपाईचे काम अतिशय कमी वेळामध्ये व सुसूत्रपणे केल्यामुळे माझ्या कामांमध्ये अधिक सुलभता आली, त्याबद्दल मनापासून धन्यवाद.. या स्मरणिकेचे प्रकाशन श्री. यांनी अतिशय अल्पावधीत कलात्मकरित्या, पद्धतशीर मांडणी करून व सुबक छपाई करून दिल्याबद्दल त्यांचे ही मनापासून धन्यवाद...

संपादक प्रा. डॉ. के.जे. शिंदे

डी. पी. बी. दयानंद शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, सोलापूर

*वार्षिक अंक संपादक मंडळ *

अ. क्र.	नाव	पद
1.	प्राचार्य डॉ. एस. बी. क्षीरसागर	अध्यक्ष
2.	प्रा. डॉ. के. जे. शिंदे	संपादक
3.	कु. दिव्या अशोक मांडवे	वार्षिक अंक प्रतिनिधी
4.	श्री. सुहास भारत पवार	छपाई व विशेष सहकार्य
5.	श्री. आकाश शिवदास चटके	सदस्य
6.	कु. पुजा कैलास दुलंगे	सदस्य
7.	कु. स्वाती भागवत शिंदे	सदस्य
8.	कु. शितल गंगाधर राजमाने	सदस्य

D. P. B. Dayanand College of Education, Solapur

IQAC COMMITTEE

Sr. No	Name of the member	Designation
1.	Dr. S. B. Kshirsagar	Chairperson & Principal of the College
2.	Dr. U. M. Rao	Member (Senior Administrative Officer & Principal, Dayanand Law College)
3.	Dr.Smt.K.A.Pandey	Member Principal D. A. V. Velankar College of Commerce Solapur
4.	Dr. V. P. Ubale	Principal D. B.F. Dayanand College of Arts & Science, Solapur
5	Dr.R.N.Mulik	Member (Secretary Alumni Association , DPBDCE)
6	Dr. K. J. Shinde	IQAC – Coordinator- of the College
7	Dr. Smt. P.R. Bhoje	Member
8	Dr. V. B. Kidgaonkar	Member
9	Dr.H.N.Jagtap	Ex-Principal of the College External Member and Advisor
10	Dr. L. V. Bamane	Member
11		
12	Shri.S.K.Surywanshi	Member
13	Shri.A.S.Gandhale	Member (Librarian)
14	Shri. P. K. Divanji	Member (Management Representative)
15	Shri. A.S.Mahamuni	Member (Head Clerk)
16	Shri. S. S.Fulzalke	Member (Clerk)
17	Dr.Yevale N. A.	Member (Nominee from Local Society & and an alumnus)
18	Shri. P. M. Madhekar	Member (Nominee from Local Society & alumnus)
19	Patel Saddam	Member B.Ed. Student 2020-22
20	Pawar Sneha	Member B.Ed. Student 2020-22
21	Pawar Suhas	Member B.Ed. Student 2021-23
22	Dasi Rohini	Member B.Ed. Student 2021-23

महाविद्यालय विद्यार्थी परिषद २०२१-२२

अ.क्र.	पद	विद्यार्थ्यांचेनाव
१.	सभापती	कु. प्रगतीश्रीकांत गायकवाड
२.	सचिव	कु. श्रध्दा अनिल खराडे कु. संघमित्रा पुंडलिककाकडे
३.	महिला प्रतिनिधी	१. कु.सारिका विठ्ठल कुंभार
४.	अ.जा./विमुक्तइतर मागास	श्री. रोहित प्रताप गायकवाड
५.	वर्गप्रतिनिधी	कु. अश्विनी धुळाप्पा रक्षे
६.	समाजसेवा प्रतिनिधी	कु.प्रितीहरिदास बिंगी
७.	एन.सी.सी. प्रतिनिधी	श्री. सौरभ धनंजय चेंडगे
८.	क्रीडा प्रतिनिधी	श्री.महासिध्द मल्लिकार्जुनगुजरे
९.	वार्षिक अंक प्रतिनिधी	कु. दिव्या अशोक मांडवे
१०.	संगणककार्य प्रतिनिधी	श्री. हसीब उर रहेमान आदमसाब पटेल
११.	सांस्कृतिक विभाग प्रमुख	श्री. आकाश शिवदास चटके

D. P. B. Dayanand College of Education, Solapur

Sr. No.	College Development Committee Year 2021-22	
1	Shri. Mahesh ji Chopra	Chairman
2	Shri. S. S. Katkar	Nominee of (Local) Management Secretary
3	Shri. Shrikant More	Local Member-Nominated by Management (Alumnus)
4	Prin. Dr. V.P. Ubale	Local Member-Nominated by Management
5	Shri. R.G. Miniyar	Local Member-Nominated by Management
6	Prin. Dr. Mrs. S.B. Rathi	Local Member-Nominated by Management
7	Dr. K. J. Shinde	Head of the Department nominated by Principal/Head of the Institution.
8	Dr. Mrs. L.V. Bamane	Elected Member(Teaching-Ladies)
9	Dr. K.J. Shinde	Elected Member (Teaching- Gents)
10	Dr. V.B. Kidgaonkar	Nominated Member (Teaching-Gents)
11	Shri. S.R. Suryawanshi	Elected Member (Non-Teaching)
12	Dr. Smt. P.R. Bhoje	Co-ordinator IQAC Committee
13	Miss. Rathod B.R.	President and Secretary of the College Students Council.
14.	Prin. Dr. S.B. Kshirsagar	Member- Secretary

Teaching and Non Teaching Staff

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. Kshirsagar S. B.	Principal & Kendra Sanchalak YCMOU B.Ed. & DSM
2.	Dr. K. J. Shinde	Professor, IQAC & NAAC Coordinator
3.	Dr. Bhoje P. R.	Professor
4.	Dr. Kidgaonkar V.B.	Professor
5.	Dr. Smt. Bamane L.V.	Professor
6.	Dr. Panhalkar S. S.	Assistant Professor
7.	Dr. Smt. R. G. Kulkarni	Assistant Professor
8.	Dr. G. M. Metkari	Assistant Professor
9.	Shri. R. J. Kamble	Phy& Health Education
10.	Shri. Mahamuni A. S.	Head Clerk
11.	Shri. Pradip Kulkarni	Head Clerk
12.	Shri. Kiran Katakdhond	Senior Clerk
13.	Shri. Suhas Pawar	Junior Clerk
14.	Shri.S. K. Bandgar	Peon
15.	Shri. S. K. Suryawanshi	Peon
16.	Shri. Y. D. Unhalke	Peon
17.	Shri. V. M. Vhanmane	Peon
18.	Shri. A. P. Shitole	Peon

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	विषय	लेखक	पृष्ठक्र.
1.	सन 2021-22 या शैक्षणिक वर्षातील महाविद्यालय उपक्रमांचा वार्षिक अहवाल	डॉ. के. जे. शिंदे	21
	मराठी विभाग		
2.	इंदिरा गांधी यांचा जीवनप्रवास	सुप्रिया जाधव	35
3.	योग जीवनाचा आधार	सुप्रिया जाधव	37
4.	जीवन	पायल नारायणकर	37
5.	आयुष्यातले अनमोल क्षण	शितल राजमाने	39
6.	लोक आत्महत्या का करतात	शितलराजमाने	41
7.	सकारात्मकता	प्रगती गायकवाड	43
8.	परिस्थिती	अश्विनी वाघमोडे	44
9.	समांतर	आकाश चटके	45
10.	निळया डोळ्यांची कृष्णा	आकाश चटके	47
11.	फळ्याचे आत्मवृत्त	दिव्या मांडवे	49
12.	ती रहायची इथं	आकाश चटके	50
13.	विज्ञानआणिआपण	आकाश चटके	51
14.	संस्कृती आणि इतिहास	आकाश चटके	56
15.	विनोदी लेख	पुजा दुलंगे	58
16.	वैचारिक लेख	पुजा दुलंगे	59
17.	जगण्याने छळले होते	माधुरी पवार	62
18.	भाषा	सद्दाम पटेल	65
19.	कोणी अपमान केला तर हे करा	ईश्वरी पाटील	67
20.	सर सी. व्ही. रमण	ईश्वरी पाटील	69
21.	जीवनात हरलेल्या प्रत्येकासाठी	ईश्वरी पाटील	70
22.	यशस्वी महिला मुलाखत	सपना शागालोलू	71
23.	भारतीय सैनिक मुलाखत	सारिका कुंभार	74
24.	सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष यांची मुलाखत	शितल राजमाने	77
25.	बोधकथा – वाईट सवय	सारिका कुंभार	79
26.	एकांकिका स्त्रीभ्रूण हत्या	सारिका कुंभार	81
27.	जाणीव माणूसपणाची	पुजा बिराजदार	85
28.	हे जीवन सुंदर आहे.	माधुरी पवार	86

29.	मुक्ती	माधुरीपवार	89
30.	सुविचार	अश्विनी स्वामी	92
31.	ज्ञानाचे दहा मोती	अश्विनी वाघमोडे	92
32.	वशिला	अश्विनी वाघमोडे	93
33.	लक्ष्य	अश्विनी वाघमोडे	93
34.	चारोळया	अश्विनी वाघमोडे	94
35.	तू गेली तेव्हा	अश्विनी वाघमोडे	94
36.	थोडे इकडचे थोडे तिकडचे	अश्विनी वाघमोडे	95
37.	चारोळया	अश्विनी वाघमोडे	95
38.	सावित्रीची लेक	सारिका कुंभार	96
39.	मनूजा	शितल सोनवणे	97
40.	ओरिजिनल भावनांची डिजीटल भेळ	शितल सोनवणे	98
41.	सावित्रीचा ध्यास	शितल सोनवणे	99
42.	बाबा	शितल सोनवणे	100
43.	नातं, Management, आयुष्य, प्रेम, सोबत	मोरे तृप्ती	101
44.	बापमाणूस, आई	अश्विनी स्वामी	103
45.	आई, माझी शाळा	स्वाती शिंदे	104
46.	पुस्तकाचे एक पान	पुजा बिराजदार	105
47.	लोकमान्य टिळक	सुहास पवार	106
48.	जीवन, गुरू	माधुरी पवार	107
49.	वावरणं	पार्वती निंगफोडे	108
हिंदी विभाग			
51.	पापा	दिव्या मांडवे	110
52.	क्या फायदा	दिव्या मांडवे	111
इंग्रजी विभाग			
53.	What is Life	Dnyaneshwari Patil	113
54.	Pillars of my life	Dnyaneshwari Patil	113
55.	Good Thoughts	Pooja Dulange	114
56.	Interesting Thoughts	Dhanamma Hiroli	114
	The Secrets of Successful Human being	Dnyaneshwari Patil	115
57.	Stop Wasting your time complaining	Ishwari Jadhav	115
58.	Dr. B. R. Ambedkar Father of Modern India	Supriya Jadhav	116
59.	I Miss you so much	Mahasiddha Gujare	117
60.	The Elusive Art of Mathematical	Aakash Chatake	118

	Conjecture		
61.	The Moving Sofa Problem	Aakash Chatake	124
62.	Our daily eating habits	Vishwajit Patil	126
63.	Self Confidence	NagnathVhanmane	126
64.	What is Vaccine	Pooja Dulange	127
59.	Number Theory	Rohini Dashi	131
	संस्कृत विभाग		
63.	सुभाषिते	ईश्वरी पाटील	135
	कन्नड विभाग		
64.	ಓ ಮಮಕಾರದ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿಯೇ	सारिका कुंभार	137
65.	ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರತಿಯಾಗಿ	सारिका कुंभार	138
	ऊर्दविभाग		
66.	غزل	Shafiya Peerzade	141
67.	اشعار	Anjum Shaikh	141
68.	نظم(Poem)	Javeriya Madighar	142
69.	نظم*	Javeriya Madighar	143

बी. एड. २०२१ – २२ महाविद्यालय उपक्रम अहवाल

प्रा. डॉ. के. जे. शिंदे, संपादक

- 1) दि.-30 जुलै 2021 -*दयानंद डॉक्टर मारडीकर शिक्षक सक्षमता पुरस्कार वितरण सोहळा संपन्न*-अत्यंत प्रतिष्ठेचा समजला जाणारा दयानंद डॉक्टर मारडीकर शिक्षक सक्षमता पुरस्कार वितरण सोहळा माननीय डॉक्टर देबेंद्रनाथ मिश्रा प्र . कुलगुरू, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर यांच्या शुभहस्ते संपन्न झाला.या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर एस. बी. क्षीरसागर सर उपस्थित होते. दयानंद डॉ. मारडीकर शिक्षक सक्षमता पुरस्कार श्री कैलास शिंदे प्राथमिक विभाग ,श्री रामचंद्र धर्मसाले माध्यमिक विभाग, श्री प्रा. डॉ. मच्छिंद्रनाथ नागरे उच्च माध्यमिक विभाग यांना डॉ. देबेंद्रनाथ मिश्रा यांच्या शुभहस्ते प्रदान करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी दयानंद संस्थेचे स्थानिक सचिव माननीय महेश जी चोप्रा साहेब ऑनलाइन पद्धतीने उपस्थित होते. त्यांनी या कार्यक्रमात सर्व उपस्थितांना मार्गदर्शन केले व पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना शुभेच्छा दिल्या. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्राजक्ता टेक्नॉलॉजी सोलापुर चे संचालक श्री अतुल मारडी कर यांनी मांडले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. एल व्ही बामणे यांनी केले. तर डॉ. के.जे .शिंदे , डॉ. व्ही. बी. किडगावकर डॉ. पी. आर. भोजे, डॉ. एस. के. सूर्यवंशी यांनी सत्कार प्राप्त शिक्षकांचा व अतिथींचा परिचय करून दिला. या कार्यक्रमास दयानंद संस्थेतील विविध महाविद्यालयाचे प्राचार्य व प्राध्यापक उपस्थित होते. यामध्ये प्राचार्य, डॉ. विजयकुमार उबाळे डॉ. कीर्ती पांडे ,

प्राचार्य डॉ. मंगा पती रावमहाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच ऑनलाईन पद्धतीने महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थी बहुसंख्येने उपस्थित होते.कार्यक्रमाचे आभार डॉ. एस. एस. पन्हाळकर यांनी मांडले.

- 2) दि.2 ऑक्टोबर 21 --परिपाठ आयोजन महात्मा गांधी व लालबहादूर जयंतीनिमित्त गुलमोहर कुलामार्फत ऑनलाईन पद्धतीने परिपाठाचे आयोजन करण्यात आले होते.
- 3) दि.9 /10/ 2021 महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री जयंती -ला कार्यक्रम ऑनलाईन पद्धतीने कुल मार्गदर्शक डॉक्टर केजे शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली गुलमोहर कुला मार्फत साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाच्या प्रा. डॉ. पी.आर. भोजे यांनी भूषवले. या जयंती कार्यक्रमानिमित्त वक्तृत्व स्पर्धा, निबंध स्पर्धा ,भित्तीपत्रिका चे आयोजन करण्यात आले होते.कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कुमारी स्वामी अश्विनी यांनी केले कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक श्रीनाथ चव्हाण यांनी तर आभार प्रदर्शन कु. पूजा बिराजदार यांनी मांडले.
- 4) दि. 14/09/2021 ते 20/09/2021 या कालावधीत **आशययुक्त अध्यापन पध्दतीकार्यशाळा** पार पडली.
- 5) दि. 27/09/2021 ते 01/10/2021 या कालावधीत **मूल्यमापन कार्यशाळा** पार पडली.
- 6) दि. 22/09/2021 ते 25/09/2021 **कृतीसंशोधनकार्यशाळा** -सत्र तीन शैक्षणिक वर्ष 2020-22 या विद्यार्थ्यांसाठी दरम्यान कृतीसंशोधनकार्यशाळा व प्रात्यक्षिक आयोजिककरण्यात आलेहोते. या कार्यशाळेत 'कृतीसंशोधनकार्यशाळासंकल्पना ' डॉ. पन्हाळकर यांनीस्पष्टकेली. तरकृतीसंशोधन आराखडा व संशोधन पध्दती संदर्भात डॉ. पी. आर. भोजे यांनी मार्गदर्शनकेले. डॉ. एल. व्ही. बामणे यांनी संबंधित साहित्य व संशोधनेयासंदर्भात मार्गदर्शनकेले. तर डॉ. के. जे. शिंदे यांनी माहितीचेसांख्यिकीय

विश्लेषण व संख्याशास्त्राचा उपयोग या विषयी मार्गदर्शनकेले. तरकार्यशाळाप्रमुख डॉ. व्ही. बी. किडगांवकर यांनीकृतिसंशोधन अहवाललेखन व लेखनाच्या तांत्रिक बाबी स्पष्टकेल्या. प्रत्येक व्याख्यानानंतर गटकार्य घेण्यात आले.

- 7) दि. 01 /11/ 2021 - सरदार वल्लभाई पटेल जयंती व इंदिरा गांधी स्मृतिदिन -दयानंद कुला मार्फत या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. प्राचार्य डॉक्टर एस बी क्षीरसागर सर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते कार्यक्रमाचे . सूत्रसंचालन कुमारी अर्चना पाटील यांनी व प्रास्ताविक कुमारी तृप्ती मोरे यांनी या कार्यक्रमात कुमारी माधुरी पवार महादेव जगताप यांनी मनोगत व्यक्त .केले केले
- 8) दि. 27 /11/ 21 संविधान दिन - हुतात्मा कुला च्या वतीने साजरा करण्यात आला . प्राचार्य डॉ कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी. एस बी क्षीरसागर सर होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक कु. रोहिणी देवकते तर कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. पाटील यांनी केले . या कार्यक्रमात कु. स्वाती शिंदे, सुप्रिया जाधव सुरजकुमार बिराजदार यांनी सहभाग नोंदवलाकार्यक्रमाचे आभार कु .. पूजा दुलंगे यांनी मानले
- 9) दि.06 /12/ 2021 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन-गुलमोहर कुलामार्फत कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आलेया कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी . प्राचार्य डॉ. एस. बी. क्षीरसागर होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन श्री सद्दाम पटेल यांनी व प्रास्ताविक श्रीनाथ चव्हाण यांनी मानले. या कार्यक्रमांमध्ये शितल राजमाने, तृप्ती मोरे, स्नेहा पवार, श्रद्धा खराडे यांनी आपले विचार मांडले.
- 10)27 /12/20 21 - राष्ट्रीय गणित दिन- गुलमोहर कुलामार्फत ऑनलाइन पद्धतीने आयोजित करण्यात आलाकार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ .. पी. आर. भोजे मॅडम होत्याया कार्यक्रमासाठी प्रमुख अतिथी सोलापूर जिल्हा गणित मंडळाचे अध्यक्ष . श्रीसुर्यकांत चोरमले सर उपस्थित होतेया कार्यक्रमांमध्ये कु.. तृप्ती बिराजदार

यांनी प्रास्ताविक मांडले. कु. स्नेहल मेटे, अनुराधा मार्कड गणितज्ञ बदलची,शितल राजमाने यांनीMathsSoftwaresबदलची माहिती सादर केलीकु .. प्रज्ञा बिराजदार यांनी गणितातील लेखाचे वाचन सादर केले. कु. रोहीणी देवकते, कु. मनीषा गोविंदे यांनी मनोगत व्यक्त केलेया कार्यक्रामामध्ये कु .. जवेरिया माडिघर,श्री प्रवीण सरोदे यांनी गणितातील ट्रिक्स सादर केल्याच्या निमित्ताने सोलापूर जिल्हा या दिना .
.गणित मंडळाचे अध्यक्ष व सचिव यांची प्रकट मुलाखत घेण्यात आली होती

11)दि. 30 /12/ 2021 -माजी विद्यार्थी संघटने द्वारा आयोजित सभा- ऑनलाईन पद्धतीने शैक्षणिक वर्ष (2017 -19) (2018- 20) या बॅच मधील माजी विद्यार्थ्यांची मीटिंग घेण्यात आली. मीटिंगसाठी अध्यक्ष डॉक्टर एस बी क्षीरसागर उपस्थित होते. सरांनी महाविद्यालयाची वाटचाल व भावी काळातील योजना यांची विद्यार्थ्यांना माहिती दिली. विद्यार्थ्यांनीही आपल्या भावना व्यक्त केल्या. सदर ऑनलाईन मीटिंगमध्ये सर्व प्राध्यापक उपस्थित होते माजी विद्यार्थी संघटनेचे समन्वयक डॉ पी आर भोजे यांनी आभार मानले.

12)दि.3/01/2022 परिपाठ - गुलमोहर कुलामार्फत आयोजन करण्यात आले . परिपाठाचे सूत्रसंचालन कु. प्रज्ञा बिराजदार यांनी व कु. स्वामी अश्विनी यांनी प्रास्ताविक मांडलेया परिपाठामध्ये श्री .. सद्दाम पटेल यांनी बोधकथा तसेच अतिशय सुरेल आवाजात प्रार्थना सादर केली. पुस्तक परीक्षण कुपुजा बिराजदार .
.यांनी सादर केले

13)दि.3/01/2022क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंती- दयानंद कुला मार्फत कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रा. डॉ. पी. आर. भोजे मॅडम होत्या. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. तृप्ती मोरे यांनी केलेया . कार्यक्रमात श्री महादेव जगताप कु. शितल राजमाने कु. मनीषा गोविंद यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्यावर प्रकाश टाकला. कु. प्रियंका पतंगे यांनी अतिशय

सुरेल आवाजात ओव्या सादर केल्या. माधुरी पवार यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्यावर आधारित पोस्टर सादर केले. रोहिणी सोनगे यांनी कार्यक्रमाचे आभार मानले.

14) 12/1/2022 राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंती-हुतात्मा कुलामार्फत साजरी करण्यात आली.

15) दि. 17/01/2022 ते 20/01/2022 अध्यापन प्रतिमान कार्यशाळा

16) दि. 24/01/2022 ते 28/01/2022 ज्ञानरचनावाद कार्यशाळा

17) दि. 21/02/2022 ते 11/03/2022 अध्यापन कौशल्य अभिवृद्धीकार्यशाळा

18) दि. 05/02/2022 परिपाठ-दयानंद कुलामार्फत आयोजन करण्यात आले होते

19) दि. 19/02/2022 शिवजयंतीचा कार्यक्रम-हुतात्मा कुलातर्फे साजरा करण्यात आला .

या कार्यक्रमानिमित्त .क्षीरसागर हे होते .बी .एस.डॉ .या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य विद्यार्थी मनोगत तसेच शिवाजी महाराजांचा पाळणा आणि व्हिडिओचे सादरीकरण करण्यात आले या कार्यक्रमासाठी कुलप्रमुख प्रा सौ बामणे आणि सर्व विद्यार्थी.डॉ. .उपस्थित होते

20) दि. 27 फेब्रुवारी 2022 -मराठी मराठी भाषा दिन - साजरा करण्यात आला. यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून ज्येष्ठ लेखक श्री . राजेंद्र भोसले हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते . यावेळी विद्यार्थ्यांनी भिक्तीपत्रिकेचे लेखन करून त्याचे उद्घाटन प्रमुखपाहुणे, प्राचार्य डॉ. एस बी क्षीरसागर आणि विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. सौ बामणे .एल .व्ही .यांच्या हस्ते करण्यात आले .

21) दि. 28 फेब्रुवारी 2022 राष्ट्रीय विज्ञान दिन -साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. क्षीरसागर एस. बी. यांनी भूषविले. कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी व डी बी एफ कला शास्त्र ज्युनियर कॉलेजचे अध्यापक श्री बसवराज साखरे हे प्रमुख पाहुणे होते. कार्यक्रमाचे

सूत्रसंचालन प्रियांका भोसले यांनी केले .कार्यक्रमांमध्ये विज्ञान दिनाचे औचित्य साधून विद्यार्थ्यांनी मनोगत व्यक्त केले तसेच पोस्टर प्रेझेंटेशन व भिक्तीपत्रक तयार करण्यात आले होते. विज्ञानावर आधारित प्रश्नमंजुषा आयोजित करण्यात आली होती. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन नागनाथ होनमाने यांनी केले.

22)दि.१२२०२२/०३/ -जागतिक महिला दिन- गुलमोहर कुलाच्या वतीने जागतिक महिला दिनकार्यक्रमास प्रमुख अतिथी डीबी दयानंद लॉ कॉलेजच्या ..जी. गायकवाड मॅडम व कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्राचार्य .जे .एस .प्राध्यापिका डॉ, डॉ . प्रगती .या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु .क्षीरसागर सर यांनी भूषवले .बी .एस गायकवाड कुयादिनाच्या निमित्ताने पोस्टर प्रेझेंटेशन व .शिवनी रक्षे यांनी केलेअ. भिक्तीपत्रकेचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक गुलमोहर श्रीनाथ .अतिथी परिचय श्री .कुलाच्या सचिव कु अश्विनी स्वामी यांनी मांडले यानंतर प् .चव्हाण यांनी करून दिलारमुख अतिथी, त्यानंतर नुकत्याच झालेल्या सीत्याच .परीक्षेतील यशस्वी विद्यार्थ्यांचा सत्कार समारंभ संपन्न झाला .टी.ई. टी . मधील विद्यापीठ परीक्षेतील पहिल्या पाच विद्यार्थ्यांचा २सत्र .एड. बरोबर बी जागतिक म .सत्कार समारंभ प्रमुख अतिथींच्या हस्ते संपन्न झालाहिला दिनानिमित्त विविध विद्यार्थ्यांनी काव्यवाचन तसेच आपले विचार व्यक्त केलेत्यानंतर अतिथी . "गायकवाड मॅडम यांनी .जे .एस .डॉWomen's Right In contemporary India "या विषयी सविस्तर मार्गदर्शन केलेमहिलाविषयक विविध कायद्याची ओळख त्यांनी . त्यानं .करून दिली तर अध्यक्ष, माक्षीरसागर सर यांनी .बी .एस.प्राचार्य डॉ .मिनाक्षी कांबळे यांनी केले .कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन कु. .मार्गदर्शन केले . प्रज्ञा बिराजदार यांनी तयार केली होती.कु .टी.पी.पी

23)दि.9 /4/2022 - विशेष व एकात्मिक शाळा भेट -कोर्स 14 प्रात्यक्षिक .प्रात्यक्षिक कार्यामध्ये सर्वसमावेशक शाळेस भेटीचे आयोजन पुढील विशेष शाळेत करण्यात

आले .1) चंद्रभागाबाई यलगुलवार प्रशाला सोलापूर 2) राजीव गांधी मेमोरियल स्कूल फॉर द ब्लाइंड सोलापूर .कु. तृप्ती मोरे हिने कार्यक्रमाचेसूत्रसंचालन केले. मा.डॉ. शिंदे सरांनी प्रस्ताविक मांडले .त्यानंतर कुमारी पूजा दुलंगे व कुमारी सुप्रिया जाधव यांनी स्वागत गीत गायन केले. श्री सद्दाम पटेल यांनी विद्यार्थी मनोगत मांडले .नंतर चंद्रभागाबाई यलगुलवार प्रशालेचे मुख्याध्यापक मा.श्री नरसिंह असादे सरांनी आपल्या मनोगतातून शाळेच्या स्थापनेबद्दल माहिती दिली. त्यानंतर आपले मा.प्राचार्य डॉ. क्षीरसागर यांनी मनोगत व्यक्त केले .नंतर राजीव गांधी अंध विद्यालयाचे सचिव माननीय श्री शशिकांत यलगुलवार सरांनी मनोगत व्यक्त केले .विद्यार्थ्यांचे एकूण दोन गट पाडण्यात आले. त्यानुसार रोल नंबर 1 ते 29 एकात्मिक शाळेत व रोल नंबर 30-55 विशेष शाळेस भेट अशा पद्धतीने नियोजन करण्यात आले .

24)दि. १२ मार्च २०२२ परिपाठ- सकाळी १०वाजता गुलमोहर कुलामार्फत १५.

.परिपाठाचे आयोजन करण्यात आलेपरिपाठाचा सर्वसाधारण उद्देश हा यशवंतराव चव्हाण याची जन्मतिथी व सावित्रीबाई फुले याची पुण्यतिथी यावर आधारित होता .
.मिनाक्षी कांबळे यांनी व कु .श्री यशवंतराव चव्हाण यांचा जीवनपरिचय कु .प्रियांका भोसले यांनी सावित्रीबाई फुले यांचा व्यक्ती परिचय करून दिला

25)दि. 21/03/2022 नवोपक्रमशील संस्थेस भेट - याअंतर्गत KLE या शाळेस बी. एड.

प्रथम वर्ष व द्वितीय वर्ष अशा दोन्ही वर्षांच्या विद्यार्थ्यांनी भेट दिली व शाळेतील कामकाजाविषयी माहिती घेतली.

26)एप्रिल 2022 - चर्चासत्रआयोजन- यामध्ये विद्यार्थ्यांनी पर्यावरण शिक्षण,

सर्वसमावेशक शाळांची निर्मिती , शैक्षणिक तंत्रज्ञान , ज्ञान आणि अभ्यासक्रम या विषयातील आशयाची निवड चर्चासत्रासाठी केली होती .समावेशितशाळा, शारीरिक व मानसिक अक्षमबालके, बौद्धिक अक्षमबालके, Learning Disability –

Dyslexia, पर्यावरणीयचळवळीवआंदोलन*,Environmental Management हे विषय विद्यार्थ्यांनी निवडले होतेव्हिडिओ यासाठी., इंटरनेट इ .वापर करण्यात आला .

27)दि. 07/04/2022 **रोजी समाजसेवा** प्रात्यक्षिकांतर्गत बी. एड. प्रथम व द्वितीय वर्षातील विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील कार्यालयते वर्ग, ग्रंथालयाची स्वच्छता केली.

28)दि. 23/04/2022 परिपाठ -सकाळी १०.१५ वाजता गुलमोहर कुलामार्फतआयोजन करण्यात आले. परिपाठाचा सर्वसाधारण उद्देश हा जागतिक पर्यावरण दिन व जागतिक वसुंधरा दिन यावर आधारित होता.सूत्रसंचालन: कु. अश्विनी स्वामी,जागतिक वसुंधरा दिन: महानंदा बागदुरे, पर्यावरण मनोगत- सद्दाम पटेल,बोधकथा: सपना शागालोलू , पुस्तक परिक्षण: सोनाली फाळके ,व्यक्ति परिचय : अतुल पाटील शब्द कोडे: पुजा बिराजदार

29)दि. 06/05/2022 **विद्यार्थ्यांचीसहल-** बी. एड. प्रथम व द्वितीय वर्षातील विद्यार्थ्यांचीसहलमहाबळेश्वर येथेगेलीहोती. दि. 05/05/2022 रोजी रात्रीसोलापूर येथून निघून 06/05/2022 ला सकाळी पोहचलो. दिवसभर प्रेक्षणीयस्थळे पाहिली व रात्री 11.00 वाजता महाबळेश्वर येथून निघून दि. 07/05/2022 रोजीसकाळी 06.00 वाजता सोलापूर येथे पोहचलो.

30)दि. 21/05/2022 -**आंतरराष्ट्रीय दहशवाद व हिंसाचार विरोध दिवस**-या दिवसांतर्गत महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना ' दहशतवाद व हिंसाचार विरोध दिवस ' निमित्त शपथ देण्यात आली. यावेळी डॉ. किडगांवकर व्ही. बी. यांनी या दिवसाचे हिंसाचार घटना व त्याचे परिणाम याविषयी मार्गदर्शनकेलेतर मा. प्राचार्य डॉ. एस. बी. क्षीरसागर यांनी दहशतवादाचे जागतिक पातळीवरील परिणामस्पष्टकेले.

31) दि. 21/05/2022 - **गीत गायन कार्यक्रम** -या कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांवरील कामाचा ताणतणाव कमीकरण्याच्या दृष्टीनेगीतगायन या कार्यक्रमाचे एकूण 20 गीतांचे वैयक्तिक व सामूहिकसादरीकरण झाले. अभंग, भारूड, प्रार्थना, कन्नडगीत, ओवी, चित्रपटगीतेसादरकरण्यात आली. यामध्ये एकूण 32 विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. यावेळी

प्रा. डॉ. पी. आर. भोजे, प्रा. डॉ. एल. व्ही. बामणे, प्रा. डॉ. व्ही. बी. किडगांवकर यांनीही गीत गायन सादर केले.

32) दि. 23/05/2022 -मुलाखतकार्यशाळादि. 23/05/2022 रोजी 'राज्यस्तरीय मुलाखत ' तयारीकार्यशाळेचे आयोजन महाविद्यालयात करण्यात आलेहोते. या कार्यशाळेत डॉ. एस. बी. क्षीरसागर, श्री. प्रमोदकानडे व डॉ. आर. जी. कुलकर्णी यांनी मार्गदर्शनकेले. या कार्यशाळेत एकूण92 विद्यार्थी सहभागी झालेहोते . प्रा. डॉ. व्ही. बी. किडगांवकर यांनी समन्वयक म्हणूनकार्यकेले.

33) दि. 24 व 25/05/2022 शैक्षणिक साधन निर्मितीकार्यशाळा -या दरम्यान सत्र दोन (2021-23) च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'शैक्षणिक साधन निर्मितीकार्यशाळा ' प्रात्यक्षिकाचे आयोजनकरण्यात आले. या कार्यशाळेत शैक्षणिक साधन प्रकार, प्रक्षेपित - अप्रक्षेपित साधने, श्राव्य साधने, दृक्श्राव्य साधने यांचेसाहित्य व प्रात्यक्षिकासह शिक्षकांनी मार्गदर्शनकेले व अध्यापन पध्दतीगटामध्ये शैक्षणिक साधन तयार करण्यावर स्वतंत्र मार्गदर्शनकरण्यात आले.

34)शालेय आंतरवासिता-शैक्षणिक वर्ष)2021 - 22) - द्वितीय सत्रात 14 /07/21 ते 21/07/2021 या कालावधीमध्ये ऑनलाईन पद्धतीने शालेय आंतरवासिता चे नियोजन करण्यात आले होते. यामध्ये विद्यार्थी शिक्षकांनी सराव पाठ घेतले

35)तृतीय सत्रामध्ये 24/ 10/ 2021 ते 30 /10 /2021 व 1/11/2021 ते 11/12/21 या कालावधीमध्ये ऑनलाईन पद्धतीने शालेय आंतरवासिता आयोजन करण्यात आले होते या आंतरवासिता मध्ये विद्यार्थ्यांनी सलग पाठ व आशययुक्त अध्यापन यावर आधारित पाठांचे नियोजन केले होते .

36) चौथ्या सत्रात दिनांक 28 मार्च 2022 ते 30 मार्च दोन हजार बावीस या कालावधीत वार्षिक पाठांचे नियोजन करण्यात आले होते सदर पाठ परीक्षेस प्रत्येकी सहा गटामध्ये अंतस्थ बहिस्थ परीक्षकाला द्वारे पाठांचे परीक्षण करण्यात आले.

37) १८/४/२२ ते २५/०४/२०२२मध्ये प्रतिमानावर आधारित व ज्ञानरचनावादावर आधारित त पाठांचे नियोजन करण्यात आले होते.

आरोग्य व शारीरिक शिक्षण अहवाल

दिनांक ०४/१२/२०२१ आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या विषयांतर्गत शारीरिक शिक्षण व आरोग्य शिक्षण यांची प्रस्तावना, संकल्पना, व्याख्या, ध्येय आणि उद्दिष्टे ही कोव्हिड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक ११/१२/२०२१ आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या विषयांतर्गत शारीरिक सुदृढता - प्रस्तावना, व्याख्या आणि प्रकार (आरोग्यधिष्ठीत शारीरिक सुदृढता आणि कौशल्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढता) ही सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक १५/१२/२०२१ आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या विषयांतर्गत उत्तेजक हालचाली, पूरक हालचाली, शिथलीकरण आणि व्यायाम यांच्या व्याख्या, प्रकार आणि फायदे इत्यादी सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक २२/१२/२०२१ आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या विषयांतर्गत कवायत प्रकार (उभे कवायत प्रकार आणि बेंठे कवायत प्रकार) संकल्पना आणि फायदे हे सादरीकरण तसेच प्रात्यक्षिक व्हिडिओ दाखवून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक २९/१२/२०२१ आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या विषयांतर्गत खेळ/ क्रीडा - व्याख्या, महत्त्व, विविध प्रकार (बेंठे खेळ व मैदानी खेळ, वैयक्तिक खेळ व सांघिक खेळ) यांची माहिती सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक ०५/०१/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत योगा, प्राणायाम, योगासने तसेच शारीरिक क्षमता कसोट्या व प्रात्यक्षिके यांची माहिती सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक २४/०१/२०२२ व ०१/०२/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत कबड्डी, क्रिकेट, खो-खो, हॅडबॉल इत्यादी खेळांची माहिती सादरीकरण करून ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

दिनांक १६/०२/२०२२, २६/०२/२०२२ आणि ०५/०३/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत उत्तेजक हालचाली, पूरक हालचाली, शारीरिक सुटढतेचे व्यायाम - शरीर भार व्यायाम (Body Weight Exercise), कार्डिओ व्यायाम (Cardio exercise), शिथिलीकरण (Cooling Down) यांची प्रात्यक्षिके विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष स्वरूपात मैदानावर करून घेण्यात आली.

दिनांक १२/०३/२०२२, १९/०३/२०२२, २६/०३/२०२२ आणि ३१/०३/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत कवायत प्रकार - उभे कवायत प्रकार व बैठे कवायत प्रकार यांची प्रात्यक्षिके विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष स्वरूपात मैदानावर करून घेण्यात आली.

दिनांक १६/०४/२०२२, २३/०४/२०२२, ३०/०४/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत व्हॉलीबॉल, बॅडमिंटन आणि क्रिकेट या खेळांची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली व प्रात्यक्षिके विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष स्वरूपात मैदानावर करून घेण्यात आली.

दिनांक १४/०५/२०२२ आणि २८/०५/२०२२ **आरोग्य व शारीरिक शिक्षण** या विषयाअंतर्गत लहान व मनोरंजक खेळ - चला शाळेला जाऊया, १० पासेस, फुक्री(फुटबॉल-क्रिकेट), उभा खो-खो इत्यादी लहान व मनोरंजक खेळांची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली व प्रात्यक्षिके विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष स्वरूपात मैदानावर करून घेण्यात आली.

मराठी विभाग

इंदिरा गांधी यांचा जीवनप्रवास (जीवनचरित्र)

भारताच्या पंतप्रधानपदावर दीर्घ काळ राहून नेतृत्वाची धुरा अनेक वर्षे सांभाळणाऱ्या भारताच्या 'आयर्न लेडी' म्हणून ओळखले जाणाऱ्या इंदिरा प्रियदर्शनी गांधी. भारताचे पहिले पंतप्रधान जवाहरलाल नेहरू यांची कन्या. इंदिरा गांधी यांचा जन्म कश्मीरी पंडित कुटुंबात १९ नोव्हेंबर १९१७ ला अलाहाबाद येथे झाला. त्यांचे वडील जवाहरलाल नेहरू मोठे राजकारणी होते. त्यांनी स्वातंत्र्य करता इंग्रजांसोबत राजनीतिक स्तरावर युद्ध केले. इंदिराजींच्या घरात राजकीय क्षेत्रातील अनेक धडे बालपणीच त्यांना मिळाले. इंदिराजींनी जगातील अनेक विद्यापीठांमधून आपले शिक्षण पूर्ण केले. यामध्ये हकोले, इंटरनॅशनल जिनेवा, पुणे व मुंबई पीपल्या ओन स्कूल, बॅडमिंटन स्कूल, विश्वभारती, शांतिनिकेतन व ऑक्सफर्ड सारख्या नामांकित संस्थांमधून शिक्षण घेतले. इंदिरा गांधी यांना जगभरातील सर्वोच्च विद्यापीठांमधून डॉक्टरचा उपाध्यांनी गौरवण्यात आले होते. प्रभावी शैक्षणिक पार्श्वभूमी असलेल्या कोलंबिया विद्यापीठाकडून विशेष योग्यता प्रमाणपत्र देण्यात आले होते. इंदिरा गांधी सुरुवातीपासून स्वातंत्र्यसंग्रामात सक्रिय होत्या. बालपणी त्यांनी 'बाल चरखा संघ' स्थापन केला. तसेच सहकार चळवळीच्या दरम्यान १९३० साली लहान मुलांच्या मदतीने 'वानर सेना' उभी केली. सप्टेंबर १९४२ आली त्यांना नेन च्या तुरुंगात टाकण्यात आले. तर १९४७ आली महात्मा गांधीजींच्या मार्गदर्शनाखाली दंगलग्रस्त भागात त्यांनी काम केले. इंदिरा गांधी यांचा विवाह २६ मार्च १९४२ आली फिरोज गांधी यांच्याशी झाला. त्यांच्या जीवनातील १९४६ ते १९६६ हा कालखंड महत्त्वाचा ठरला, कारण त्यांनी आपले जीवन सार्वजनिक कार्यात घालवले. स्वातंत्र्य लढ्यातील थोर नेत्यांची संपर्क आल्यामुळे त्यांच्या जीवनाला एक वेगळी कलाटणी मिळाली. १५ ऑगस्ट १९४७ ला भारत स्वतंत्र झाल्यानंतर अनेक दौऱ्यांमध्ये पंडितजी सोबत इंद्रा गांधी जात असत. १९५३ साली त्या स्वतः रशियाला जाऊन आल्या आणि त्यानंतर त्या राजकारणात खोलवर रस घेऊ लागल्या. १९५७ साली त्यांची काँग्रेस पक्षाच्या निवडणूक समितीवर नियुक्ती झाली. तर वयाच्या ४१ व्या वर्षी म्हणजे १९५९ साली काँग्रेस पक्षाच्या अध्यक्ष झाल्या. १९६४ ते १९६६ पर्यंत सूचना तथा प्रसारण मंत्री म्हणून काम पाहिले. शास्त्री यांच्या मृत्यूनंतर इंदिरा गांधी यांनी पंतप्रधान पदाची सूत्रे स्वीकारली. १९६६ ते १९७७ पर्यंत स्वतंत्र भारताच्या पहिल्या महिला पंतप्रधान होत्या आणि त्या सर्व जबाबदाऱ्या त्यांनी आपल्या कौशल्याने पार पाडल्या. हा काळ देशासाठी अनेक समस्यांचा होता यात केरळमधील अत्यल्प तांदळाचा कोटा म्हणून तर मध्य प्रदेशात दुष्काळामुळे निर्माण झालेली उपासमारीची परिस्थिती असो, की आसाम मधील मिझो टोळ्यांचे आंदोलन असो, अशा समस्या त्यांनी अत्यंत कौशल्यपूर्ण हाताळल्या. इंदिरा गांधींना आपल्या वडिलांकडून चिरतरुण मन, बुद्धिवादी दृष्टीकोण, अखंड कष्ट करण्याचे सामर्थ्य, या गुणांचा वारसा मिळाला. आपल्या ध्येयाला त्यांनी कधीही सोडले नाही त्यांच्या कार्यकालात त्यांनी अनेक कठोर निर्णय घेतले. यामध्ये १९७५ ते १९७७ पर्यंत देशात आणीबाणी जाहीर केली. १९७२ पाकिस्तान सोबत द्विपक्षीय शिमला

करार केला. तसेच त्यांना अनेक मानाचे पुरस्कार मिळाले. यात सर्वात महत्त्वाचा म्हणजे १९७१ साली भारताचा सर्वोच्च सन्मान म्हणजे 'भारतरत्न' देण्यात आला. आपल्या राजकीय कारकीर्दीत या १९६६ ते १९७७ व १९९० ते १९८४ या कार्यकाळात आपल्या देशाचा पंतप्रधान झाल्या. अतिरेक्यांनी सुवर्ण मंदिर सारख्या पवित्र ठिकाणी शस्त्रास्त्रे ठेवली, त्यावेळी त्यांनी तेथे सैन्य पाठवले, यामुळे शेख समुदायामध्ये असंतोष पसरला याचाच राग मनात धरून ३१ ऑक्टोबर १९८४ साली त्यांच्याच शीख अंगरक्षकांनी गोळ्या झाडून हत्या केली. देशासाठी महान कार्य करणार्या आयर्न लेडी चा अंत झाला.

सुप्रिया जाधव, बी. एड. व्दितीयवर्ष, रो. नं. २०२५१

योग - जीवनाचा आधार (ज्ञानपरलेखन)

योग हा शब्द मूळ संस्कृत धातू 'यूज्' म्हणजे जोडणे यापासून तयार झाला आहे. त्यात अनेक संकेत आहेत. जीवात्मा व परमात्मा यांचा

योग. हा योग साधण्यासाठी चंचल असलेल्या मनावर विशेष

नियंत्रण आणावे लागते, त्यास योग म्हणतात.

चित्तशतीया चित्तवृत्तीचा निरोध' अशी योगाची व्याख्या करतात. चित्तवृत्तीच्या पूर्ण निग्रहाने सविकल्पक व निर्विकल्पक समाधी साधता येते. समाधी म्हणजेच योग होय, हे योगाच जीवनध्येय असते.

योगसाधनेसाठी शरीराची विशिष्ट प्रकारची स्थिती ठेवणे व त्यात सुख वाटणे म्हणजे विशेष आसन होय.

म्हणून स्थिरसुखं आसनम्' (स्थिर व सुखात्मक शरीरस्थित म्हणजे आसन) अशी आसनाची व्याख्या योगसुत्रांत केली आहे. शुद्ध मन नसलेले शरीर, स्थिर बुद्धी नसलेले शरीर कोणतेही महत्वाचे कार्य यशस्वी करू शकणार नाही. स्वस्थ व व्याधिमुक्त शरीराशिवाय मनावर नियंत्रण आणता येणार नाही. सुखावह स्थिरपणाने (कोणतीही हालचाल न करता) व चित्ताने एखादया विशिष्ट स्थितीत दीर्घकाल राहता आले म्हणजे ते 'आसन' साध्य झाले, असे म्हणता येईल. तसेच कोणत्याही शारीरिक बैठकीत किंवा स्थितीत सुखावह यातनाविरहित रीतीने मनुष्यास नित्याच्या दैनंदिन कार्यात व्यग्र व एकाग्र राहता येणे, हे आसनांच्या अभ्यासाने साधले पाहिजे. त्याकरिता एकूण शारीरिक स्वास्थ्य टिकून राहणे जरूरीचे आहे. शरीरातील विविध इंद्रिये व संस्था उदा, श्वसन, रक्ताभिसरण, उत्सर्जन इ तसेच श्वायूसमूह, ज्ञानतंतू, मन यासारखे घटक या सर्वांची कार्यक्षमता व परस्परसहनियमन यांचा विकास व्हावा लागतो व तो योगासनांच्या नित्य सरावातून साधता येतो.

योगासनांच्या विविध स्थितीमुळे- हालचालीमुळे पाठीचा कणा (मेरुदंड) आणि त्यातील पृष्ठवंशरज्जू अर्थात मज्जारज्जू - ज्ञानतंतू मज्जापेशी यांच्यावर इष्ट परिणाम होतो .

योगासने साधारणपणे वयाच्या दहाव्या वर्षापासून मुलामुलींनी करण्यास प्रत्यवायनाही. योगासने करण्यासाठी प्रातःकाल फार चांगला; तथापि सायंकाळीही ती करण्यास हरकत नाही.

योगासनांसाठी जागा शांत, स्वच्छ हवेशीर व मनास प्रसन्न वाटेल अशी असावी आसने अनशापोटी शक्यतो करावीत; अथवा पेय घेतल्यास किमान अर्धा तास तरी जाऊ द्यावा, जेवणानंतर किमान चार तास जाऊ द्यावेत मात्र आसनानंतर अर्ध्या तासाने जेवण घेण्यास हरकत नाही. आसने करताना स्वच्छ हलके सैलसुर व आवश्यक तेवढेच कण्डे घालावेत. इत्यादि प्रकारचे नियम सर्वसामान्यपणे सांगितले

जातात. विशिष्ट प्रकारच्या आजारात, व्याधिग्रस्त व्यक्ती त्या त्या आजारात अपायकारक ठरणारी आसने करू नयेत. स्त्रियांनी योगासने करण्यास काही हरकत नाही मात्र मासिकपाळीच्या काळात व बाळंतपणात योगासने करू नयेत. आसने करीत असता श्वसनाची गती नेहमीसारखी सामान्य असावी. आसने करताना किंवा करून झाल्यावर श्वासाचा वेग वाढता कामा नये. घाम येऊ नये व दमल्यासारखी वाटू नये. उलट योगासने करून झाल्यावर व्यक्तीला शांत, प्रसन्न उत्साही व आनंदी वाटले पाहिजे.

योगासनांच्या अभ्यासाच्या प्रारंभी ती सावकाश व संथ गतीने करावीत. विशिष्ट आसन साध्य करण्यासाठी शरीराला झटके वा ताण देऊ नयेत. आसनाची आदर्श स्थिती साधे पर्यंत विशेषतः लवचिकपणा येईपर्यंत आसनानंतर थोडी थोडी घ्यावी. योगासनांवरील वेगवेगळ्या संदर्भग्रंथांतून त्यांची कमी अधिक संख्या व त्यानुसार वर्णन आढळून येतात.

सुप्रिया जाधव, बी. एड. द्वितीयवर्ष, रो. नं. २०२५१

जीवन (वैचारिकलेखन)

जीवन या शब्दासारखी अनेक शब्द असतील पण य शब्दाचा जसा अर्थ प्रकट (व्यक्त) होतो तसा इतर शब्दातला होत नसावा.....जीवन म्हणजे माणसाने जनमल्यापासून ते मातीत नीजेपर्यंत जे कर्तृत्व केले जी कामगिरी केली ती , थोडक्यात एखाद्या व्यक्तीच्या आयुष्याचा सरांशलेखन ...

प्रत्येक व्यक्तीची जीवन जगण्याची पद्धत वेगळी असते . माणसाला जीवन जगताना खूप वेगवेगळे काही चांगले तर काही वाईट अनुभव येत असतात . आयुष्य जगत असताना माणसाने चांगले अनुभव , नम्रपणा , मित्र — नातेवाईक यांच्यासोबत घालवलेल्या चांगल्या क्षणांची जीवन नावाच्या कापडात शिदोरी बांधून ठेवावी...अशा गोड आठवणींचा स्वाद घेत आयुष्या च्या रेल गाडीचे डबे वाढवत जावे . रंगांचे जसे वेगवेगळे भाग असतात , तसेच माणसांच्या स्वभावाच्या पैलूंचेही वेगवेगळे घटक असतात . एखाद्या व्यक्तीची ओळख त्याच्या स्वभावावरून होते. जीवनात अगदी शेवटपर्यंत माणसाची साथ देतो तो त्याचा स्वभाव ...त्यामुळे मित्रांनो जीवन नावाच्या शिरात स्वभाव नावाचा गोडवा मिसळून त्याचा आनंद लुटावा.

पायल रामचंद्र नारायणकर, बी. एड. प्रथमवर्ष, रो. नं. २१०१२

आयुष्यातले अनमोल क्षण (वैचारिकलेखन)

"जगणे सुंदर ,मरणे सुंदर आणि दोन्हीमधील उरणे म्हणजेच सुंदर जगणे होय ".

असे सुंदर जगायला शिकवणारी, सुंदर संस्काराची शिदोरी देणारी ,संपूर्ण जीवनाची जडणघडण करणारी केंद्रबिंदू म्हणजे ही शाळा होय .जसे बाळाला आई उत्तम संस्कार देऊन घडविते , बाबा आपल्या अपार कष्टाने मुलांच्या आयुष्यात नंदनवन फुलवतात , तशीच ही जीवनाची बाग फुलवण्यासाठी उत्तम शिक्षण देणारी शाळा देखील तेवढीच पवित्र असायला हवी.अगदी तशीच ही शाळा माझ्या बाळ जीवनाचे कळी उमलण्यासाठी मला लाभली, यातच माझे सदभाग्य समजते .सुरुवातीलाच मला सांगताना अत्यानंद होत आहे की एकूण माझ्या शैक्षणिक जीवनातील बालवर्ग १ ते M.sc.B.ed.ह २१ वर्षांच्या शैक्षणिक जीवनाच्या प्रवासातील दोन वर्षे सोलापूर विद्यापीठ पोस्ट ग्रॅज्युएशन साठी आणि बाकीचे १९ वर्षे संपूर्ण आपल्या दयानंद संस्थेतच पूर्ण झाले आहे .आणि मी आज जे काही शिकले , घडले ते या दयानंद संस्थेमुळेच . म्हणूनच 'गर्व आहे मला मी दयानंदसंस्थेचा विद्यार्थी असल्याचा ' . अस मला अभिमानाने सांगावेसे वाटते .

सध्या मी आपल्या दयानंद महाविद्यालयात बीएड भाग दोन शेवटच्या वर्गात शिकत आहे .आनंदाची बाब म्हणजे हा आमचा प्रवास हा ऑनलाईन आणि ऑफलाईन या दोन्ही पद्धतीने मला अनुभवयास मिळाला . सुरुवातीला पुढे जाऊन शिकवायचं कसं ? अशा अनेक प्रश्नांनी मी घाबरले होते .पण पुढे पुढे इथल्या प्राध्यापक वर्गाच्या मनमिळावू , खेळीमेळी , मवाळ स्वभावामुळे मी कधी या संस्थेमध्ये समरस झाले , कधी कॉलेज जीवन संपला समजलंच नाही.

आज आपल्या बीएड प्रशिक्षणाचा अखेरचा दिवस . तेव्हा मनात अनेक विचार दाटून येतात आणि यातून मला एक ओळ आठवते.

"अशी पाखरे येती आणि स्मृती देऊनी जाती "

खरंच मित्रांनो डी एड चे हे दोन वर्षे कसे भुरकन निघून गेले हे मला कळलेच नाही .अगदी मंतरलेले दिवस होते ते ! त्यातून माझ्या जीवनाला कलाटणी देणारी ही दोन वर्षे होती . या दोन वर्षात मला खूप शिकायला मिळाले. मला इथल्या अध्यापक वर्गांनी खूप चांगलं घडवल . मला त्यांनी प्रगतीचे बळ देऊन उंच गगनात भरारी घेण्याची संधी दिली .माझ्यात त्यांनी आत्मविश्वास निर्माण केला . एक आदर्श शिक्षक म्हणून विद्यार्थ्यांसमोर कसा असावा ? याचे धडे त्यांनी आम्हाला दिले. एक उत्तम नागरिक म्हणून कसे जगावे? याचा पाया तुम्ही आम्हाला घालून दिला.

तेव्हा या कॉलेजमधून आज बाहेर पडताना माझा अंतकरण खूप जड होत आहे .जशी एखादी मुलगी आई-बाबांच्या प्रेमळ कुशीतून बाहेर पडताना ती अवघडल्यासारखी होते , तशीच स्थिती माझी झाली आहे .आपल्या अमृतवाणीने प्रत्येक विद्यार्थ्यांवर संस्कार घडवणारे शिक्षक पुन्हा आपल्याला मिळतीलच असे नाही .त्यांचे अध्यापन कधीच संपू नये, असे रसभरीत आणि जीवनात क्रांती घडवणारे त्यांचे विचार आम्ही कदापि कधीच विसरणार नाही. आणि त्याच विचाराने आपण आपली जीवन बाग फुलवूया .आज त्यांनी आम्हाला ज्ञानाची शिदोरी आपल्या सोबत दिली आहे ,त्याचा आपण भावी काळात पुढील विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवूया .त्यांनी जे उत्तम विचार आपल्या मनात रुजवले आहे ,ते आत्मसात करून पुढील आयुष्यात असेच वाढवूया. आणि आपल्या आई-वडिलांच्या ,गुरुजांचे ऋणातून मुक्त होऊया .

"मित्रांनो पंख असताना उडतात ते सामान्य पक्षी ,परंतु पंख नसताना विचारांच्या जोरावर उडतात ते असामान्य पक्षी"

त्याचप्रमाणे या महाविद्यालयातून अमृतासारखे ज्ञान घेतले ,ते आपले सद्भाग्य समजूया .व सर्वांना पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा देऊन माझ्या दोन शब्द सांगते

" सांगता सांगता शब्द संपून जातील बोलता बोलता शब्दभांडार संपून जाईल परंतु या कॉलेज विषयी प्रेम वप्राध्यापक वर्ग विषयी आपुलकी कधीच संपणार नाही" म्हणून जाता जाता एवढेच सांगून जाते आपली स्थिती आता नाण्याच्या दोन बाजू प्रमाणे झालेली आहे.तिकडे आपल्याला आनंद वाटत आहे की आता आपण एका नव्या युगात प्रवेश करणार आहोत. आणि दुसरीकडे वाईट वाटत आहे की ज्या महाविद्यालयात एकत्र शिकलो एकमेकांच्या सहवासात राहिलो.ते महाविद्यालयात आपल्याला सोडून जावे लागणार निरोप समारंभ दाखवण्यापुरते आहे पण तुम्हा -आम्हा मनातून कधीच निरोप घेणार नाही ,अशी आशा बाळगते .म्हणून

उंच शिखरावर पोहोचला तरी शिखराच्या पायथ्याला कधी विसरायचं नसत.

पंचपक्वानाचा आनंद घेताना कधी आईच्या चटणी-भाकरी ला विसरायचं नसतं .

आणि बेडवर झोपताना कधी आजीच्या गोष्टीला विसरायचं नसतं .

कोणताही सिनेमा पाहताना श्यामच्या आईला कधी विसरायचं नसतं.

त्याच प्रमाणे

आपण कितीही मोठ्या पदावर पोहचलो तरी ,या दयानंद संस्थेच्या मैदानावरील मातीला कधी विसरू शकत नाही .

एवढे बोलून मी माझ्या दयानंद संस्थेला अभिवादन करून दोन शब्द संपवतो जय हिंद.

शितल राजमाने, बी. एड. द्वितीयवर्ष, रो. नं. २०२०९

लोक आत्महत्या का करतात ? (वैचारिकलेखन)

परमेश्वरानी पृथ्वीवर आपल्या सृष्टीची निर्मिती केली, मानवाची उत्पत्ती केली, की ज्यामुळे आज आपणही सुंदर जग पाहू शकतो , वास्तव्य करू शकतो . मग या मानवाला आपला अनमोल देह जिवंतपणी संपवण्याचा अधिकार कोणी दिले ? हा खरंच विचार करण्याजोगा प्रश्न आहे. मला तरी असे वाटते की , या जगात आत्महत्या करण्यासारखे दुसरे पाप कोणतच नाही ,कारण मनुष्यदेह प्राप्त व्हायचं असेल तर आपल्याला चौर्यांशी लक्ष योनी चा फेरा पूर्ण केल्यावर मगच आपल्याला हा मनुष्यदेह प्राप्त होत असतो . मग अशा या बहुमूल्य देह त्याग करण्याचा राक्षसी विचार मनुष्य करतो ही खरंच मानव जातीसाठी ही खुपच लांछनास्पद बाब आहे.

"आत्महत्या म्हणजेच सहेतुकपणे स्वतः स्वतःचे आयुष्य संपवण्याचे कृत्य होय . आत्महत्या मृत्यूचा असा एक प्रकार आहे की, त्यात बळी जाणारी व्यक्ती सकारात्मक किंवा नकारात्मक क्रिया द्वारे प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष स्वतः मृत्यूला कवटाळते."

आत्महत्या ची व्याख्या अभ्यासल्यानंतर सर्वप्रथम लोक आत्महत्या का करतात ? याची कारणे शोधण्याची खरंच गरज आहे . तर समाजामध्ये डोकावून पाहिलं तर आपल्याला बरीच कारणे मिळू शकतात .जसे की जातिभेद , वंशभेद , गरीब-श्रीमंत उच्च-नीच ,अशातून मानसिक कुचंबणा निर्माण होते . कुटुंबांमध्ये देखील एखादी व्यक्ती आजारी , आर्थिक बाजू कमकुवत , एखाद्या सदस्याला अपंगत्व , अपयश किंवा त्या कुटुंबाला समाजाने वाळीत टाकले असेल , त्याचबरोबर कुटुंबातील सदस्याला जर भेदभावाची , अपमानास्पद वागणूक मिळत असेल आणि पालकांची मुलांकडून वाढत्या अपेक्षांचे ओझे , नात्यातील दुरावा इत्यादी बाबी देखील कारणीभूत आहेत .

आणि या जगामध्ये डोकावून पाहिलं तर बरीच कारणे आपल्याला मिळतील जसे की , वाढती लोकसंख्या वाढत्या अपेक्षा , सगळ्यांना जॉब पाहिज , त्यासाठी वाढती स्पर्धा , जर स्पर्धेमधून अपयश पदरी पडले तर त्यातून येणारे नैराश्य , तसेच लोकांचे उच्च राहणीमान तो स्वतःच्या सध्य जीवनाशी तुलना करून सतत मन मारून जगणे , उदास , खिन्न राहणे , कुटुंबामध्ये तक्रार , कुरकुर करणे इत्यादी सतत तणावामुळे तो डिप्रेशन मध्ये जाऊन त्याला स्वतःचे जीवन अगदी नकोसे होऊन जाते .

आणखी सूक्ष्मातून विचार केला असता आपल्याला बरीच कारणे मिळू शकतात .शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये लक्ष दिला असता पुढील बाबी आढळले , जसे की समवयस्करांचा दबाव , त्यांच्याकडून मिळणारी कमीपणाची भावना , रॅगिंग, छेडछाड , स्वतःला कमकुवत लेखण ,शिक्षकांनी केलेली शिक्षा असह्य होणे , एखाद्या विषयात वारंवार सतत अपयश येणे , एकटेपणाची भावना निर्माण होणे ,आर्थिक परिस्थिती बेताची असेल तर सर्व साधनांची पूर्तता न झाल्यामुळे मानसिक कुचंबणा होणे इत्यादी ...

वैयक्तिक पातळीवरील समस्यांचा विचार केला असता पुढील बाबी दिसून येतील , जसे की काही बालके अतिसंवेदनशील असतात ती जास्त इतरांचा विचार करतात , भावनिक असण , सतत स्वतःचे मन मारून जगण , एकतर्फी प्रेम , प्रेमभंग , मनातील इच्छा पूर्ण न होण , एखादा गंभीर आजार असेल तर त्या वेदना असह्य होण ,जवळच्या व्यक्तीचे निधन होणे , अकाली मातृत्व /पितृत्वाचे छत्र हरपणे , दुसऱ्यांच ऐकून देखील काही व्यक्ती आत्महत्येस प्रवृत्त होतात. जिथं नोकरी असेल तेथे कधीकधी वरिष्ठांचा दबाव डोनेशन लाच इत्यादी कारणे दिसून येतात.

आजचे जग हे खूपच गतिमान बनले आहे . अशा सद्यपरिस्थितीत , वास्तव जीवनात आजकाल प्रत्येक व्यक्ती तणावाखाली वावरत आहे . लहान बालकांपासून ते वृद्धांपर्यंत सर्वांनाच टेन्शन नावाचा आजार आहे . त्यामुळेच स्ट्रेस हा देखील आत्महत्येस प्रवृत्त करण्यासाठी महत्त्वाचा घटक आहे .

अशा या विविध कारणांचा शोध घेतल्यानंतर स्वस्थ , गाफील बसून चालणार नाही . तर यावर विचार उपाय योजना करणे गरजेचे आहे . सर्वप्रथम अशा लोकांना मानसिकरित्या स्थिर करणे गरजेचे आहे . मानसिक संतुलन गमवलेल्या व्यक्तींसोबत विनम्रतेने व आदरपूर्वक वर्तणूक करा , जेणेकरून त्यांना आपल्या अस्तित्वाची जाणीव होण्यास मदत होईल . एखाद्या वेळी जर परिस्थिती अवाक्याबाहेर गेली असेल तर , शालेय , महाविद्यालयीन व सामाजिक स्तरावर समुपदेशन व मार्गदर्शन करणे गरजेचे आहे . अशा व्यक्तीने स्वतःला कामांमध्ये , छंद ,मनोरंजन इत्यादीं साठी वेळ दिलं तर खूपच उत्तम . कुटुंबातील इतर सदस्यांनी देखील तो किती प्रमाणात मनमोकळेपणाने संवाद करतो की नाही ? याकडे लक्ष द्यावे कधीकधी व्यक्ती ही कुटुंबातील किंवा इतर सदस्यांपेक्षा आपल्या मित्रांसमोर अधिक व्यक्त होतो . म्हणून त्याला मित्रांसोबत वेळ घालवण्याची मुभा देखील दिली पाहिजे . अशी व्यक्ती ही भावनिक , मानसिक, शारीरिक , आधाराचा भुकेला असतो म्हणून आधार देणे देखील गरजेचे आहे . कधी कधी आपण निसर्गाच्या सानिध्यात देखील गेलं पाहिजे . असे म्हणतात की , अशा ठिकाणी मनुष्य स्वतः दुसऱ्या पेक्षा जास्त स्वतः बदल विचार करतो , चिंतन-मनन करतो. त्यामुळेच मन शांत ,चित्त स्थिर राहण्यास मदत होऊन सकारात्मकता दृष्टिकोन वाढीस लागतो . त्याचबरोबर विचार कसा करावा ? यापेक्षा कोणता करावा ? यावर अधिक लक्ष केंद्रित करा . योगाभ्यास मध्ये मेडिटेशन ला खूप महत्त्वाचे स्थान देण्यात आले आहे .आणि बराच सकारात्मक बदल देखील दिसून आलेले आहेत . हे लक्षात घेणे गरजेचे आहे . वेगवेगळे प्रेरणादायी , मनाला आनंद देणारे , मनोरंजनात्मक , यामध्ये आपल्याला अभिरुची असेल अशा प्रकारचे चर्चासत्रे , व्याख्याने देखील आयोजन केले पाहिजेत . आणि आजकालची पिढी ही टीव्हीची खूप शोकीन आहे . या संधीचा फायदा घेऊन आपण दूरदर्शन

वृत्तपत्रांच्या माध्यमातून सकारात्मक विचार पसरवण्याचा उत्तम मार्ग आहे . सतत आनंदी देणाऱ्या गोष्टी कृती करा . व जीवन जगत असताना सतत पुढील पाच वाक्य सतत मनाशी म्हणत रहा.

मला खूप छान वाटतं.

मी खूप प्रसन्न आहे.

मी खूप आनंदी आहे .

मी खूप समाधानी आहे .

मी खूप श्रीमंत आहे .

शितल राजमाने ,बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. २०२०९

सकारात्मकता

आता जीवन जन्मता सकारात्मक आहे. आपण एखाद्या गोष्टीचा सकारात्मक विचार सुरू केला व त्याप्रमाणे कृती केल्यास नक्कीच यश मिळते. आणि न मिळाल्यास त्यापेक्षा अधिक चांगली गोष्टी मिळण्याचा संभव असतो. हा विश्वास केवळ सकारात्मक ऊर्जेमुळे शक्य होऊ शकते. ऐवजी रडत बसते, कारण नकारात्मक व्यक्तीही आशावादी प्रयत्नवादी नसते. मिटवून टाकत नकारात्मक विचारांना नष्ट करू शकत नाही करू शकत नाहीत. नकारात्मक त्याला केवळ सकारात्मकच नष्ट करू शकतो विचाराशिवाय आपले जीवन अपूर्ण आहे. आपल्या जीवनात आलेले नैराश्य अनुदान सकारात्मक विचारांचे सकारात्मक विचाराने दूर होऊ शकतात. तुमच्या मनात नकारात्मक विचारांची जागा जेव्हा सकारात्मक विचार घेतात, तेव्हा त्याचा परिणाम ही सकारात्मक दिसायला लागतात. भगवान बुद्धाने आपल्या शरीर आरोग्यपूर्ण ठेवण आहे. आपलं आद्यकर्तव्य आहे. त्यांना त्यातील एक म्हणजे स्वस्थ सर्व यावर माणसाची नियंत्रण असते. तेव्हा त्याच्या हातात असते त्यासाठी सकारात्मक ऊर्जा हवी ती ठेवून कार्यरत राहिले तरच शरीर आणि मन अस्वस्थ हीच लागते सकारात्मक दृष्टिकोनातून जीवन हे आनंदी सुखी समाधानी यशस्वी त्यांना मुक्त जीवन जगू शकतो. त्यामुळे आयुष्यात आत्मविश्वासही वाढतो.

प्रगती गायकवाड, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. 21038

परिस्थिती

कठीण परिस्थिती ही सर्वोत्तम प्रतिभाच निर्मिती स्थान असते यशस्वी यशस्वी ची कारणे शोधली जात नाही कारण यशाला अनेक बाप असतात अपयशाचा खापर मात्र परिस्थितीवर फोडलं जातं काही करता आलं नाही की आमची परिस्थिती नव्हती किंवा परिस्थितीचे स्थळी भयानक होतं की असं उद्धार हे वाक्य ऐकू येतात.त्या परिस्थितीशी माणसं कायम स्वतःला परिस्थितीचे बळी मानतात वास्तविक परिस्थिती ही माणसाच्या कृत्याची परिनीती असते परिस्थिती चांगली किंवा वाईट बाहेरून किंवा कोणी घडवित नाही ती आपली मनस्थिती ठरवत असते ज्या नजरेने तुम्ही जिच्याकडे पाहता तशी ती तुम्हाला भासत राहते पण माणसं परिस्थितीला दोष देत हातावर हात ठेवून शांत बसून राहतात परिस्थिती अनुकूल होईल तेव्हा मी तिथे निघेल असं म्हणणारी माणसं आयुष्यात कधीच जागा सोडून हलत नाही खरंतर जी माणसं काही करण्याचा विचार करता ती परिस्थितीचा विचार कधीच करत नाही ज्यांना स्वतःबद्दल परिस्थिती स्वतःहून बदलत नाही ती बदललेल्या बदलणे तशीच परिस्थिती बदलणार आहे परिस्थिती माणसाची नव्हे तर माणूस परिस्थितीचा शिल्पकार असतो.

अश्विनी वाघमोडे, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. २०२२८

समांतर (मराठी कथा)

ती भूमी.

सॉफ्टवेअर इंजिनिअर.

लाघवी.. गोड.. स्मार्ट आणि शांत.

6 महिन्यांपूर्वी लग्न झालेलं. नवरा रघुवीर, इंजिनिअर. मल्टीनॅशनल कंपनी मध्ये जॉब ला. नाकासमोर चालणार्या आई वडलांनी परिस्थिती नसताना पै पै जोडून हिला शिकवलं, चांगलं स्थळ बघून थाटात लग्न लावून दिलं.

त्याचं वागणं लग्ना नंतर महिन्याभरातच बदललं. प्रत्येकाशी स्मितहास्य ठेवून बोलणाऱ्या तिचं लोभस हास्य त्याला खटकत होतं. तिच्या प्रयत्नानंतरहि गोष्ट हाताबाहेर गेली. तो आजकाल रोजच ट्रिक्स घेऊन यायचा आणि शिवीगाळ करायचा. रात्री शांत झाला कि पुन्हा तिच्या नागड्या शरीराला गोंजारायचा .. त्याच्या खेळात अडकलेली ती बाहेर निघायसाठी धडपडत होती. आई बापानी मुलगा सेटल चांगला जॉब म्हणून लग्न लावून दिलेलं, त्यांचा विचार करत उद्या तो बदलेल या अपेक्षेवर ती सावरत होती.

रघुवीर ची गाडी आलेली पाहून वॉचमन नं गेट उघडलं. गाडी पार्क करून त्यानं भूमी ला फोन लावला, वॉचमन ला मॅडम कधी आल्या विचारत लिफ्ट मध्ये घुसला. तिच्या फोन वरची 15 मिनिटांपासूनची वेटिंग टोन ऐकून तो जास्तच चिडला.

लॅच काढून तो आत येइपर्यंत तिचा कॉल संपला. तिच्याकडे तुच्छतेने पाहत त्याने आज पुन्हा भांडणाला सुरुवात केली, "ऑफिस नंतर कुठं गेलेलीस, मी ऑफिस मध्ये फोन केलेला. तू लवकर निघालेलीस, इतका वेळ कोणाशी बोलत असतेस. You bloody whore, characterless bitch, you don't deserve to be with me...!

कामाला येणारी लक्ष्मी तीला सांगायची समजून, ये मरद लोग भडवे होते हैं, बिस्तर में और दिन मे इनके 2 थोबाडे होते हैं.

असह्य झाल्या नंतर वेगळं व्हायचं ठरवून तिने सल्ला घायला भेट घेतलेली मैत्रीणीची. तिने दिलेल्या नंबर वर मॅरीज सॉलिसिटर ला फोन केलेला आत्ताच.

आज वाद वाढला.

त्याचा आवाज वाढेल तसा अपार्टमेंट मधल्या आजू बाजूच्या टीव्ही चे आवाज कमी व्हायला लागले. तिचा हुंदका मनोरंजन करत असावा उच्चभ्रू लोकांच.

ऐकणाऱ्यांनी लाईट्स बंद केल्या..

तिचा आवाज तो अंधार चिरत घुमत होता...

संशयाचं भूत मानगुटीवर बसलेल्या त्याने तिला शांत केली..

रात्र चढेल तशी गल्लीत गर्दी आणि नशा वाढत होती.

मारत्या हातावर गजरा बांधून वास घेणाऱ्या कुत्र्या सारखा प्रत्येकीजवळ तीनं चल निकल धंदे का टाईम है म्हणून हाकलून लावोस्तोवर घोळत होता.

नैतिक-अनैतिकतेची कुंपणं तोडून उभा असलेला मोहल्ला रंगात फुलांच्या वासात वासनेच्या आगीत तळपत होता.. इथं कुणीच अस्पृश्य नव्हता ना कुणीच नीच नव्हता.

वरच्या मजल्यावर पोरींचा गलका भरलेला. तिच्या खोलीत टीव्ही वर ब्रेकिंग न्यूज चालू होती, पंचतारांकीत कॉम्प्लेक्स मधल्या एका उच्चशिक्षित दाम्पत्यामध्ये संशयावरून वाद विकोपाला गेला, नशेत धुंद असलेल्या रघुवीर ने भूमी च्या डोक्यात बॅट घालून ठेचून मारली तिला..!
त्याचा फोटो बघून पोरींतली एक ओरडली, 'अरे ये भडवा तो नाके पे रोज एक लडकी उठता था', 'अरे राधा देख तेरा गिर्हाईक..'
टीव्ही कडं बघत राधा बोलली, "बिस्तर में तो मर्दानगी दिखा नही पाता था, रोज एक रंडी से भी दिल नहि भरता था इसका और बीवी पे शक करके मार डाला.. भडवा साला !"
अब्रू, इज्जत, नीतिमत्ता, नैतिकता, प्रतिष्ठेची समाजानं बनवलेली लक्तरं झुगारून देणारी ती राधा सर्वात सुरक्षित होती या समाजात.

आकाश शिवदास चटके, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. 21005

निळ्या डोळ्यांची कृष्णा.. (मराठी कथा)

म्हसोबच्या माळावर त्या सायबांनी पळवून आणलेली. रात्र घालवून विष पाजून मरायला टाकून दिलेली. शेरडंवाल्या पोरानं बघितली आणि वाडीवर बॉब ठोकली.. म्हाताऱ्या खुशाबानं तिला जागवली जागवली..

“ईख तिच्या पिशवीला जाळून आलंय ही पुढं चालवायची न्हाई कुणाचा वंस”

त्या विशीच्या अभागिनीला वाडीवरच्या म्हातार्या कस्तुरी नं जवळ केलं.
नडल्या अडल्याची सोडवणूक करणारी कस्तुरी
कृष्णेच्या गर्द निळ्या डोळ्यांमध्ये अडकली..

तीन पावसाळं गेलं कुणी आलं नाही
शोधायला
विचारायला
न्यायला...तिला..
त्या पावसासोबत तिचं दुःख धुवून गेलं..
पुन्हा फुलली ती पाठमोऱ्या म्हसोबाच्या राखणीला...

तो शहरातनं आलेला,
वाडीला साक्षर करायला..
औषधपाणी पुरवायला..
प्रबोधन करायला..
तिच्या जवळ गेला..

त्याचं प्रेम जडलेलं त्या रानपाखरावर.
तीनही साथ दिली.
थंडगार वाऱ्यात शाल खांद्यावर टाकून
मशालीच्या उजेडात डफावर ताल धरणारा तो
तिच्या मनात रुतुन बसला..

बरसनाऱ्या वादळी आकडासारखं
तिचं प्रेम बरसत राहिलं त्याच्यावर..
सहा महिने प्रबोधनाचा डफ
वाजत राहिला..

तिचं लग्न लावायचं ठरलं..
तो आई बापाला घेऊन येतो म्हणून रात्रीचा गेला,

कृष्णोला वचन देऊन,
झोपलेल्या वाडीला ओलांडून..

ती वाट बघत राहिली..
अवसेच्या अंधारात गेलेला तो
पुढली पुनव गेली तरी कुठल्याच दिशेला
दिसला नाही..
कस्तुरीनं सावरली तिला,
'माणसाची जातचं नासकी..
कधी जबरदस्तीनं,
कधी फसवून,
कधी संसाराच्या दावणीला लावून
वरबडून खातीय बाई ला
म्हणायची ती..
कृष्णोला दिवस गेलेलं,
समजलं तेव्हा म्हातारीनं
खुशाबानं
वाडीच्या विचारानं
पाडायची ठरवली.
खुशाबा म्हणल्याला
शेवट सुखाचा व्हायचा नाही..
हड्डाला पेटलेल्या कृष्णेनं जन्म घ्यायचा ठरवला..
तिच्या नजरेत शेवट म्हातारीनं पाहिलेला..
दुःखात आयुष्य काढण्यापेक्षा
सुखाला जन्म देऊन निरोप घ्यायचा
तिनं ठरवला..
तिच्या सरणावर त्याचा डफ गेला..!
तिनं जन्म दिला तो तिच्या निळ्या डोळ्यांच्या सावलीला..
ती गोरी
अन हि सावळी
म्हणून सावली..
बागडते आता त्याच म्हसोबच्या माळावर..
वाडीवर जन्मलेली कृष्णा !

आकाश शिवदास चटके, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. 21005

फळ्याचे आत्मवृत्त

मी जरी दिसण्यात काळा असलो ,तरी अनेक लोकांचे यशस्वी जीवन आणि उज्वल भविष्य मी घडवले आहे . माझ्यावर लिहिण्यात आलेली गणिते , सुविचार ,इंग्रजी आणि विज्ञान यांनी अनेक आदर्श विद्यार्थी आणि नागरिक घडवले आहेत. मित्रांनो कदाचित तुम्ही मला ओळखले असेल, काहीनीओळखले नाही ओळखले. तर मी फळा बोलतोय, माझा जन्म एक कोरा फळा म्हणून झाला आहे. या कोऱ्या कोऱ्या फळ्यावर कोणीही त्याचे विचार मांडू शकतात .मी खरोखर एक महान शोधत होतो. झाडे ,दगड ,पाने यांच्यावर लिहिलीत बसण्यापेक्षा माझ्यावर लिहिणे सोपे आणि सरळ होते. आधीच्या काळात जेव्हा भाषेचा विकास झाला नव्हता तेव्हा काही लोक माझ्यावर चित्र आणि आकृत्या काढून संवाद साधत होते. जसा वेळ आणि ाळ बदलत गेला तशी संभाषणाची साधने देखील बदली .नंतरच्या काळात कागदाचा शोध लावला आणि लॉक कागदावर आपले विचार काढू लागले. याचा उपयोग आधी पेक्षा कमी झाला. कारण कागद हे एका जागेवरून दुसऱ्या जागी सहज नेता येणारे साधन आहे ते ,म्हणून माझा उपयोग फक्त विद्यार्थ्यांना शिकवण्यासाठी केला जाऊ लागला. शाळेसाठी शिक्षकांसाठी मी अतिशय महत्त्वाचे साधन आहे .माझ्या वर खडूच्या साह्याने लिखाण केले जाते, ते जेव्हा माझे शिक्षक माझ्यावर खडू फिरवतात तेव्हा मला गुदगुल्या होतात. खडू आणि मी खूप चांगले मित्र बंधू आहोत .मी खडू शिवाय अपूर्ण आहे. आणि खडू माझ्याशिवाय, परंतु आम्हा दोघांचा शत्रू हा डस्टर आहे आहे. तो खडूने माझ्यावर लिहिलेले सुंदर अक्षरे पुसून टाकतो परंतु तरीही आमची मैत्री कमी झाली नाही.

मनुष्याने लावलेल्या नवनवीन शोध जसे मोबाईल ,लॅपटॉप ,कम्प्युटर आणि स्मार्ट डिस्प्ले मुळे माझा वापर आधीपेक्षा खूप कमी झाला आहे .आता बरेच शाळांमधूनही माझी हकालपट्टी करण्यात आली आहे .माझ्या ऐवजी टच स्क्रीन डिस्प्ले, व्हाईट बोर्ड याचा वापर केला जात आहे . त्याच्या वर लिहिण्यासाठी खडू ची आवश्यकता राहत नाही. आपल्या बोटाने शिक्षक यावर अक्षरे गुरू शकतात. याला पुसण्यासाठी डस्टर ची गरज नसते. इरेजर फंक्शन वापरून लिहिलेले एका क्षणात पुस्तक येते .

यातच स्क्रीन डिस्प्ले वर कोणतेही चित्र ,आकृत्या ,गणिते, व्हिडिओ दाखवता येतात . ही फंक्शन ने माझ्यात नव्हती, म्हणून आज माझ्या जागी याचा वापर केला जात आहे .परंतु जरी आजच्या आधुनिक युगात माझा वापर कमी झालेला असला, तरी माझे महत्त्व मात्र कमी झालेले नाही ते पूर्वीसारखेच आहे .आणि आजही जे गरीब विद्यार्थी महागडे शाळेमध्ये शिक्षण घेऊ शकत नाही , त्यांना माझ्या साह्याने शिकवले जाते.

दिव्या अशोक मांडवे, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. 21001

ती र्हायची इथं.. (मराठी काव्य)

मुलबाळ लेकीसुना कुणी नाही
पाळण्यात लग्न झालेलं
कळायला सुरु व्हायच्या आधी नवरा गेला
आई बाप गेली एकामागं एक साथीत
परासभर रान अन एक झोपडं मागं ठेवून..

आयुष्य घालवलं तिनं
मजुरी
शेरडं
कोंबड्या
अन एखादी म्हैस करण्यात..

इथं आलं
कि पोटात खड्डा पडतो माझ्या..

काय विचार असेल त्या जगण्यामागचा?

स्वप्नं असतील
कि नसतील?

ते डोळे मी विसरलोय..

खुप लहान होतो तेव्हा
पहिलेलं कदाचित..

कोपटं म्हातारं झालंय
ती गेल्यावर..!

आकाश शिवदास चटके. बी. एड. प्रथमवर्ष रो. नं. 21005

विज्ञान आणि आपण (वैज्ञानिक लेख)

बिग बॅंग नंतर २० कोटी वर्षे अंधार होता..

ताऱ्यांच्या जन्माआधी..

जीवनात अंधार जगून संपवावा लागतो..

त्यापासून पळता येत नाही..

उजेडाच्या जन्मासाठी अंधाराचा भोग पूर्ण करावा लागतो..

प्रत्येकाला..

स्वतःचा..

मानवाने हा भोग भोगलाय आणि त्यातून एका चमत्काराची निर्मिती केली ती म्हणजे विज्ञान.

विज्ञान म्हणजे जीवनाचा इतिहास,

विज्ञान म्हणजे ब्रह्मांडाच्या अस्तित्वाचा भूगोल,

विज्ञान म्हणजे कॉसमॉस च्या चवाळावर पसरलेला अनुरेणूंचा वर्तमान.

आणि विज्ञान म्हणजे उत्पत्तीनंतर निर्मिलेलं भविष्य.

या विश्वाच्या सतरंजी वरच्या सर्व गोष्टींना जन्म आहे, जीवनप्रवास आहे आणि मृत्यू आहे. मानवी अस्तित्त्व त्याहून काही विशेष नाही. किंबहुना अस्तित्वाची जाण निर्माण व्हायच्या आत सिव्हीलयझेशन चा शेवट होतो, विश्वाच्या एका हुंकारात. एका ताऱ्याच्या जन्म मृत्यूत. आणि ताऱ्याच्या जन्म मृत्यूच्या अस्तित्वाची जाण निर्माण होत नाही, विश्वाच्या स्वतःच्या प्रवासात.

४ अरब वर्षांपूर्वीच्या शेवाळाचे अवशेष दगडात कोरले गेलेले. जीवसृष्टी चा उगम तिचा इतिहास हा मोठा आहे.

मानवप्राणी हा इतरांपेक्षा सुपिरियर आहे या एका मोठ्या भ्रमात माणूस राहतो, तोही इतरांसारखाच किंबहुना इतर सजीवांपेक्षा मागासलेला आहे. व्हेल ची भाषा असते, मानवास अजून समजली नाही.

विज्ञानाचा आवाका प्रचंड आहे!

मानवी भ्रमातून निर्मिलेल्या गोष्टी आणि त्या गोष्टींना आधार देणारे मानवी कागद यातून या ग्रहावरील इतर गोष्टी मुक्त आहेत. त्या मुक्तीकडे वाटचाल करण्याचा प्रयत्न व्हावा..

ती वाट विज्ञानातून जाते.

न्यूटन च्या लेक्चर ना फार कमी गर्दी असायची. अभ्यास सोडून ही उठाठेव का केली असं कधीतरी न्यूटन च्या मनात आलं असेल असं मला वाटायचं, त्याचा बटलर सांगतो मालक भैसटायचा राहिलाय.

शिकवण्याच्या फंदात पडण्यापेक्षा अभ्यासात गुंतून गेलो असतो तर आणखी पेच सुटले असते किंवा कॅल्क्युलस आणखी किचकट करता आलं अस्तं असंही न्यूटन ला वाटून गेलं असेल कधीतरी. न्यूटन चा कळजीवाहू बटलर म्हणाला, आमच्या मालकाने आयुष्यात कधी चेंडू हातात घेतला नाही, ना कसलं संगीत ऐकलं, ना हवा खायला किनाऱ्यावर फिरला, ना घुडसवारी केली ना ऐहीक सुखाचा थेंब घेतला कसल्या! मालक वेळ वाचवून अभ्यास करतो, त्यातूनही वेळ काढून शिकवायला गेला, यात एकतर व्याख्यान ऐकायला खूप कमी लोक आले आणि त्यातून ते कळणारे म्हणजे मालकाच्या चेहऱ्यावर हसू शोधण्याइतकं दुर्मिळ. श्रोत्यांच्या शोधात मालक आतल्या आत जळत राहितील. एक दिवस मालक कदाचित या घराच्या आणि विद्यापीठाच्या भिंतींना विज्ञान शिकवून त्यांचा ज्ञानाच्या खदखदिने उसळलेला आगडोंग शांत करतील !

शिवाजी महाराज – संभाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकाच्या आधी न्यूटन प्राध्यापक बनलेले ६७ ला, ६९ ला ल्युकासीयन चेअर मिळाली आयझॅक बॅरो नंतर. आणि जवळपास त्या काळचे १००\$ पगार होती. हॅली ने घर विकून न्यूटन च पुस्तक छापलं संभाजी महाराजांच्या काळात. पोराना फार मजा वाटते.

विज्ञान आणि इतिहास लिनीयर मांडायचा प्रयत्न करताना हे उदाहरण मी मुलांना नेहमी देतो.

त्यानंतर मात्र इंटीग्रेशन आवडीने ऐकतात ...

लिपी शिकल्या नंतर काय लिहितो आणि काय वाचतो याला महत्व आहे. रिलेटीव्हिटी, असर्टनिटी, पार्टीकल फिजिक्स, पोस्ट न्यूटोनियन फिजिक्स, नॉन युक्लिडियन जिओमेट्री, कॅल्क्युलस, अबस्ट्रॅक्ट, ऍनालिसिस, डिस्क्रीट, स्पेसेस, क्वांटम, न्यूक्लीअर अँड मेनी मोअर.. या फंडामेंटल गोष्टी आहेत निसर्गातल्या. स्ट्रिंग थेअरी पासून मल्टीवर्स पर्यंतच गणित समजून घेता आलं तर त्यावर विचार करता येईल. समजून घेण्यासाठी ते वाचावं लागेल. वाचण्यासाठी एक ढाचा पाहिजे रँडम सिलेक्शन चा, एक डिस्क्रीट मॅप, त्या गोष्टींची माहिती, त्यांची नावं, काय अस्तित्वात आहे, काय असू शकतं आणि काय होतं यांची नोंद. त्याचे रस्ते त्या त्या शाखेच्या शिक्षणातून जातात. वरील विषयांची माहिती किंवा हे विषय अस्तित्वात आहेत, या असंख्य गोष्टी रोजच्या अगणित गोष्टींसोबत विश्वात अस्तित्वात आहेत त्यांच्यावर संशोधन झालंय, चालू आहे आणि होत राहिल हे त्या त्या शाखेच्या दारात जाऊन ठोठावलं तर समजेल. याचा सोपा मार्ग म्हणजे पुस्तकं. असंख्य पुस्तकं आणि त्यातून होणारं निरंतरन शिक्षण.

जगभरातल्या होऊन गेलेल्या असलेल्या संशोधकांच्या तत्ववेत्त्यांच्या प्रबंधापासून फिलॉसॉफी पासून संशोधनांपर्यंत. गोष्टी समजतीलच असं नाही. शून्य टक्केही समजणार नाही, पण माहिती होतील. स्क्रोडींजर वेव इक्युवेशन आहे हे तरी समजेल. ग्रुप रिंग फिल्ड थेअरी गणितात आहे हे समजेल. कॅल्क्युलस च मूळ फिजिक्स आहे हे समजेल. फॅरेडे ज्याच्या शोधांमुळे तुमच्या हातात मोबाईल आहे, घरात शेतात पाणी आहे, फॅन एसी कुलर आहे, जगभरात वीज पोहोचलीय तो मुलगा पुस्तकाच्या दुकानात पुस्तकं शिवायला कामाला होता. पुस्तकं वाट दाखवतात, वाट देतात आणि विश्वाला रचतात.

आपल्याकडे कुठल्या लिखाणावर भर दिला जातो?

३००-४०० वर्षांच्या इतिहासात गुरफटलेले लिखाण, त्यातीलही सामान्य माणसाच्या दैनंदिन प्रश्नांच्या उत्तरांचा मागोवा घेतला जाणारं काहीच नाही. कोणते उद्योग निर्माण केले गेले, कुठली व्यापारी व्यवस्था निर्माण केली गेली. वगैरे गौण.

मनोरंजन म्हणून लिखाणकडे बघावं तर हा मान मर्तुब आणि त्यासाठी आयुष्यभराचा झगडा काय उपयोग? जगभरात येणाऱ्या पुस्तकांत काहीतरी शोध असतो, कुठलातरी धागा विश्वातला उलगडायचा प्रयत्न असतो. शेतीपासून संशोधनापर्यंत. मानव इतिहासापासून कॉस्मोलॉजी पर्यंत.

फॅरेडे बायडिंग च्या दुनाकात कामाला होता आणि तिथं पुस्तकं वाचून वैज्ञानिक झाला. फॅरेडे भारतात किंवा महाराष्ट्रात असता तर दोन चार शोषित, दोन चार राज्यकर्ते, दोन चार संत यांवर बऱ्यापैकी लिहिलं असतं आणि संमेलनाचा अध्यक्ष झाला असता. ना इंडक्शन मोटर असती ना मॅग्नेटिक फिल्ड्स.

नटून च पुस्तक लिहून २ वर्षे तयार होतं कदाचित आपल्याकडे संभाजी राजांच्या राज्याभिषेकाच्या वेळेसचा काळ असावा, माझा इतिहास एवढा पक्का नाही, मागं पुढं असेल. पुस्तक छापायला पैसे नव्हते. हॅली ने मॅनेज करून ते केलं शेवटी. जगाला कॅलक्युलस मिळाला, न्यूटनला ल्युकासीयन चेअर. हे लेखक होते. ज्ञानाची निर्मिती झाली. आणि अशा अनेक लेखकांनी डार्विन ते अगदी आत्ताच्या इकॉनॉमिक्स वर नवीन मांडणी करणाऱ्या मार्क बॉयल पर्यंत विविधांगी ज्ञानाची निर्मिती होतेय.

७०० वर्षे अलेक्झांड्रिया ची लायब्ररी विज्ञान आणि विद्वत्तेच्या सर्वोच्च शिखरावर होती. आजतायगत त्याच ज्ञानाच्या अवशेषांवर पुढची डेव्हलपमेंट झाली. ७०० वर्षे हा छोटा काळ नाही तुमच्या आमच्या साठी. उध्वस्त झाल्या नंतर १८००+ वर्षे झाली या उध्वस्त ज्ञानाने जगाला दिशा दिलीय.

इथूनच पायथागोरस इथूनच युक्लिड इथूनच अपोलोनिस ते इथूनच हायपेथीय निपजली. पोराना विश्वास बसत नाही युक्लिड एवढा जुना होता सांगितल्या नंतर. त्यानंतर तब्बल ऍबस्ट्रॅक्ट अल्जेब्रा जन्माला येईपर्यंत गॅल्वा पर्यंत काहीच नव्हतं वेगळं नवं. त्याही महान विभूतीने राजकीय बंडात जेलमध्ये गेल्यावर लिहिलं अल्जेब्रा २१ व्या वर्षी मेला गोळीच्या जखमेने.

जगन्नाथ सम्राट नावाच्या एका पंडिताने युक्लिडियन जॉमेट्री संस्कृत मध्ये भाषांतरीत केली, आणि सगळी जॉमेट्री संस्कृतमधून आली म्हणून भ्रम निर्माण करतात. फारसी इजिप्शियन रोमानियन ग्रीक भाषांत-भागांत ज्ञानाची स्टेलर नर्सरी निर्माण झाली..

हे त्या त्या भाषांमध्ये होतं, ग्रीक भाषेत निर्मिती झाली. इजिप्त मध्ये जतन केलं गेलं. पर्शियन, तुर्की अरेबिक लॅटिन फ्रेंच मध्ये भाषांतरित झालं. जर्मनी भाषेत निर्मिती झाली, पोर्तुगीज मध्ये झाली. सगळं

एका लिनीअर मांडणीत इंग्रजीत आणलं गेलं. बॅबिलॉन ची एकादीयन मधली किंवा मेसोपोटेमियाची सुमेरियन भाषेतली फिलॉसॉफी. एकाच भाषेत जगातील सर्व गोष्टी निर्माण होत नाहीत.

७०० वर्षे अलेक्झांड्रियाची लायब्ररी झगडत राहिली ज्ञाननिर्मितीसाठी, ती नष्ट झाली. नष्ट झाल्यानंतर आज १८००+ वर्षांनी तिथं पुन्हा जगभरातली सर्वोत्तम लायब्ररी बांधली गेली. ऑक्सफर्ड प्रेस ची ओरीजीनल पुस्तकं भारतात विद्यपीठांमध्ये नसतात, तिथं सापडतील पायरटेड कॉपीज, यांची स्वतःची प्रकाशनं आणि स्वसंशोधन या शोधाच्या गोष्टी आहेत. गणित-विज्ञानातले भारतीय ऑथर प्रकाशित होतात बाहेरच्या देशांतून आणि तेही बाहेरच्या भाषांमध्ये.

यदा कदाचित आपण गाडलो गेलो तर भविष्यात आपल्याकडे उत्खननात मराठी मालिका, रिएलिटी शो, चित्रपटांच्या टॉचर व्यतिरिक्त आणि त्याच त्या इतिहासाच्या निरर्थक भांडणाव्यतिरिक्त, त्याच त्याच विषयांवरील त्याच त्याच घटनांवरील पुस्तकांव्यतिरिक्त, त्याच त्या नेत्यांच्या जयंत्या-वाढदिवस-राजकीय मेळावे-सत्कार सोहळ्यांव्यतिरिक्त, स्मारकं-पुतळ्यांव्यतिरिक्त काहीतरी सापडावं.

रात्रीच्या निर्वृतात नष्ट होणाऱ्या भावनांना कुरवाळून मराठी साहित्यात काय केलं गेलं या काही दशकात? **ज्ञानाची निर्मिती व्हावी खऱ्याखऱ्या**

ज्ञान भाषांतरित व्हावं

त्याचा आत्मा जतन करून..

भाषा धुवून निघावी..

इलेक्ट्रिसिटी मॅग्नेटिझम कुणीतरी वाचावं

मराठीतून आणि भारतीय भाषांमधून. पुस्तकाच्या दुकानात काम करताना..

न्यूटन चा कॅलक्युलस सफरछंदावर डॉमीनंट व्हावा,

लोकांना समजावं सफरछंदाने कॅलक्युलस दिला,

ग्रॅव्हिटी तर आधीपासून ज्ञात होती.

इथं फॅरेडे व्हावा..

गाथेसोबत बांधावर आईनस्टाईन ची ग्रॅव्हिटी चर्चिली जावी.

भारतीय व्हावं कॉसमॉस मधल्या प्रत्येक मूलकणांनी.

आधुनिक जगाच्या कणाकणांच्या निर्मितीचं मुळ असलेल्या महान वैज्ञानिकाचा अंत पैशासाठी याचना करत झाला. ही शोकांतिका आहे विज्ञानाची आणि या अगणित शोकांतिकांच्या सावलीत ढाळल्या गेलेल्या आसवांचा वगुळ विज्ञानाच्या चवाळावरून वाहत गेलाय.. पुढं कुठंतरी समाजाच्या स्वार्थाच्या बांधात विसर्जित होईपर्यंत..

कार्ल सेगन साठी काहीतरी लिहिलेलं.

केप्लर च्या उध्वस्त थडग्याच्या शोध कधीतरी घेईन
आणि
तुझ्या नावाने काही वाहीन तिथं..
धूळ, माती, पाणी, फुलं
की चंद्रताऱ्यांचा चोरलेला प्रकाश..
की मूठभर अश्रू..
तुझ्या आर्जवातून तुझ्यासाठी
आणि
तुझ्या अस्तित्वाला आकार देणाऱ्या
त्या आपल्या पहिल्या अभागी शिक्षकासाठी वाहिलेले..
आणि कदाचित माझ्याही..!
योहानस केप्लर साठी..

...

आकाश शिवदास चटके. बी. एड. प्रथमवर्ष रो. नं. 21005

व्यक्तीचित्रण: (संस्कृती आणि इतिहास.)

“मारिला इंद्रजित शीर पडलं झाडीत..
सुलोचना मातेच्या सपनात आई वैऱ्यानं
अन आई वैऱ्यानं वं केला घात
सुलोचना मातेच्या सपनात
आई वैऱ्यानं अन आई वैऱ्यानं वं केला घात..”

ग्रामीण जीवन, इथली संस्कृती आणि लोकं हि प्रचंड वेगळी आणि किचकट आहेत. झटक्यात समजणारी किंवा मग युगं वलांडली तरी अनोळखी असणारी. जात्यावरच्या ओव्या, देवदासी पोतराज्याची कथनं, म्हारवड्यातल्या वह्या त्याचे अर्थ आणि रुजलेल्या भावना वर दिसतात तशाच असतील असं नाही. रावण, इंद्रजित ते बळी पर्यंतची दानव ठरवलेली अमानुष जमात पण पोराबळाना नावं ठेवलेली सापडतात इथं.

पोतराजानं रामायणावर ओव्या सुरु केल्या आणि इंद्रजितावर आला. गावी २/४ नावं पोराला ठेवायची पद्धत असतीय. आत्या मला इंद्रजित म्हणायची. का हा विचार तेव्हा कधी आला नाही, ती गेल्यावर विचारायचा प्रश्नच आला नाही. तिच्या आवाजात काही ऐकलेलं इंद्रजितावर पण आता आठवत नाही, घर करून राहिलेला आवाज मात्र आठवतो. त्याच्या आवाजात तीच आर्तता जाणवली. ओढणारी..

तो वतातनं चालत बांधावर आला, त्याच्या मागं वस्तीवरचं कुत्रं अन बारकी पोरं.. गंजी च्या बाजूला पसरलेल्या कडव्यावर चवाळ टाकून मी पसरलेलो. नमस्कार वगैरे घालून त्याच्या तयारीला लागला तो.

दोन एक गाणी म्हणून मग थांबला. तंबाकू मळत समोर बसल्यावर मग गप्पा सुरु झाल्या. शेजारच्या तालुक्यातला. चार पोरं आहेत म्हणाला. एक ड्रायव्हर म्हणून जातय, एक बिगारी, एक पोतराज अन धाकलं शिकतंय. मुली असतील पण सागंताना विचार आला नसावा. तो थकलेला.. पण समाधान होतं बोलण्यात. सरकार कडून ११०० रुपये भत्ता मिळतो म्हणाला, पण तो फक्त ६० वर्षांच्या वरच्याला असतो म्हणाला. त्याच्या अपेक्षाहीन जगण्याकड पाहत मी हरवत होतो..

तसा मी त्याला लहानपणापासून ओळखतो. माझ्या. त्याचा अवतार-वेश-भूषा, त्याची गाणी, त्याच बोलणं, त्याचं जगणं, त्याच मन, त्याचा या मातीशी अन इथल्या पिढ्यांशी असलेला संवाद सगळं सगळं तेच फक्त बदलत गेला तो त्या अवताराआडचा चेहरा.

भीती वाटायची त्याच्या त्या उग्र चेहऱ्याची, वाढलेल्या जटा दाढी मिशांची, भरलेल्या मळवटाची, थिरकणाऱ्या घुंगराचे तोडे बांधलेल्या त्याच्या कुंकवानं माखेल्या अनवाणी पायांची अन त्यानं ओढून घेतलेल्या आसुडाची...

बऱ्याच काळानं कळायला लागलं तो उग्र चेहरा बंड केलेल्या पोराचा-बापाचा-भावाचा-नवऱ्याचा असतो. त्या डोळ्यांमधली आग त्याच्या जगण्याला टंबु ठरवून टाकलेल्या समजासाठी असते. त्या

आसुडाचे फटके शिक्षा असते बाप मुलगा नवरा भाऊ म्हणून अपेक्षा पूर्ण करू न शकलेल्या पुरुषाची..स्वतःला..

प्रत्येकानं नोटा देऊन पाया पडल्यावर अंगारा लावून भरभरून आशीर्वाद देत तो उठला. मीही गावात सोडून यायला निघालो. गाडीत सोडतो म्हणल्यावर खुश झालेला बराच, पण समोरून दुसरा पाव्हना आला, चल तिकडचं चाललोय तुला सोडतो म्हणत गाडीवर बसवून घेऊन निघाला. त्याच्या चेहऱ्यावरचा आनंद जराही हलला नव्हता.

भौतिकतेला त्याच्या आसूडानं फटकारून टराटरा फाडून टाकलेलं आहे.

रेकॉर्ड केलेल्या त्याच्या ओव्या ऐकत मी त्या युगंयुगं प्रवास करणाऱ्या शब्दात हरवत निघालो...

“मारीला इंद्रजीत रक्ती भिजली पायरी
शेजची सुलोचना जाऊन माहेरी राहिली..
मारीला इंद्रजित शीर पडला गंगणी
सुलोचना पतिव्रता कुंकू लाविते अंगणी..

मारीला इंद्रजीत शिर पडल एकाऐकी
आस्तरी सुलोचना रडती मायलेकी..
मारीला इंद्रजीत भुज पडली दारामधी
एक वचनी सुलोचना नार झोपच्या भरामधी..

सुलोचनाबाई भुज बसली घेऊनी
कुणी मारीला माझा पती दयाव पुस्तकी लिहुनी..
इंद्रजिताची बाई राणी रामाच्या सभेमंदी
शीर मागती हो सादन्या अन पती सावध करण्या..

मारीला इंद्रजीत मेघा आडूनी फसविला
पतीव्रता सुलोचना शिर लावीते हसायाला..
इंद्रजिताचं शीर टाकलं कढईत
इंद्रजिताचं बाई शीर शीर शिजतंया कढईत..

शिजल्याच्या नंतर शीर काढून भाईर
सुलोचना त्याची राणी शीर दिलंया तिच्या हाती
इंद्रजिताची राणी बोलती रामाला
शिजलेल्या शिराचा उप्येग करू काही..?

इंद्रजिताची राणी बोलती चुलत्याला
अन जन्माचा ग बाई जोडा

कुंकू पुसलं अन कुंकू पुसलं व बापा ह्यांनी .. "

बंद डोळ्यांमध्ये कित्येक वक्ती आवर्तनं जागा फिरायला लागल्या.

आकाश शिवदास चटके. बी. एड. प्रथमवर्ष रो. नं. 21005

विनोदी लेख

सध्या जगामध्ये , युक्रेन व रशिया यांचे महायुद्ध सुरु आहे. T.V., वर्तमानपत्रात नेहमी त्याच बातम्या येतात त्यामुळे त त्या गोष्टींचा विचार नकळत का होईना होतो.

एक दिवस माझ्या स्वप्नात असे आले कि हे महायुद्ध माझ्या देशापर्यंत म्हणजे भारतात होत आहे भारतात नेमके कोठे तर महाराष्ट्रातील सोलापूर जिल्हात आणि नेमके आमच्या कॉलनीत त्यांचा हाल्ला होत आहे तोही बॉम्ब द्वारे....

तेव्हा माझ्या घरात कोणीच नव्हतं मी एकटीच होते त्यामुळे मी घाबरून लपून बसले. खिडकीमधून बाहेर काय घडतय हे पाहत होते. बॉम्ब हा केवळ आकाशात पडत होते खाली काही घरांना नुकसान होत नव्हते एकीकडे आकाश हा केशरी निळसर दुसरीकडे पूर्ण काळसर झालेला दिसत होता...

तेव्हा आकाशात आमच्या घरावर हेलिकॉप्टर येऊन थांबला. त्या हेलीकॉप्टर मधून मोठी पिशवी दोरीच्या साहाय्याने बांधून आमच्या घरातील अंगणात सोडले हेलिकॉप्टर काय पुढे जायचना ते तिथेच थांबले आकाशात...

शेवटी मी हिम्मत करून बॅग मध्ये काय आहे हे पाहण्यासाठी पुढे गेले. त्या पिशवी वर मोठ्या अक्षरात बॉम्ब असे लिहिलेले पाहून मी घाबरले व पुन्हा लपून बसले.

तेवढ्यात काय झाले माझी काकू घरी आली आणि ती डायरेक्ट पिशवी काढून घेतली, आणि ते हेलिकॉप्टर निघून गेले....

काकूंनी ती पिशवी घेऊन बांधकामासाठी आणलेल्या वाळू कडे गेली... आणि पिशवी मध्ये हात घालून एक एक बॉम्ब काढून ती वाळू मध्ये लपवून ठेवत होते मला काहीच समजलं नाही...

मग मी काकू ला विचारले

मी :- अहो काकू तुम्ही हे काय करत आहात?

काकू:- हसली व शांत बसले.

मी :- तुम्हाला माहित आहे का या पिशवी मध्ये काय आहे ?

काकू:- हो माहित आहे

मी :- हे बॉम्बे ते का लपवून ठेवत आहात?

काकू:- अगं हे बॉम्ब आपल्याला दिवाळीत उडवायला होतील ...

असे म्हणताच मी स्वप्नातून जागी झाले आणि ही घडलेली सर्व गोष्ट घरातल्या सर्वांना सांगितलं सर्वजण मोठमोठ्याने हसू लागले.....

पूजा कैलास दुलंगे बी. एड. द्वितीयवर्ष रोल नंबर :_20241

वैचारिक लेख

थोडे दिवसांपूर्वीच एका Bollywood अभिनेत्याने आत्महत्या केली हे आपल्या सगळ्यांना नक्कीच माहित असेल ह्या आत्महत्येचं निकष .depression असा आलातसा ... social media वर लोक consultancy चे status ठेवू लागले.

हे सर्व पाहत असताना मला एका दुसऱ्या अभिनेत्याचा interview आठवला... हा अर्थातच तो काही विचारवंत वगैरे नाहीपण ..., त्याच्या मुलाखतीत मला आपल्या society बदलची सत्यता जाणवली.

त्याला विचारलं गेलं होतं तुझं दुःख तू कोणाशी शेअर करतोस?"

तो अभिनेता हसत, jokes करणारा एकदम थांबला. गंभीर झाला.

म्हणाला, "कोणाशीच नाहीयांसोबत दुःख शेअर केलं-कारण समजा मी माझ्या सहका !, तर ते मला समजावतीलपण .., खासगीत हसतील".होतील माझा रडका चेहरा बघून खुश .

"माझ्या काही मित्रांशी मी ते शेअर करू शकतोपण .., मला भीती आहे की, त्यांना याचाच आनंद होईल की साक्षात एवढा मोठा star आपल्याशी एवढं पर्सनल काही शेअर करतोय kahlilोकांचा ego सुखावेल".

"आईसारखे काही खूप जवळचे लोक आहेत, ज्यांच्याशी मी हे शेअर करू शकतोपण चिंता अशी . आहे की, हे लोक त्यामुळे निराश होतील, असे भीती वाटते".

"त्यामुळे अद्याप तरी मला असं कोणी मिळालेलं नाही की ज्यांच्याशी मी माझं दुःख शेअर करू शकेन"!

मग प्रश्न उरतो मनातला हा अंधार खरंच कोणासोबत शेअर करायचा?

आपल्यापैकी प्रत्येकजण ह्या अंधारातून जातोपण .., हा अंधार दर्शवणारी अशी कोणतीच गोष्ट आपल्याकडे नाहीकिंवा आजकालच्या .social media च्या भाषेत सांगायचं झालं तर हा अंधार दाखवणारी कोणतीच "emoji" आपल्याकडे नाहीय.

आणि तो व्यक्त करण्याची कोणाची तयारी हि नाहीयकारण दुसऱ्याच्या अंधाराबद्दल .ऐकताना आपल्याला आपलाच अंधार मोठा वाटत असतो आणि आपण समोरच्याकडे दुर्लक्ष करतो.

आणि ह्या अंधारच मोठं साम्राज्य तयार झालय हे आपल्याला कळत हि नाही.

मग असं आहे का कि लोक दुःखी आहेत किंवा depression मध्ये आहेत हे आपल्याला समजत नाही . तर असं आजिबात नाहीखाचंकारण एखाद्याच्या दुः . gossip आपण खूप चांगल्या पद्धतीने करतो, त्याची चेष्टा होते किंवा “बरं झालं... आपला एक competitor कमी झाला”, असही लोकांना वाटत.

कला क्षेत्राला आनंद देणारे क्षेत्र म्हणून आपण बघतोतरीसुद्धा ह्या आनंदाचे झरे फुलवणाऱ्या क्षेत्रात . सुद्धा एकमेकांचा वाईटावर लोक टपलेले असतात.

कुठलेच क्षेत्र ह्याला अपवाद नाही...

हा मानवी स्वभाव कसा आहे हेच समजत नाही...

आपल्यासमोर आपला एखादा मित्र चालता चालता घसरून पडला, तरी 'Reflex action' म्हणून प्रथम आपल्याला आधी हसू फुटते!मग आपण त्याला उठवण्यासाठी हात देतो .

आपल्यासारख्या आध्यात्मिक देशात तर हा भोंदूपणा भयंकर आहेभौतिक गोष्टींचे आकर्षण . नाही, असे म्हणायचे आणि प्रत्यक्षात मात्र त्यासाठी एकमेकांना कमी लेखायचे किंवा तंटा करायचे....

जगणं हे मूलभूत आहेप्रसिद्धी ., पैसा, यश अशी आकांक्षा असू शकतेच, पण ते काही जगण्याचे प्रयोजन नाही.जगणे हेच जगण्याचे प्रयोजन आहे .

तुम्ही कलेक्टर आहात, स्टार आहात, मंत्री आहात, शिपाई आहात, उद्योजक आहात , कामगार आहात की शेतकरी आहात, यामुळे त्यात काही फरक पडत नाहीत्याचा पदाशी वा पगाराशी काही .संबंध नाही

हे आपले मन स्वच्छ निरपेक्ष ठेवणे आपला एखाद्याकडे पाहण्याचा दृष्टीकोण सकारात्मक करणं हेच गुपित आहे.

त्यासाठी आपलं जग तर बदलावं लागेलच, पण 'माणूस' म्हणून हा भवताल बदलावा लागेल आपली . jashiजगण्याची गोष्ट आहे, तशी प्रत्येकाच्या जगण्याची गोष्ट आहे .ती समजून घ्यावी लागेल . .त्याच्याशी थेट बोलावं लागेल .मागे नाही त्यासाठी कोणाच्या

तेव्हा, बोलू एकमेकांशी आणि मुख्य म्हणजे, एकमेकांशी बोलण्याचा अवकाश जिवंत ठेऊ . नाहीतर, सुशांतसारखे काही आत्महत्या करतील, उरलेले रोज मरत.मरत दिवस काढतील-

शेवटी एवढच म्हणावसं वाटतं की जीवन हे खुप सुंदर आहे प्रत्येक परिस्थितीला सकारात्मक दृष्टीकोनाने पहा आणि आनंदाने जगा...

हे जग सुंदर करायचं असेल आणि जगण्यायोग्य करायचं असेल, तर आधी छान निखळ माणूस व्हावं लागेल....माणसांची निरपेक्ष सोबत करावी लागेल .

पूजा कैलास दुलंगे, बी. एड. व्दितीयवर्ष ,रोल नंबर :_20241

जगण्याने छळले होते (मराठी कथा)

मोहिनी माझी लहानपणापासूनची जीवलग मैत्रिण मोहिनी नावाप्रमाणेच दिसायला मोहक गोरा रंग, गोल चेहरा, नाकाची दांडी, नाजूक ओठ, लांबसडक काळेभोर केस ही तिच्या सौंदर्याची वैशिष्ट्ये होती. आमच्या घराजवळच तिचं घर: भातुकलीच्या खेळापासून कबड्डी, खो-खो या खेळांच्या रंगात आम्ही एकत्र रंगलो. आंबा-चिंचेपासून बोरपर्यंतच्या सर्व फळांचा आस्वाद आम्ही एकत्र घेतला. बालवाडीपासून दहावीपर्यंतचा शालेय जीवनाचा प्रवास आमचा सोबतच झाला. आमची शाळा घरापासून अडीच-तीन किलोमीटरवर गावातून तालुक्याला जाणाऱ्या रस्त्याला लागून होती. घरापासून शाळेपर्यंतचा रस्ता कच्चा होता. त्या रस्त्याकडेला जास्त घरे नव्हती. दोन्ही बाजूला उस मोठ्या प्रमाणात होता. याच रस्त्याने मी आणि मोहिनी रोज शाळेत जायचो.

मोहिनी आमच्या वर्गात सर्वात हुशार मुलगी होती. चित्रकला, रांगोळी, मेहंदी, वक्तृत्व, कबड्डी, खो-खो या सर्वात तिने अनेक बक्षिसे मिळवली होती. ती आमच्या शाळेत एक आदर्श विद्यार्थिनी म्हणून ओळखली जात होती. दहावीचं महत्वाचं वर्ष म्हणून सर्वजण अभ्यासाच्या तयारीत होते. दिवसामागून दिवस जात होते. आमची बोर्डाची परीक्षा महिन्यावर येऊन थांबली. आमची पूर्व परीक्षा सुरु झाली. आमच्याबरोबर पाचवी ते नववी च्या वर्गाची घटक चाचणी सुरु होती. त्यांचे पेपर आमच्या अगोदर सुटत.

त्यामुळे आमच्या आधी आमच्या वस्तीवरची सर्वजण घरी येत. त्या दिवशी आमचा शेवटचा पेपर होता. पण माझी तब्येत अचानक बिघडली मला खूप ताप आला आणि चक्करही येऊ लागली. त्यामुळे आई आणि अण्णा म्हणजे माझे वडील यांनी मला पेपरला जाऊ दिले नाही. त्यादिवशी मोहिनी एकटीच पेपरलागेली.

अण्णा मला घेऊन तालुक्याच्या ठिकाणी दवाखान्यात गेले. दवाखान्यात गेल्यावर मला दोन तीन सलाईन लावण्यात आले. त्यामुळे आम्हाला दवाखान्यात वेळ झाला. सलाईन संपल्यानंतर आण्णा आणि मी त्या खोलीतून बाहेर आलो. तेथून थोडसच पुढे अतिदक्षता विभाग होता. माझी नजर तिकडे गेली. पाहते तर मोहिनीच्या घरातील माणसे रडत होती. मी आणि आण्णा त्यांच्याजवळ गेलो. नेमकं काय झालंय ते आम्हाला कळत नव्हतं. मी क्षणभर थांबले. माझी नजर आमच्या शेजारच्या राधामावशीकडे गेली. त्याही रडत होत्या.

मी राधामावशीजवळ गेले आणि त्यांना काय झालंय ? असं विचारलं. त्या थोड्याशा रागातच म्हणाल्या, तू कुठं हुती ? मला काहीच कळेना. मी त्यांना परत विचारलं काय झालंय ते तरी सांगा ? राधामावशी रडत मला सांगू लागल्या' तुजं म्हादूकाका (राधा मावशीचा नवरा) अनम्या तालुक्याहून आपल्या वस्तीकडं गाडीवर निघालू हुतू, गाडीचा आवाज ऐकून तीन-चार आपल्या गावातली पोरं

मला उसातूनपळताना दिसली. कशापाय पळत्यात मला काय कळलं न्हाय. तोदर माझी नजर वाटच्या कडला उसात गेली. तिथं मला कोणीतरी पडल्याल दिसल. म्या ह्यांना गाडी थांबवायला सांगितली अन गाडीवरून उतरून तिकडु गेली. बघते तर काय आपली मोहिनी, म्या मोहिनीला मस हाळ्या दिल्या, पण मोहिनी काय बोलत नव्हती. ती बेसूद पडली हुती त्या तीन-चार पोरानी तिची आयु लुटली हुती तिच्या अंगावर चौकड वरबाडल हुत अन पिसाळलेल्या कुत्र्यानं जसं एखाद्या जनावराचं लचक तोडाव तसं लचक त्या नराधमांनी तोडल हुतं. म्या तिच्या अंगावर रुमाल आणि वडणी टाकली. म्या अन ह्यांनी तिला बाहेर वाटवर आणलं. तिच्या घरी फोन झाले होते. लावून कळवल. अन आमी तिला दवाखान्यात घेऊन आलू, असे सांगून राधामावशी मोहिनी म्हणून रहु लागल्या. हे सर्व ऐकून माझे पाय डगमगले. तोच अण्णांनी मला धरून खाली बसविले.

डॉक्टर मोहिनीवर उपचार करत होते. थोड्या वेळाने डॉक्टर बाहेर आले. सगळ्यांनी विचारलं कशी हाय मोहिनी ?' डॉक्टर म्हणाले, तिच्या शरीरावरील जखमा भरून येतील पण तिच्या मनाला जी जखम झाली आहे ती भरून काढता येईल की नाही ते सांगता येत नाही तिची स्थिती खूपच वाईट आहे असे सांगून एका व्यक्तीला तिला भेटण्याची परवानगी देवून डॉक्टर निघून गेले. मोहिनीच्या घरातील प्रत्येकजण जात होते. तिला पाहून बाहेर येऊन एखादा डॉंगर कोसळावा तशी रहत कोसळत होती. नंतर राधामावशी, म्हादूकाका, अण्णा हे सर्वजण पाहून आले मी मात्र अण्णांनी बसवलेल्या ठिकाणी तशीच स्तब्ध बसून होते. खरं तर मोहिनीला पाहण्याची हिंमत माझ्यात नव्हती तरीही घोट मन करून मी तयार झाले.

मोहिनीला पाहण्यासाठी मी दरवाजातून आत गेले. तेथे एक नर्स मोहिनीची देखभाल करत होती. मी मोहिनीकडे पाहिलं. माझ्या डोळ्यातून अश्रूंच्या धारा वाहू लागल्या आत्मा नसलेलं शरीर जसं पडाव तस ती त्या बेडवर पडून होती. मी तिच्याकडे पहातच उभी होते. - तेवढ्यात अचानक मॉनिटरवरचे आकडे बदलू लागले.

रेषांची गती बदलली. नसने मला बाहेर काढले आणि डॉक्टरांना बोलावले. सगळ्यांचे डोळ त्या • दरवाज्याकडे आसुसलेल्या नजरेने पाहत होते. थोड्या • वेळाने डॉक्टर बाहेर आले. कशी आहे मोहिनी ? ती बरी आहे ना ? असे अनेक प्रश्न प्रत्येकजण डॉक्टरांना विचारू लागले. डॉक्टर शांतच होते. त्यांचा शांतपणा वेगळंच काही सांगून जात होता. माफ करा. मी तिला वाचवू शकलो नाही. असे म्हणून डॉक्टर निघून गेले है। ऐकताच सर्वांनी मोहिनी म्हणून हंबरडा फोडला. मी मात्र हे ऐकून सुन्न झाले. डोळ्यातून अश्रू ओघळत होते पण मुखातून एकही शब्द फुटत नव्हता जणू माझे शब्द मुकेभातुकलीच्या खेळापासून कबड्डी खो-खो खेळताना रंगलेले आमचे डाव, कैन्य, चिंचा, बोर गोळा करण्यासाठी आमच्या दोर्घीमधील स्पर्धा, मोहिनीने काढलेली सुरेख चित्रे, रांगोळ्या, मेहंदी. तिच्या भाषणाचा काळजाला भिडणारा तो आवाज. असे मी तिच्याबरोबर घालवलेले प्रत्येक क्षण माझ्या

डोळ्यासमोरून फेर धरुन फिरु लागले. मोहिनी माझ्याबरोबर अनेक स्पर्धा खेळली. मात्र शेवटअची स्पर्धा ती मृत्यूबरोबर खेळली. त्यात तिने अडीच तीन तास मृत्यूशी झुंज दिली. पण अखेर मृत्यूचाच विजय झाला मोहिनी मृत्यूबरोबरचा पराभव स्वीकारून त्या दिवशीच्या सुर्याबरोबर अस्ताकडे निघाली पण ज्यांच्यामुळे ती सर्वाना सोडून गेली ते मात्र फरारी होऊन फिरत होते. मोहिनी मात्र त्या दिवशीचा सूर्य ज्या प्रकारे प्रकाशातून मृत्यूच्या अंधारात विलीन झाली. पण मोहिनीला चितेवर जाताना एवढेच कळले होते मरणाने केले मुक्त जगण्याने छळले होते.

माधुरी दिगंबर पवार, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. २०२४४

भाषा - चिंतनपर लेख

भाषा म्हणजेकाय? तर भाषा म्हणजे माणसांच्या विनिमयचा साधन म्हणजे भाषा होय. संपर्काचे माध्यम म्हणजे व त्यांचे वेगवेगळे माध्यम आहेत. भाषेत समृद्ध करणारे वेगवेगळे घटक आहेतकीकाय मला नेहमी वाटतं असतं? जसेकला, कलावंत, लेखक, कवी, साहित्यिक व यांच्यामार्फत भाषा अधिक सुलभतेने आपल्या मनाचा डाव घेत असते. तर वेगवेगळे पैलू भाषेतून समजतात ती मातृभाषा असो वा परकीय भाषा असो मला अनुभवला आलेले किंवा वाचनातून आलेले पैलूखालीलप्रमाणे .

भाषेचा आनंद - मला असे वाटते की, आनंदाची प्रतवारी असू शकते. आपण उन्हातून घरात येतो आणि थंड पाणी पितो. त्यातून मिळालेला आनंद, उन्हातून सावली खाली थांबण्याचा आनंद. अल्हाद हवेचा किंवा गार वारेचा आनंदहा आनंद प्राथमिक स्वरूपचा आनंद आहे. मात्र दुसरेकडे एखाद्या चित्रातून मिळालेला आनंद. एका दुःखी प्रसंगाची निगडित असलेले गाणं, ते विरहाच आहे. मात्र आपल्या जीभेवर सतत असतो. एखादा चित्रपट आपल्या मनावर धरकरतोत्यातील पात्रे आपण आहोतकीकाय असे वाटत असतेतो आनंद जीवन कळल्याचा असतोतो आनंद भाषा देत असते.

भाषेची अट - भाषा कुठलेही असू आणि भाषेचा महत्त्व खूप आहे. भाषा कायकरतेतर जीवनाला समृद्ध करण्याचेकामकरते. विश्राम बेडेकर यांचे रणांगणहे पुस्तक. जीवनाचे आशय सांगते, त्याचबरोबर भाषेचा वापर साहित्यिक तिन्हीकाळ उभा करण्याचं सामर्थ्य असते. तर भाषेवर प्रेमकरणेहे पहिली अट आहे. उदा. एखादी आवडती व्यक्ती समजण्यासाठी आपण त्यावर प्रेमकरतो. त्याप्रमाणे भाषेवर प्रेम करावं लागतं.

जागतिकीकरण व बहुभाषिक होण्याचे प्रयत्न - भाषा ही जागतिकीकरणामुळे किंवा जगजवळ येणाऱ्या माध्यमामुळेखूपसमृद्ध होत आहे. कारण असे आहेकी अनेक पुस्तकांचे अनुवाद होत आहेत. त्यामुळे आपण अनेकसमूहांचेसंस्कृतीसमजू शकतो. आपण स्वतःला विश्वाचे नागरिक समजण्याचा प्रयत्न करत असूतर आपल्याला अनुवादाचे बोट धरून पुढे जाऊ शकतो. आपल्या मातृभाषेबरोबर आपण इतर भाषा शिकून बहुभाषिक होण्याचीकाळाचीगरज आहे.

संस्कृती, तंत्रज्ञान व भाषा - भाषा व संस्कृती परस्परपूरक आहेत. असे मला वाटतं. भाषेच्या माध्यमातून आपल्याला संस्कृतीकळते.

विनोबा भावे - संस्कृती म्हणजेकायहे सांगताना त्यांनी व्याख्या कितीहोती. आपण जे अन्न खातो, ते म्हणजे प्रगती, दुसऱ्याचे ओढूनखातोती झाली विकृती, मात्र स्वतः उपाशी राहून किंवा आपल्या ताटातील अर्धी भाकरी आपण इतरांना देतोती म्हणजेसंस्कृतीहोय. भाषामुळे अधिकपणे मूल्य, संस्कारकळतात. त्यागाचा संस्कारहोतो. भाषा काय देते, तीकला व साहित्य देते, संस्कार देते.

तंत्रज्ञान - ज्ञान म्हणजे माहितीच्या जाळ्यातूनतपशील डाऊनलोडकरणे म्हणजे ज्ञान नव्हे. तंत्रज्ञानाचा वापर इतक्या वेगाने करत आहेत, की भाषेचा किंवा साहित्य, पुस्तकाकडे जाण्याचा कल नाहीसा झाला आहे. तंत्रज्ञानाचा वापर करावा. मात्र कमी-अधिकपणे आपण पुस्तकांकडे कळावे, शिक्षकांकडे, मित्रांकडे माहिती व ज्ञान घ्यावे. त्यामुळे विचारांची देवघेव होते. याला भाषा एक महत्वाचा दुवा आहे.

भावात्मक पोषण व भाषा - माझी मराठी भाषा असो वा इतरकोणतीही भाषा असो भाषेमुळे त्यागावा संस्कारहोतो. जीवनाकडे कसे पाहावे याचेसूक्ष्मपण आकलनहोते. केवळ भाषेमुळे व त्यातीलसाहित्यामुळे आपले भावात्मक पोषणहोते. म्हणून भाषेवर प्रेमकरायला पाहिजे. मला या प्रसंगी एक छोटासा सिनेमा आठवतो, तो म्हणजे

Postman in the Mountain

एक पोस्टमन असतो. तो थोडासा थकलेला आहे. आणि पहाडी भागात पत्र नेण्याचाकामकरतो. पण आता त्याला कामहोईना, त्यासाठीतो आपल्या मुलाची सोबत घेतो. बाप लेक एकेदिवशी निघतात. लोकांची पत्रे वाटप करण्यासाठी जातात. त्यातून जात असतात, त्यांना थकवा येतो. झाडाखाली विश्रांती घेतात. मुलगा पत्रांची थैली टाकतो. त्याला वडील थैली नीट ठेव, त्यात लोकांच्या भावना आहेत. असे सांगतात. पुढे चालत जाता वाटेत नदी येते, ती नदी ओलांडून जातात. मुलगा बापाला पाठीवर घेतो, बापाला आठवतं एकेकाळी बापाने मुलाला खांदयावर घेतलंहोतं पुढे जाऊन एका आजीजवळ जातात. ती म्हातारी अगदी जर्जर झालेली आहे. डोळ्यांना तिच्या काही दिसत नाही. मग वडील पत्र वाचून दाखवतात. कारण त्या म्हातारीलाकोणीच नसतो. नातंवंडं आहेत पण दूरगावी. तिला पाहत नाही. मग म्हातारी आजी म्हणते आलायं का रे बाबा पत्र होहो आलायं नं असे पोस्टमन म्हणतो. हाताततरकाहीच नाही. पोस्टमन वाचून सांगतो, नातवाने खुशाली विचारली आहे. यंदा भेटायला येणार आहे. म्हातारी आजीचे डोळे भरून येतात. तिला जगण्याचा आनंद मिळतो. एका माणसाबद्दल कृतज्ञता मला जाणवते. मुलगा आश्चर्याने विचारतो, कुठे आहे पत्ता, खोटंका बोलात, वडील म्हणतात त्या आर्नेती आनंदाने जगेनतर भाषा हेकार्यकरते.

शेवटी मला भाषेचा महत्व पटवून घेताना प्रकर्षाने जाणवतं की आपण भाषेवर प्रेमकेलं पाहिजे. भाषा समृद्ध करते, भाषा सशक्त करते, भाषा जगणं शिकवतं, भाषा मूल्य रूजवते, भाषा प्रेम देते, भाषा संस्कार देते, म्हणून भाषा व बहुभाषिक आणि मातृभाषा आपण जपायला हवी. तीकाळाचीगरज आहे.

सद्दाम अमीर पटेल, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो.नं. २०२३४

कोणी अपमान केला तर हे करा..... चिंतनपर लेख

मित्रांनो जेव्हा तुमच्या आयुष्यात एक मोठा बदल घडणार असतो. तेव्हा ही नियतीनाकाही दूत पाठवते का माहितीयतुमचा अपमान करायला, इन्सल्टकरायला, हेकसते मी माझ्या अनुभवातून सांगते.

एक मी प्रश्न विचारते कोणीतुमचा अपमान केलातरतुम्हीकायकरता? यावर बरीच वेगवेगळी उत्तरे असणार. यातीलकाही म्हणतील मला राग येतो, संताप होतो व्यक्तीवर कोणीसांगेल मला दुःखहोत, कोणीसांगेल मला दुःखहोत, कोणीसांगेल त्यांना त्यांची जागाच दाखवून देऊ आणि कोणी म्हणत दोनकानाखाली वाजवू त्या व्यक्तीला इतका संताप आपला त्या व्यक्तीवर होतो.एखादयाने आपला अपमान केलातर आपण त्याची जागा दाखवून देतो. त्याला खरेखोटे सुनावतो बरोबर ना.....

एकदाकाय झाल टाटाकंपनीच पॅसेंजर व्हेहिकल खरेदीकरण्याची ऑफर दिली. बिल फोर्ड टाटाचं व्हेहिकल डिविजन खरेदीकरायलातयारतर झाले पण त्यांनी रतन टाटांचा अपमान केला. बिल फोर्ड म्हणालेकी जरकार विकताच येत नसेलतरतरकार बनवताच कशाला जेकाम येतच नाहीतरसुरूकरायचकशाला? याच बोलण्याने रतन टाटा पेटून उठले. पण ते पूर्णपणे आतून पेटून उठले. त्यावेळी त्यांनी बिल फोर्डला उत्तर देऊन रागकाढला नाही. फक्त ऐकले आणि भारतात परतून आले भारतात परतून आल्यानंतरत्यांनीसांगितलेकी टाटा पॅसेंजर वर लक्ष द्या. आपल्याला एक वर्ड क्लास कंपनी म्हणून पुढे यायचं आहे. आणि त्यांच्या सर्व टिमने लवकरच हे स्वप्न प्रत्यक्षात आणलं. आणि टाटाच व्हेईकल दिवसेंदिवस प्रगतीकरायला लागलं आणि योगायोग असही आलीकी Ford कंपनीकाहीकारणांमुळेविक्री कमी असल्यामुळे आणि भारतात टाटाकंपनीचीताकद ओळखल्यामुळे बिल फोर्ड यांनी स्वतः टाटाकडे आले. टाटांना ऑफर दिली लॅंडरोवर आणि ज्यागवार खरेदीकराची आणि महत्त्वाच म्हणजे यावेळी टाटांनी बिल फोर्ड यांचं अपमानहीकेला नाही.

मित्रांनो आपल्याला राग आला तर आपण त्या व्यक्तीसोबत वाद घालायला सुरूवात करतो प्रत्येक सामान्य माणूसहेचकरतो . पण असामान्य माणूस यशस्वी माणूस जरकोणी त्याचा अपमान केला ना तर Complaint करत नाही आणि त्या व्यक्तीसोबत वादही घालत नाही. बघा ना अमिताब बच्चन यांनी रेडिओस्टेशन वर स्वतःचा Interview देण्यासाठीगेलेहोते. त्यांचा जाड आवाज व त्यांची उंची याच्यामुळे त्यांना Reject केलगेल. या गोष्टीच त्यांना वाईट वाटल पण ते तिथे वाद घालत बसले नाहीतसंधी न देणाऱ्या व्यक्तीशी टिका नाहीतर स्वतःमध्ये बदल केलेत आणि तीच उंची आणि तोच

आवाज त्यांना खूप पुढे घेऊन आला. तेतुम्हाला माहितच आहे जेव्हा आपल अपमान केलतर त्यांना समोरच्या व्यक्तीला भांडण, घोडे लावण किंवा त्याचा अपमान करणहीतर Common गोष्ट आहे. पण जेव्हा आपण त्या अपमानाला आपल्या आयुष्याचा उद्देश बनवून, आपलीताक बनवून, सामना करू तेव्हाच इतिहास घडेलहे लक्षात ठेवा. जरकोणीतुमच्या असफलतेचा अपमान केला ना तुमच्या दुःखावर मीठ चोळेल ना तर Successful होऊन बदलून दाखवा त्यांना मग अपमान करणाऱ्याला एक दिवस मान झुकवून बोलाव लागेल तुमच्यासमोर त्याला.

सर्वात मोठा बदला कोणतातरतो यशच आहे.

ईश्वरी पाटील, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो नं. 21027

सर सी. व्ही. रमण (व्यक्तिचित्रण वैज्ञानिकाचे)

सी. व्ही. रमणहे आधुनिक भारतातील एक महान वैज्ञानिकहोते. सर चंद्रशेखर वेंकट महान वैज्ञानिक होते. सर चंद्रशेखर वेंकट रमण यांचा जन्म ७ नोव्हेंबर १८८८ साली तिरुचिरापल्ली तमिळनाडू येथे झाला. विज्ञान क्षेत्रातत्यांनी आपली महत्त्वपूर्ण योगदान दिलयं आणि आपल्या विविध संशोधनामुळे विज्ञानाच्या दुनियेत आपल्या भारताला वेगळी ओळख मिळवून दिली. स्मरण प्रभाव हा त्यांचा संशोधनांपैकी एक महत्त्वपूर्ण शोधहोतो. त्यांनीहा शोध लावला नसता तर समुद्राच्या पाण्याचा रंग निळाका असतोहे आपल्याला कधी समजलच नसतं.

या शोधामुळे लाईटच्या नेचर आणि बिहेवियरबदल देखीलहेकळलंकी जेव्हा लाईट पारदर्शी माध्यमातून जसं सॉलीड, लिक्विड आणि गॅसमधून प्रवास करतो तेव्हा तिच्या गुणांमध्ये बदल होतो. त्यांनी केलेल्या नवनवीन शोधांमुळे विज्ञान क्षेत्रात भारताला एक नवी दिशी मिळाली, देशातील विकासाला चालना मिळाली. सी. व्ही. रमण यांनी लावलेल्या रमण इफेक्ट शोधामुळे विज्ञान क्षेत्रात एक नवी ओळख मिळाली २८ फेब्रुवारी १९२५ साली अपारकष्ट आणि प्रयत्नांच्या जोरावर त्यांनी रमण इफेक्ट चा शोध लावला. दुसऱ्या दिवशी त्यांनी या रीतसर घोषणाकेली. त्यांच्या या शोधामुळे समुद्राच्या पाण्याचा रंग निळाका असतो याचा आणि कुठलाही प्रकाश जेव्हा एखाद्या पारदर्शी माध्यमातून परावर्तित होतो तेव्हा त्याच्या मूळगुणधर्मात बदल याचा शोध लागला. नेचर या प्रतिष्ठीत वैज्ञानिक पत्रिकेने या बातमीला प्रकाशित केले. त्यांच्या या शोधाला रमण इफेक्ट वा रमण प्रभाव असे नाव दिल्या. यानंतरते एक महान वैज्ञानिक म्हणून ओळखले जाऊ लागले. आणि त्यांचीख्याती जगभर पसरली. १९२८ सालीसी. व्ही. रमण यांनी बेंगलोर स्थित साउथ इंडियन सायन्स असोसिएशन येथे आपल्या शोधावर स्पीच दिले. पुढे जगातील अनेक प्रयोगशाळांमध्ये त्यांच्या या शोधावर संशोधनहोऊ लागलं. सी. व्ही. रमण यांच्या या शोधामुळे आता लेजरसंशोधनामुळे रसायन उद्योग आणि प्रदूषणाच्या समस्येत रसायनाची मात्रा कळवण्यात मदतहोते. विज्ञान क्षेत्रातसी. व्ही. रमण यांचा शोध म्हणजे अतुलनीयसंशोधनहोते.

त्यांच्या या शोधामुळे १९३० साली त्यांना प्रतिष्ठित अशा नोबेल पुरस्काराने गौरविण्यात आलं. सी. व्ही. रमण यांच्या या अद्दितीय शोधामुळे भारत सरकारने २८ फेब्रुवारी हा दिवस राष्ट्रीय विज्ञान दिवस म्हणूनसाजराकरण्याची घोषणाकेली.

जीवनात हरलेल्या प्रत्येकासाठी (वैचारिक लेखन)

मित्रांनो अपयश ही यशाची पहिली पायरी असते अस मानल जात. जी माणस सातत्याने एकागोष्टीमागे प्रयत्न करत राहतात त्यांना यश मिळतचखूप माणसे आपल्या आयुष्यात आपल्या मेहनतीवर यशस्वी होतात. पण सतत यशस्वी होतगेलेत असही नाही. त्यांनाही अपयशाचा सामना करावा लागला. जरतुम्ही सतत अपयश होत असाल तर स्वतःलांना नशिबवान समजा कारण आता तुमचा मार्ग एकाच मार्गाकडेहोणार आहेतो म्हणजे यशाचा मार्ग. हा पॉझिटिव्ह विचार सतत अपयश मिळणाऱ्या व्यक्तीच्या मनात प्रबळ इच्छाशक्ती निर्माण करू शकते. अपयशाकडे आपण कोणत्या नजरेने पाहतो आणि त्या अनुभवातून आपण काय शिकतोते महत्त्वाचे आहे.

एक सत्य घटना पाहा. असे अनेक घटना आहेत. एका व्यक्तीच्या ३० वर्षातील पराभवाकडे पाहा. १८३१ सालीते व्यवसायात अपयशीठरले. १९३२ निवडणुकीत त्यांचा पराभव झाला. १८३३ सालीते व्यापारात पूर्णपणेतोटयातगेले. १८३६ साली त्यांना नैराश्यतेचा झटका आला. १८३८ सालीते सभापती पदाची निवडणूक हरल. १८४० सालीते पुन्हा निवडणुकीत हरले. १८५६ सालीते उप- राष्ट्राध्याक्षाची निवडणुक हरले. अशीत्यांची पराभवाची मालिकासुरूचहोती. १९६० सालीते अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष म्हणून निवडून आले. त्यांचे नाव होते अब्राहम लिंकन.

आपल्यापैकी किती जणांनी इतके अपयश पचवले असते. असे म्हणतात ना प्रत्येक अपयशानंतर एकसंधी आपली वाट पाहत असते. त्यामुळे बहुतेक जणांच्या अपयशामध्ये यशाचेगुपित दडलेले असते. त्या अपयशातूनच एखादया रचनात्मककामाची सुरूवात होऊनत्यातून भागोदय होतो.

अपयशानंतर चांगल्या वेळेची वाट पाहा. वेळेच्या ताकतीवर विश्वास ठेवा. अपयशामुळे आलेले दुःख, नैराश्य वेळेसोबत निघून जाते. जेव्हा तुमची वाईट वेळ चालू असते ना तेव्हा समजून जा लवकरच तुमची चांगली वेळ येणार आहे. अपयशानेकधीचखचून जाऊ नका जर आपल्या मनात जिद्द असेल ना तर यशाचे मार्ग अमर्यादहोत जातात. यशस्वी होण्यासाठी पाहिजे असत जिद्द, मेहनत, चिकाटी.

आहेत ना मग तयार.

(यशस्वी महिला मुलाखत)

अश्विनी गुरुप्रसाद शागालोलू

पोलिस कॉन्स्टेबल ठाणे

कार्यवाही

१. आपलं नाव काय आहे?

- अश्विनी गुरुप्रसाद शागालोलू

- २. तुम्हीकोणत्याक्षेत्रात सध्या कार्यरत आहात?

- महाराष्ट्र, नौपाडा पोलिस स्टेशन , ठाणे येथे सध्या पोलिस कॉन्स्टेबल या पदावर कार्यरत आहे.

३. हेकाम किती वर्ष करत आहात?

- २००७ ला भरती झाले. १४ वर्षे हेकामकरत आहे.

- ४. हयाचक्षेत्रात येण्याचेका निवडले?

लहानपणापासून इच्छाहोती, तसेचसमाजकार्य व देशासाठीकार्यकरायचेहोते.

५. लहानपणापासूनतुमचं ध्येयहेचहोतका?

- होय अंगावर खाकी वर्दी असावी असं वाटायचं व माझं स्वप्न सत्यात यावं यासाठी मी माझ ध्येय ठरवूनचं पोलिस झाले.

६. पुढे जाऊन अजूनकायकरायचे आहे?

- PSI साठी परीक्षा देत आहे. परंतू २ मार्कानीकमी पडत आहे. PSI होण्याची माझी इच्छा आहे.

७. तुम्हीकरत असलेलंकामतुम्हाला आवडतं का?

- होखूप, कारण मला यातून जनतेची सेवाही करता येते.

८. तुमच्याकामातून लोकांचीकशी मदतकरता?

- पोलिस स्टेशनमध्येकाही महिलांच्यातक्रारी घेणं, त्याचे प्रॉब्लेमस् सोडवणे, समाजासाठी चांगल्या गोष्टींची मदतकरणं, ट्रॅफिक ला असताना जे अपंग व्यक्ती त्यांची सायकलवरून रस्ता

पारकरून देणं, खूप ट्रफिक जमा झालीतर त्याच व्यवस्थापन करणं, एकदा लहान मुले हरवली होती, अशा मायलेकरांची भेट घडवून आणली. अशा खूप प्रकारे मदत आम्हीकरतचं असतो.

९. तुमच्या आठवणीतील एखादा प्रसंग सांगा.

- मी RCP (Riot Control Police), भिवंडलीला Duty ला होते. तिथेहिंदू- मुसलमान भांडण चालूहोत. त्या बंदोबस्तात अनेकांचे मी प्राणही वाचवले. आम्हीसुध्दा या भीषण अपघातातून वाचलो.

१०. तुम्ही ज्या परिस्थितीतून आलात त्याविषयी अनुभव सांगा.

- मीखूप गरीब परिस्थितीतून आले, माझ्या वडीलांचा सायकल रिपेअर चा व्यवसाय होता. वडीलांचे कष्ट, आईला आम्हाला शिकवण्याची धडपडं, यातून जिद्द बाळगली व पोलिस होऊन कुटूंबाची जबाबदारी माझ्यावर आहे.
- ११. आई वडीलांचा आधार मिळाला व तुमचे स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी?
- होय. आई- वडील नेहमी मला पुढे जाण्यासाठी प्रेरणा देत. वडीलांना लोकं नाव ठेवायचे, मुलीलाका पोलिस बनवत आहे. पण वडील हे माझ्या पाठीशी नेहमी एक आधार बनून राहिले.
- १२. तुमच्या आयुष्यातील आनंदाचाक्षणकोणता?
- मी भरती झाल्यानंतरखंडाळाला Training मध्ये मला नेमबाजी मध्ये द्वितीय क्रमांकाचा पुरस्कार आर.आर.पाटील यांच्या हस्ते मिळाला. माझ्यासाठीखूप आनंदाचाक्षणहोता. माझ्या हया यशाचेश्रेय माझ्या आई- वडीलांना जातो.
- १३. तुमचा आदर्शतुम्हीकोणाला मानता?
- माझे वडील हेच आदर्श आहेत.
- १४. आजच्या मुलांविषयीचे मत काय?
- आजकालची मुलेही मोबाईलच्या आहारीगेलेली आहेत. असे मुलं जर अभ्यासात, MPSC, UPSC ची परीक्षेचीतयारी करावी व देशसेवेसाठी स्वतःला झुकवून दयावं अस मला वाटते.
- १५. तुमच्या सव्हिर्सचा अनुभव सांगा?
- २००७ ला भरती झालेत्यानंतर १ वर्ष कमांडोची ड्युटीकेली. ३ वर्ष ट्रफिक पोलिसच कामकेलं, काही ठिकाणी चांगला तरकाही ठिकाणी वाईट अनुभव हा प्रत्येकालाच मिळत असतो.
- १६. संपूर्ण कुटूंबाची जबाबदारी आल्यानंतरचा अनुभव सांगा.

- संपूर्ण कुटुंबाची जबाबदारी आली, वडील पण नव्हते २००९ लाच देवाघरी गेले, कसं करावं याच नियोजन जमले नाही पण आलीच जबाबदारी तरकेली पार पाडली, आईला पाहणं, बहिण भाऊ यांच्या शिक्षणाची जबाबदारी घेतली.
- १७. तुम्हालाकोणकोणते पुरस्कार मिळाले?
- १. खंडाला Training - नेमबाजी व्दितीय पुरस्कार
- २. दहशतवादी पथक - बक्षीस
- ३. २६/११ चा हल्ल्यात - प्रमाणपत्र सामाजिककार्याचे
- १८. तुम्ही आम्हालाकायसंदेश द्याल ?
- तुम्हीतर पुढची पिढी घडवणारे शिक्षक आहात, मुलांना देशसेवेसाठी तयारकरा, त्यांना प्रेरणा द्या. एक शिक्षकच मुलांना चांगला व सक्षम नागरिक बनवू शकतो.
- १९. हेक्षेत्रसोडून इतरक्षेत्रात जाण्याची आवड आहेका?
- आवड आहे पण इथे मला जस आनंद, सामाजिक सेवा करता येतेतसे इतर ठिकाणीहीकरता आलेतर नक्कीच दुसरेक्षेत्र आवडेल.
- २०. आजच्या मुलींसाठीकायसंदेश द्याल ?
- आजच्या या पिढीतील प्रत्येक मुलीनं स्वतःच्या पायावर थांबल पाहिजे. स्वतःच्या स्वाभिमान तिने बाळगले पाहिजे. नुसत चुलं आणि मुलंकरण्यापेक्षा स्वतंत्र होऊन जगलं पाहिजेहाचसंदेश असेल.

सपना शागालोलू बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. २०२२३

मुलाखत - भारतीय सैनिक

१. तुमचे नाव काय ?

- कल्लप्पा श्रीशैल कुंभार
- २. तुमचे गाव कोणते& जिल्हाकोणते ?
- माझे गाव कंदलगांव ता. द. सोलापूर जि. सोलापूर.
- ३. तुमचे जन्म तारीख किती?
- माझे जन्मतारीख २८-०६-१९८९ आहे.

२. तुमचे उंची आणि वजन किती?

- माझे उंची ६ फूट व वजन ७९ किलो आहे.

३. तुमच्या कुटूंबामध्येकोणकोण राहतात?

- आई, वडील, भाऊ, वहिनी, पत्नी इ.

४. तुमचे शिक्षण किती ?

- माझे शिक्षक B.A. completed सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर येथे झाले आहे.

५. तुम्ही या क्षेत्रात प्रवेश काकेलात?

- अगोदर मी पोलिस भरतीसाठी प्रयत्न केलो त्यात यशस्वी झालो पण त्याबरोबरच मीसैनिक भरतीसाठीसुद्धा प्रयत्न केलो. मला लहानपणापासूनच देशाची सेवा करावे खूप इच्छाहोती म्हणून मी माझे स्वप्न पूर्णकरण्यासाठीखूप प्रयत्न केलो. म्हणून या क्षेत्रात प्रवेश केलो.

८. कोणाकडून प्रेरणा मिळाली?

- मला लहानपणापासूनचसैन्यदलात जायचे आवड होते यांच्याकडून प्रेरणा मिळाली.

९. तुम्ही वयाच्या कितव्या वर्षी सैन्यदलात प्रवेश केलात ?

- मी वयाच्या विसाव्या वर्षी सैन्यदलात प्रवेश केलो.

१०. तुम्हीतुमचे सर्व श्रेयकोणाला द्याल?

- मी माझे सर्व श्रेय माझ्या कुटूंबाला देईनकारण त्यावेळेस माझ्या कुटूंबाचे पाठिंबाच माझी ताकद होते.

११. तुमच्या कुटूंबियांनी तुम्हाला कशा प्रकारे सहकार्य केले?

- माझ्या कुटूंबियांनी खूप पाठिंबा दिले माझे आई - वडील माझ्यासाठी खूप कष्ट सोसले आहेत. आणि मी स्वतःसुद्धा माझ्या गावात असलेले सरकारी दवाखान्यात कामकेलितसेच बांधकामासाठी पाणी मारून त्यातून जे पैसे मिळायचे त्यामधून मी बी. ए. पूर्ण केले.

१२. तुम्ही सैन्यदलात भरती होण्यापूर्वी काय- काय तयारी करत होतात?

- मी सैन्यदलात भरती होण्यापूर्वी दररोज व्यायाम करत होतो. दररोज पहाटे पळायचो, योगासनतसेच प्राणायाम करायचो.

१३. आता सध्या तुमची Posting कोठे आहे?

- मी सध्या जम्मूकाश्मिरमध्ये श्रीनगर येथे आहे.

१४. तुम्ही किती वर्षे झाले सैन्यदलात भरती होऊन आणि कोणत्या वर्षे तुमचं सैन्यदलात निवड झाले ?

- माझी निवड २२-०४-२०१० मध्ये झाले. तेरा वर्षे मी सैन्यदलात काम केले.

१५. तुमचे Posting कोठे कोठे झाले आहे ?

- माझे Posting नागालँड, आसाम, राजस्थान, अरुणाचल प्रदेश, जम्मूकाश्मिर आणि पहिले दीड वर्षे ट्रेनिंग होते.

१६. तुम्हाला सैन्यात का सामील व्हायचे होते ?

- मला देशसेवा करायची लहानपणापासूनच इच्छा होते म्हणून मी सैन्यात सामील झालो.

१७. तुमची शारीरिक तंदुस्ती कशी राखता ?

- आम्ही दररोज प्रोटीन्स, व्हिटॅमिन्स घेतो रात्री दुधात काजू, बदाम रात्री भिजवून ठेवतो आणि सकाळी खातो. पहाटे ०४.३० उठतो दररोज ५ कि.मी. रनिंग व तसेच Physical Training असते. अशाप्रकारे आम्ही स्वतःची काळजी घेतो.

१८. तुमची ताकद कोण आहे ?

- माझे कुटूंब आणि माझे देश माझे ताकद आहेत.

१९. देशाबद्दल तुमच्या भावना काय आहेत?

- आपला देशखूप महान आहे. या देशासाठी काहीतरी करायचे संधी मिळाले मला हे माझ्यासाठी भाग्याचे आहे. आपले देश असेच प्रगती करावे.

२०. तुमच्या एवढ्या वर्षांचा एखादा अनुभव सांगा.

- माझी Posting जेव्हा श्रीनगरला झाले. तेथे आतंकवादीचे दंगा सुरू होते. कलम ३७० लागू होते ५ ऑगस्ट २०१८ ला आदेश मिळाले. श्रीनगरमध्ये ३७० आतंकवादी आहेत, असे आमच्या गुप्तचराने सांगितले आमच्यात एक असता तो वेष बदलून तेथे जातो आणि माहिती घेऊन येतो. जेव्हा ५ तारखेला आम्हाला आदेश मिळाले तेव्हा आम्ही A, B, C असे प्लॅन केलो त्यादिवशी श्रीनगरमधील लाल चौकात ८ जण होते, त्यामधील आम्ही ५ जणांना ठार केलोत आणि तीन जणांना पकडलो हे मिशन आमचे खूप मोठे यश होते. अजून एक अनुभव म्हणजे २०१२ ला मी सुट्टीवर होतो नागालँडमध्ये सिविल वार चालू झाले तेव्हा अचानक मला कॉल आले तेव्हा रात्री लगेच मी घरातून निघालो.

२१. एकसैनिक असल्याने जनतेच्या भावना काय असतात ?

- ७० % लोक आदर करतात ३० % लोक आदर करीत नाहीत.

२२. सैन्यदलात कोणकोणते पद असतात? तुम्ही सध्या कोणते प्रकारचे बंदुक वापरता?

- सैन्यदलात कॅप्टन, मेजरकर्नल, सोल्जर, शिपाई, नायब सुभेदार, मेजर जनरल अशी अनेक पदे असतात आणि आम्ही रायफल त्यामध्ये गोळी रायफल इनहानस ५.०६ MM किंवा ७.२६ MM lenth (Light Gun) वापरतो ९ MM कार्बन मशीन गन वापरतो.

२३. समाजाला कोणता संदेश द्याल ?

- खूप मेहनत करा देशसेवेसाठी प्रयत्न करा एवढेच संदेश मी समाजाला देऊ इच्छितो.

सारिका विठ्ठल कुंभार, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. - २१०३७

सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष यांची मुलाखत

दैनंदिन जीवनात गणिताचे अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. मोजमाप , गणना , हिशोब , तर्क , अंदाज , एकीकरण , पृथक्करण , निकष , सचोटी आणि निवड या गणितातील अगदी प्राथमिक आणि मूलभूत रिती पद्धती व संकल्पना होय . म्हणून गणित हेच पृथ्वीवरील ज्ञान संपादनाची चे पहिले माध्यम आहे.

द. प्रे .भै. दयानंद शिक्षण शास्त्र महाविद्यालय सोलापूर . कोर्स १० ' शालेय विषयाचे अध्यापन शास्त्र गणित' प्रात्यक्षिक कार्य सत्र ३ (२०२१-२२) या कालावधीत डॉक्टर केजे शिंदे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजित करण्यात आले .या प्रात्यक्षिक कार्य अंतर्गत " सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष व सचिव " यांच्या प्रकट मुलाखती चे आयोजन करण्यात आले. Covid-१९ परिस्थितीमुळे महाविद्यालय, शाळा बंद असल्यामुळे या मुलाखतीचे ऑनलाईन पद्धतीने घ्यावयाचे निश्चित करण्यात आले .मुलाखतीची संपूर्ण जबाबदारी डॉक्टर शिंदे सरांनी आमच्या बी.एड द्वितीय वर्षामधील विद्यार्थ्यांवर सोपवली . या मुलाखतीसाठी आम्ही चार विद्यार्थ्यांचा मी स्वतः कुमारी शितल राजमाने, रोहिणी देवकत, नागेश होनकळस, व कुमारी मनीषा गोविंदे इत्यादी गटांमध्ये एकत्रित मिळून नियोजन केले. सर्वप्रथम डॉक्टर शिंदे सरांनी " सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष श्री सूर्यकांत चोरमुले सर " व " सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे सचिव श्री संजय भस्मे सर " यांच्या बदलची अल्प माहिती आम्हाला दिली . त्याचबरोबर मुलाखती मध्ये प्रश्न कसे? व कोणत्या पद्धतीने विचारायच? याबाबत सरांनी आम्हाला मार्गदर्शन केले .त्यानुसार आम्ही मुलाखतीसाठी प्रश्नावली तयार केली .नागेश होमकळस यांनी मुलाखती च्या कार्यक्रमाची पीपीटी तयार केली .व दिनांक २१ डिसेंबर २०२२ वार मंगळवार रोजी मुलाखत घ्यावयाची निश्चित नियोजन करण्यात आले.

सुनिश्चित केलेल्या दिवशी म्हणजेच दिनांक २१ डिसेंबर २०२२ वार मंगळवार रोजी मुलाखत घेण्यात आले .आमचा गट कु. शितल राजमाने , कु.रोहिणी देवकते , कु.मनीषा गोविंदे , व श्री नागेश होनकळस आम्ही चौघांनीही कार्यक्रमाचे पूर्वतयारी व्यवस्थित करून ठेवली होती. कु.मनीषा गोविंदे यांनी मुलाखतीच्या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले .सर्वप्रथम " सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष श्री सूर्यकांत चोरमुले सर व सचिव श्री संजय भस्मे सर" यांचे स्वागत करण्यात आले .कु. गोविंदे यांनी दोघा प्रमुख पाहुण्यांचे अल्पशा परिचय करून दिली .त्यानंतर प्रत्यक्ष मुलाखतीला सुरुवात झाली. आम्ही सर्वांनी मिळून एक एक प्रश्न विचारण्यास सुरुवात केली. जसे की श्री. सूर्यकांत चोरमुले सर, श्री. संजय भस्मे सर यांच्या उज्ज्वल अशा गणित विषयाचा शैक्षणिक प्रवास , गणित मंडळाची संरचना , अध्यक्ष आणि सचिव य पदासाठी ची निवड प्रक्रिया , या पदावरील

जबाबदाऱ्या , तसेच एखादी व्यक्ती उत्तुंग शिखरावर ती पोहोचण्यासाठी त्या व्यक्तीच्या अंगी काही छंद , आवडीनिवडी असणे आवश्यक असते. त्यासाठी आम्ही त्यांच्या आवडीनिवडी छंदाबद्दल देखील विचारले .आणि तसेच विद्यार्थ्यांमध्ये गणित विषयाची आवड निर्माण करण्यासाठी, गणित मंडळातर्फे कोणकोणत्या कार्यक्रम राबवले जातात? याबद्दलची आम्ही माहिती घेतली . आणि गणित विषय बऱ्याच विद्यार्थ्यांना अवघड वाटतो. त्यामुळे त्यांच्या मनात भीती निर्माण होते, तर गणित विषय सोपा करून कसे आपण शिकवू शकतो ?आणि आम्हा भावी गणित शिक्षकांना मार्गदर्शन देखील त्यांनी केले .आणि आम्ही विचारलेल्या सर्व प्रश्नांची त्यांनी चांगल्या प्रकारे प्रतिसाद दिले सविस्तर उत्तरे दिली गणित मंडळाबद्दल त्याची संरचना कार्य राबवले जाणारे उपक्रम इत्यादी बद्दल सविस्तर माहिती सांगितली या मुलाखतीमधून आम्हाला एक वेगळ्याच प्रकारची प्रेरणा मिळाली आमचा आत्मविश्वास वाढला अतिशय उत्साहवर्धक म्हणाले मुलाखतीचा कार्यक्रम संपन्न झाले कार्यक्रमाच्या शेवटी मी स्वतः कुमारी शितल राजमाने आभार प्रदर्शन केले तसेच विद्यार्थ्यांनी ही काही प्रश्न मांडले शांतपणाने कार्यक्रमास सहकार्य केले एक तासाची मुदत असल्याने आम्ही वेळेमध्ये कार्यक्रमाचा समारोप केले अशा तऱ्हेने कार्यक्रम अतिशय उत्तम रस्ते डॉक्टर के. जे.शिंदे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली पार पडले.

माझ्या आतापर्यंतच्या २४ वर्षातील प्रथमच मुलाखत घेण्याचा अनुभव होता. मी अगोदर कधीही असे मुलाखत ते पण, अध्यक्ष व सचिव अशा मोठ्या पदावर असणाऱ्या व्यक्तींची मुलाखत ! असा सुवर्णक्षण कधी अनुभवयास मिळाला नव्हता . परंतु या प्रात्यक्षिकाचे निमित्ताने ही सुवर्ण संधी मला मिळाली .सुरुवातीला थोडीशी भीती वाटत होती , कारण याचे सर्व नियोजन अगदी सूत्रसंचालन व आभार प्रदर्शन ही संपूर्ण जबाबदारी आम्हा चौघा विद्यार्थ्यांवर होती. सर्व विद्यार्थी एकमेकांना उत्तम रित्या सहकार्य केल्याबद्दल कार्यक्रमाचे सादरीकरण हे छान झाले . मी माझ्या आयुष्यात पहिली मुलाखत घेतली .यामुळे मला स्वतःला खूप आत्मविश्वास मिळाला. माझ्या मनातील भीती पूर्णता कमी झाली. व मी देखील करू शकते अशी भावना माझ्या मनात निर्माण झाली. मला एक नवी प्रेरणा ऊर्जा मिळाली .एक सकारात्मक दृष्टीकोन मला प्राप्त झाला. गटामध्ये काम करण्याचा अनुभव मिळाला.

डॉ.शिंदे सर यांच्यामुळे आम्हाला सोलापूर जिल्हा गणित अध्यापक मंडळाचे अध्यक्ष व सचिव या महान व्यक्तींचे मुलाखत घेण्याची सुवर्णसंधी आम्हाला मिळाली.एक नवीन उपक्रम आम्ही स्वतः राबवल्याचा एक नवनिर्मितीचा आनंद आम्हाला य निमित्ताने लाभला, याबद्दल डॉक्टर शिंदे सर यांचे मनापासून आभार व्यक्त करते.

शितल राजमाने ,बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. २०२०९

बोधकथा - वाईट सवय

एक श्रीमंत माणूस आपल्या मुलाच्या वाईट सवयीमुळे अस्वस्थ होता जेव्हा पण तो श्रीमंत माणूस आपल्या मुलाला ती वाईट सवय सोडण्यासाठी सांगे तेव्हा तो म्हणे अजून मी छोटा आहे. हळूहळू मीही सवय सोडून देईन पण तो मुलगा ती वाईट सवय सोडवण्यासाठी कधी प्रयत्न करत नव्हता.

एक दिवस त्या गावामध्ये एक थोर साधू पुरुष आले होते. ज्यावेळेस श्रीमंत माणसाला त्या थोरसाधू पुरुषाची ख्याती समजली तेव्हा तो त्या साधूकडे गेला आणि आपली समस्या त्याला सांगितली. साधूने श्रीमंत माणसाची समस्या ऐकली आणि त्याने श्रीमंत माणसाला आपल्या मुलाला घेऊन सकाळी बागेमध्ये पोहचले.

साधूने मुलाला जवळ बोलावले आणि म्हणाले आपण दोघे या बागेत फेर - फटका मारू या ते दोघे निघाले.

बागेमध्ये चालता - चालता अचानक साधू थांबले आणि मुलाला अचानक साधू थांबले आणि मुलाला म्हटले, काय तू या छोट्या झाडाला उपटू शकतोस. हो नक्की यात काय मोठी गोष्ट आहे असे म्हणत मुलाने ते छोटे छोटे झाड उपटून टाकले. थोडे पुढे गेल्यावर साधूने मुलाला पहिल्या झाडापेक्षा थोड्या मोठ्या झाडाकडे बोट दाखवत सांगितले की हे ही झाडूतू उपटू शकतो ना ? त्या मुलाला खूप मजा वाटत होती, त्याने झाड उपटण्याचा प्रयत्न केला या वेळेस त्याला थोडी मेहनत करावी लागली पण त्याने झाड उपटले .

साधू आणि मुलगा पुढे निघाले आता मात्र साधूने त्या मुलाला वडाचे झाड उपटण्यास सांगितले. मुलाने झाडाचे मूळ पकडून झाडाला हिस्के देण्यास सुरुवात केली व झाड हल्लचं नव्हते. त्याने खूप प्रयत्न केला पण झाड तिळमात्र हलले नाही, शेवटी तो म्हणाला , हे खूप मजबूत आहे आणि हे उपटणे अशक्य आहे.

साधूने त्या मुलाला जवळ घेऊन प्रेमाने समजण्यास सुरुवात केली की वाईट सवयीसुद्धा अगदी अशाच असतात जेव्हा त्या माणसांमध्ये नसतात तेव्हा त्या सोडणे खूप सोपे असतात, परंतू त्या जशा - जशा जुन्या होतात त्यांना सोडणे माणसाला असंभव होते.

साधूने मुलाला जे सांगितलेते मुलाला समजले होते. मुलगा हुशार होता त्याने मनामध्ये निश्चय केला की आजपासून सर्व वाईट सवयी सोडून देईन.

तात्पर्य - चांगल्या सवयी आत्मसात करावे वाईट सवयी सोडून द्यावे.

सारिका विठ्ठल कुंभार, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. - २१०३७

एकांकिका (एकपात्री)
स्त्री भ्रूण हत्या

आई, मला जगायचं आहे ग आई

मला हेसुंदर जग पहायचं आहे गं आई

आई मला मारू नको गं आई मला मारू नको आई, आई मी बोलते तुझी परी.

परी म्हणतेस ना तू मला पण तुला आई तरकस संबोधू गं

अगं ! कोणी कोणाला उगाच भेटत नाही.

त्यात जन्मोजन्मीची ऋणानुबंध आहेतका गं

आपलीचं ते ऋणानुबंध आहेत का गं.

ज्याने आपण भेटलो ही आणि दुरावलोही

कालच बाबाचं आणि तुझं बोलण जणू पोटातच

ऐकल गं..

विशेषतः आजी - आजोबाची इच्छा नाही ना गं

माझा जन्म व्हावा म्हणून सांग ना आई सांग ना.

बाबा ओ बाबा तुम्हाला आवडते ना ओ लेक

माझी लाडकी पाहायला

बाबाची पोर लाडकीच असतात ना ओ

सांगा ना ओ बाबा

बाबा तुम्ही आईला का दवाखान्यात घेऊन

गेला होतात ओ.

किती मोठ मोठया मशीन होत्या तिथं

आणि त्यात मी किती छान दिसत होते ना

बोला ना बाबा बोला ना

अजी, ऐ अजी, तूका दिलसं ते औषध

आईला, किती कडू होतं गं ते

असं कडू औषध देत जाऊ नको गं
मला त्रास होत होता मला गुदमरून येत होता
आजीतू पण एक मुलगी म्हणून जन्माला
आलीस ना गं माझं स्वागत तू नाही करणार
तर अजून कोण करणार
सांग ना आजी.....
आई, आई तूका गं घेतलसं ते औषध
किती कडू होत गं ते
आई मला त्रास होत होता ग गुदमरून येत
होत खूप
आई जन्माला घालूनतर बघ एकदा
तुझेच रूप पाहशील माझ्यात एकदा
मुलगी, बहीण, पत्नी तरकुणाची आई
मला गर्भात मारण्याची का गं तुला घाई
सांग ना आई
आई मला समजलयं तुझी कोंडी तुझी घुसमट
पण मी मुळीच त्रास देणार नाही गं
खर्चाचं म्हणशील तर मी अजीबात त्रास देणार नाही
मला नवीन कपडे नको गं मीताईचे जुने
कपडे घालीन, त्याचे जुने दप्तर वापरेन, त्याचे
जुने खेळणे खेळीन आणि शिकून खूप मोठी
होईन आणि हुंड्याची तयारी करेन
बाबांना जरासुध्दा त्रास होवू देणार नाही गं आई
अगं आई अता तूच सांग
उदयातू काढून टाकायला दवाखान्यात जाणार
आहेस याचं दुःख मानू की तूच काही क्षण

माझ्यासमोर आहे याचा आनंद मानू सांग ना आई
सांग ना ।

नुसता स्त्री भ्रूण हत्या थांबून काय होणार
मुलीच्या संरक्षणाची जबाबदारी घेणार तरी
कोण?

अशा वेळी मला गरज व्हावं वाटतं या
झोपलेल्या मनातलं हा लढा माझा आणि माझ्या
अस्तित्वाशी विचारयचं आहे माझ्यात
असलेल्या सावित्रीला आणि रेणूकाला सुध्दा
आजपर्यंत आपण खूप नटलो त्यात आपण
घरचं समाधानी आहोत का नाही ना
अग आपली आत्मशक्ती हाच आपला अलंकार
चला तर मोडून टाकूया अन्यायाची मनगटे
काढून टाकूया बंधनाची साथ
तर आता रडायचं नाहीतर लढायचं
ऐक मुली तुला सांगते ऐक मुली तुला सांगते
पिंजऱ्यातच तू फडफडू नको
पेटून उठतू रडू नकोस पेटून उठतू
रडू नकोस
या जमान्यात दुर्योधनाची कमी नाही
वाचवायला येई कृष्ण कुणी यांची हमी नाही
बांगडया घातल्या माणुसकीने मदतीसाठी तू
ओरडू नकोस
ऐक मुली तुला सांगते । ऐक मुली तुला सांगते
पिंजऱ्यातच तू फडफडू नकोस
पेटून उठतू रडू नकोस पेटून उठतू

रडू नकोस.

तुला आकाशात उंच भरारी घ्यायचं आहे

तुलातुझ्या पायावर उभं राहायचं आहे.

आणि स्वतःला सिध्द करून दाखवायचं

आहेतू कमकुवत नाहीस

तुला पण तुझ्या स्वप्नपूर्तीसाठी लढायचं आहे.

उठ सावित्री..... उठ !

सारिका विठ्ठल कुंभार,बी. एड. प्रथम वर्षरो. नं. २१०३७

जाणीव माणूसपणाची (वैचारिक लेखन)

आजकाल माणूस अफाटगर्दीत राहूनही त्याला एकटं एकटं वाटत आहेगर्दी असूनही त्याच्या कृतीमुळेत्याने माणूसपण हरवलेले आहे. खरेतर विधात्याची अनमोलकलाकृती म्हणजे माणूस ! माणसामध्ये जगाला बदलून टाकण्याचे सामर्थ्य आहे. माणसाने जेथेही पाऊल ठेवले तेथेत्याने परिवर्तन केले. खऱ्या अर्थाने माणूसहाय या भूमीचा भूषण होय. जगाच्या पाठीवर कोठेहीगेलातर माणूससारखाच दिसतो. त्याचा रंग, रूप, आकारकिंचितसा वेगळा असला तरी बाहय व आंतरिकदृष्ट्याकोठेही वेगळेपण नाही. माणसाचेहात, पाय, फुफ्फुस, नाक, डोळेहे सर्व अवयव एकसारखेच आहे. तसेच अन्नाच्या पचनक्रियेद्वारे रस, रक्त, मास, रज या सप्तधातूंची निर्मितीदेखीलसारखीच ! त्याचप्रमाणे दया, प्रेम, करूणा या बाबी देखील सर्वांमध्येसारख्याच दिसून येतात मग वेगळेपण आहेतरीकुठे?

सृष्टीनिर्मात्याने या मानवरूप सुंदर शिल्पकृतीस बुध्दीरूपी मोठे वरदान देऊनकृपाचकेली आहे. या बुध्दीमुळे त्याला मान, सन्मान, सत्य व असत्य समजण्याचा विवेक लाभला. असे सामर्थ्य पशुमध्ये आढळत नाही. ते केवळ पाहण्याचीकामेकरतात. ' पश्यति इति पशुः ' पण मानव मात्र अगदी याउलट! 'मननात मनुष्यः ' मनन व चिंतनामुळे त्यात माणूसपण येते आपले सर्व व्यवहार तो मननशक्तीनेकरतो.

समोरकाय चांगले व काय वाईट? याचे भान ठेवत निरीक्षणकरण्याची व भविष्याचा सम्यक वेध घेण्याचीसमर्पक दिव्यदृष्टी या मानव प्राण्यातच आहे. वसुंधरेतून सोने पिकवणारा, आकाशात विहार करणारा व चंद्रापर्यंत पोहचणारा मानव आज विज्ञान तंत्रज्ञानाचा वापर करून साऱ्या जगाला कवेत घेतील. याच मानवाने एकेकाळी आत्मसाधनेच्या बळावर ईश्वरीय शक्तीचासाक्षात्कार अनुभवला.

इतके असूनही आज या मानवाला आपल्यातील मनुष्यत्वाचा विसर पडला आहे या सृष्टीत आपण माणूस म्हणून जन्माला आलो, तेकाहीतरी महत्त्वकार्य करण्यासाठी..... मनुर्भव या वेदवचनानुसार श्रेष्ठ माणूस बनून स्वतः सोबतच समाज, राष्ट्र व जगाचेकल्याण साधण्यासाठी ! आजच्या मानवाला नेमका याचाच विसर पडल्याने भौतिक सुखांचीसंसाधने असूनही सर्वत्र दुःखाचे सावट पसरले आहे. ज्या दिवशी मानवाला आपल्या अस्तित्वाचा बोध होईल, तो दिवस खऱ्या अर्थानेसोनियाचा दिनुठरेल. जगाचे नेत्र याच मानवतेच्या सोनेरी दिवसांची वाट पाहत आहेत.

पुजा शंकर बिराजदार, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. २०२५२

हे जीवन सुंदर आहे (ललित लेख)

मित्रांनो, असं म्हणतात, "लक्ष लक्ष योनी, कोटी कोटी फेरा, मग लागे वारा, मनुष्य देहा" म्हणजे मानवी जन्म ही अतिशय दुर्मिळ गोष्ट आहे आणि जगात ती गोष्ट उत्तम, सुंदर असते की जी दुर्मिळ असते. याच मानवी जीवनात अनेक गोष्टी अनुभवण्यास मिळतात. मातेच्या गर्भात असतानाचे आणि जन्माला आल्यानंतरचे मानवाचे विश्व पूर्णपणे वेगळे असते म्हणजे मानवाचा एक जन्म हा दोन विश्वांना जोडणारा दुवा असतो म्हणूनच हे जीवन सुंदर आहे.

माझ्या मते हे जीवन म्हणजे एक विखुरलेले स्वप्न आहे. याच मानवाच्या जीवनामध्ये अनेक सौंदर्यस्थळे आहेत. मग निष्पाप आणि निरागस असणारे बालपण, त्या बालपणातील बोंबड्या बोलाचे होणारे कोडकौतुक, आईच्या पदराखालची असणारी मायेची ऊब, वडिलांचा धीर, भावाचा आधार, बहिणीची माया हे सारं याच जीवनात आणि बालपणात अनुभवास मिळत म्हणूनच संतानीही म्हटलेलं आहे बालपण देगा देवा.... सोळावं सरल्यावर मनगटात वाढणारा जोम, रक्ताला फुटणारी नवी उर्मी, संकटाला सिंहाच्या छातीने भिडण्याची वृत्ती, प्रेयसीची मिठी आणि मित्रात असताना मारलेली शिट्टी हे सर्व याच जीवनातील तारुण्यात मिळतं. तारुण्याच्या पाऊलवाटेवरून कर्तृत्वाचे पडघम वाजवत आयुष्य वृद्धत्वाला येऊन ठेपतं. याच जीवनात विजयाचा जल्लोष आहे, पराभवाचे शल्य आहे. पराभवातून विजयाकडे जाण्याची उर्मी आहे. सुख आहे. दुःख आहे, प्रेम आहे तिरस्कार आहे. जीवनातील विविध भावभावनांचे रंग याच जीवनात आहेत म्हणूनच हे जीवन सुंदर आहे.

मित्रांनो, या जगातील प्रत्येक माणूस जगत असतो तो सुखी होण्यासाठी. जेव्हा माणसाला सुख मिळतं तेव्हा तो हुरळून जातो. जेव्हा दुःख वाट्याला येतं तेव्हा निराश होतो आणि "मजबुरी का नाम जिंदगी से म्हणत जगू लागतो. परमेश्वराने दिलेल्या सुंदर आयुष्याचा उपयोग तो करून घेत नाही. एकदा नारदाने भगवान विष्णूंना विचारले की, "तुम्हांला मनुष्य प्राण्याबद्दल एवढे आश्चर्य का? तेव्हा भगवान विष्णू नारदाला म्हणाले मनुष्य प्राणी स्वतःचं शरीर झिजवून पैसा कमवतो आणि पुन्हा तेच शरीर परत मिळवण्यासाठी सर्व पैसा खर्च करतो. तो अशा धुंदीत जगतो की, कधी मरणारच नाही आणि तो असा मरतो की, कधी जगलाच नाही. म्हणजे आयुष्यभर जगूनसुद्धा सर्वार्थानं न जगणारी माणसं आज सर्वत्र

आहेत अशा आणि दुःखानं ग्रासलेल्या, नैराश्याने पीडलेल्या आणि आत्महत्येस प्रवृत्त होऊन आपल्या जीवनरूपी सुरेल अशा मैफिलीचा शेवट करावयास निघालेल्या माणसांना सांगावं लागतं की "जीन म्हणजे जीव लावूनी, जगावयाची मैफल मोठी, सूर स्वतःचे असो वा नसो वावा, वाहवा यावी ओठी"

हा जीवनाचा गर्भितार्थ त्यांना समजत नाही. कारण ही माणसं जगतात स्वतःसाठी आणि मरतातही स्वतःसाठी म्हणूनच यांना जीवनातील सौंदर्य दिसत नाही.

हे जीवन सुंदर आहे कारण इतरांच्या कारणी लावता येत म्हणून

कोसळणान्याच्या मदतीला आपले खांदे जाऊ शकतात, धडपडणान्याला आपले हात आधार देऊ तो हुरळून जातो. जेव्हा दुःख वाट्याला येतं तेव्हा निराश होतो आणि "मजबुरी का नाम जिंदगी से म्हणत जगू लागतो. परमेश्वराने दिलेल्या सुंदर आयुष्याचा उपयोग तो करून घेत नाही. एकदा नारदाने भगवान विष्णूंना विचारले की, "तुम्हांला मनुष्य प्राण्याबद्दल एवढे आश्चर्य का? तेव्हा भगवान विष्णू नारदाला म्हणाले मनुष्य प्राणी स्वतःचं शरीर झिजवून पैसा कमवतो आणि पुन्हा तेच शरीर परत मिळवण्यासाठी सर्व पैसा खर्च करतो. तो अशा धुंदीत जगतो की, कधी मरणारच नाही आणि तो असा मरतो की, कधी जगलाच नाही. म्हणजे आयुष्यभर जगूनसुद्धा सर्वार्थानं न जगणारी माणसं आज सर्वत्र आहेत अशा आणि दुःखानं ग्रासलेल्या, नैराश्याने पीडलेल्या आणि आत्महत्येस प्रवृत्त होऊन आपल्या जीवनरूपी सुरेल अशा मैफिलीचा शेवट करावयास निघालेल्या माणसांना सांगावं लागतं की "जीन म्हणजे जीव लावूनी, जगावयाची मैफल मोठी, सूर स्वतःचे असतो वा नसतो वावा वाहवा यावी ओठी"

हा जीवनाचा गर्भितार्थ त्यांना समजत नाही. कारण ही माणसं जगतात स्वतःसाठी आणि मरतातही स्वतःसाठी म्हणूनच यांना जीवनातील सौंदर्य दिसत नाही.

हे जीवन सुंदर आहे कारण इतरांच्या कारणी लावता येत म्हणून

कोसळणान्याच्या मदतीला आपले खांदे जाऊ शकतात, धडपडणान्याला आपले हात आधार देऊ शकतात, इतरांच्या कल्याणाची प्रार्थना आपले ओठ करू शकतात, समोरच्याच्या दुःखाने आपले डोळे पाणावू शकतात अन् दुसऱ्याच्या आनंदाने आपले गाल लाल होऊ शकतात दुसऱ्यांच्या प्रेमाच्या

ऊबीने हृदयाचं लोणी विरघळून आयुष्याचा आनंदोत्सव साजरा करता येतो. आयुष्याचा आनंदोत्सव साजरा करता करता मरणालाही सुरेस व सुसह्य बनवण्याची किमया याच जीवनात करता येते

"गाता गाता जाईन मी,

जाता-जाता जाईन मी.. गेल्यावरही या गगनातील, गीतांमधूनी राहीन मी !!

असं मरणानंतरचंही जीवन याच जीवनात जगता येतं. मेल्यानंतरही माझे डोळे नेत्रहीनाला जग दाखवतील याच देहावर चार दोन डॉक्टर तयार होती असं भरभरून देणं मेल्यावरही याच जीवनात साकारता येतं. याच जीवनात एक मरण आहे म्हणून जीवन सुंदर आहे. हे जीवन सुंदर आहे !

आवडतं तेच करू नका; जे करावं लागतं त्यात आवड निर्माण करा. अहंकार विरहीत लहान सेवाही मोठीच असते.

माधुरी दिगंबर पवार, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. 20244

मुक्ती (मराठी कथा)

रानवेडी रानात काबाड कष्ट करणारी, मोकळ्या मनावी माणसं, त्यात गावात मोकाट हिंडणारी तेवढीच. च्या कट्ट्यावर बसून डावार्थ पान टाक, तंबाखूच्या पिकाच्या मारत बसणारा भग्या माळी, पंढरपूरच्या त्याला आढीय नावचं हे गांव. पंढरपूर पासून पाच किलोमीटर अंतराचं. हिरवीगार शेती, गावातील माणसांची परिस्थिती बरीच म्हणजे जेमतेमच. गावचा पाटील म्हणजे गावचं भूषण. गावात सुखसोयीही शाळाही सुंदर पध्दतीची गावात मात्र चिवळ्या इरसाल गाबर्ड. गाव एकीकडे आणि हे देणं एकीकडे, तरीबी कुनाचा मेळ बसू द्यायचा नाही. त्यामुळे चिवळ्याच्या नादाला लागायचं म्हंजी शान्या मानसार्च काम नव्हे असा मसान्या गावात होता. मनमोकळं स्वच्छंद जीवन जगत गावाला झपाटणारा, बोलता-बोलता एकमेकात सहजच भांडणं लावणार. गावातलं अव्वल बेणं म्हंजी विदळ्या प्रत्येकाच्या वयाचा वेडेपणा असतो तसा चिवळ्याच्या मनाचा वेडेपणा. कधीकधी शेजाऱ्याच्या कोवळ्या सोडून द्यायचा, तर कधी गावातल्या हॉटेलात रात्रीच हॉटेल विकणे आहे अशी पाटी लावयची. त्यामुळे हॉटलाला दोन-चार गिन्हाईक येवून जायची. नंतर उघडकीला आल्यावर विवळ्याच्या नावाने हॉटेल मालक गाभर बॉब मारायचा है बेरकी पोरं म्हणजे गावचा पनवासच अशा गावच्या एकजात सान्या बायका म्हणायच्या शाळेतही असंच वागणं असायचं. माळी मास्तरांच्या डोक्यावर एकही केस नसल्यानं जणू हे मुंबई क्रिकेट मैदान, हितच क्रिकेटची मॅच होत असंल ना रं या प्रेक्षक कुठे बसायचे बसतील की चार दोन त्याच्या खांद्यावर वास झाली तेवढीच दयाया. पण ही गोष्ट त्याच्या लहान वयातलीच पडली. आता चिवळ्या सहावी यत्ता कशीवशी पास करून सातव्या यत्तेत गुणे उघळायला नव्यानं स बघता बघता काळ निघून जातो. दत्ता दहावीचं वर्ष चालू होतं. पण वर्गातच त्याच्या जीवला जीव देणारी, हळूच डोकावून, चारून पाहणारी चिवळी भेटते. पण काय करणार. दहावीची वर्ष चालू असल्यानं आपण हिच्याकडे लक्ष देणं कामचं नाही. नाहीतर देणं नापास झालं म्हणून बाची गावात चांगलीच फजिती व्हायची. म्हणून दोघंही त्या वर्षात कसंबस पास झाले. अकरावीच्या वर्गात पुन्हा कॉलेज जीवनात त्याच जुन्या आठवणी घेवून शहराच्या कॉलेजात नांव घातलं जातं. दोघेही एकमेकांकडे कॉलेजात बघत बसायचे. पण चिवळी जराशी घाबरायची. मग चिवळ्या म्हणायचा,

चिवळी माझ्यापेक्षा ले हुशार हाय. त्यांत पाटलाची पोर काय बोलाय गेलो तर उगाच भलताच कुटाणा हुन बसल गावात.

चिवळीही रूपाने अप्सरा नाजूक बांधा. तिचं नाक जणूं शिवळची दांडी. कुरळे केस. पाच-साडेपाच फुटाची उंची. जणू लावण्याची खाणंच. चिवळ्याला मनापासून आवडायची. चिवळीलाही तो आवडायचा. त्याचा स्वभाव मनमोकळा होता हे चिवळीनं केंव्हाच वळखलं होतं. पण कांही भावना कित्येक दिवसांपासून तिनं मनातच दाबून ठेवल्या होत्या. एके दिवशी चिवळ्यानं धाडसच केलं. त्यानं आपलं प्रेम मात्र चिवळीच्या अर्कोटमध्ये क्रेडीट केलं. तेथूनच त्यांच्या प्रेमाला नवा बहार आला. त्यांचं ते चोरून भेटणं, बोलणं-चालणं, हे सगळ्यांच्या डोळ्यावर आले. गावतल्याही पोरानीं बघितलं. त्यात पाटलाचा चमचा सदा पाटुळ्याचं पोर त्याच कॉलेजात शिकत होतं. त्यानं हा प्रकार त्याच्या बाला सांगितलं. बानं मात्र हा प्रकार जमिनीवर पडला. त्या पोरानीं बी हात धुण घेतला. या बेदम मारहाण केली. चिवळ्याच्या मित्र सोम्यान त्याल कसाबसा उचलला. घरात आणला. वळचणीच्या बाज पडली होती त्यावर टाकलं. आई गवताचा भारा आली होती. हे चित्र पाहून तिला भोवळ आली. कसं, कुणे मारलं माझ्या लेकराला. वाझुंटा असल का मेला म्हणून गहिवर घालू लागली. स्वतःचा पदर फाडला. रड वहात होतं त्याच्या डोक्याला बांधला. संध्याकाळची देह झाली. चिवळीची मैत्रिण सगुणा चिवळीला घडला सारा प्रकार येवून सांगते. चिवळीचं मग भरून येतं. डोळ्यातून अश्रुधारा वाहू लागतात. पण करणार तर काय. त्यात रात्रीत ती विचार करते. समजा आपल्याला समजून घेणार नाही. घरचे तर मुळीच नाही. करणार तरी काय रात्रीच्या बारा-साडेबारा वाजलेले. घरातले सगळे शांत झोपी गेलेले. चिवळी त्याच रात्री अंगावर शालीचं घुंगट घेते. वाड्यातून दबक्या पावलांनी चव्हाण आळीचा रस्ता धरते. भयाण काळोख पडलेलं. कुत्र्याच्या भुंकण्याचा आवाज. रातकिड्यांची किरकीर. अशा अवस्थेत हाताच्या मुठी आवळंत कशीबशी चिवळी चव्हाण आळीत पोहचते. चिवळ्याच्या घराकडं मान वर करून पाहते. खरंच हे घर आहे. हितं माणुसकीचा वास असेल असा विचार करत करत हळुवार पावलांनी त्याच्या घरात प्रवेश करते. चिवळ्या वळचणीखाली बाजंवर पडलेला. कंदिलाचा मंद प्रकाश त्याच्या तोंडावर पडतो. भयंकर इवळत होता. चिवळी अचात त्याच्या बाजूला बसते. त्याचा हात हातात घेते. एका हाताने त्याच्या डोक्यावर हात फिरवते. चिवळ्या फार जखमी होता. फक्त त्याला

भास होतो, कुणीतरी जवळची व्यक्ती आपल्याला भेटायला आली आहे. चिवळी त्याच रात्री त्याच्या उशीखाली लिहून आणलेलं पत्र ठेवते. चिवळीची अन चिवळ्याची ही शेवटची भेट मूक होते. त्याच रात्री चिवळी गावाच्या खालती असणाऱ्या जंगलाची वाट धरते. उजाडतं. पुन्हा नव्यानं सकाळ होते. तोपर्यंत साऱ्या पाटलाला फुलवून सांगितला. तुमचं नाक कापलं पाटील पोरीनं. पाटलाला कांही कळंना, पाटील म्हणाला आरं असं आडवळणानं बोलू नगस थुतारीच्या. सरळ-सरळ सांग काय झालं ते. आवं, तुमच्या पोरीचं आणि गावातल्या चिवळ्या चव्हाणाचं झंगोट चाललंय म्हनं. कॉलीजात पण सगळा बोभाटा हाय. नायतर पाटलाची पोर नेईल चव्हाणाचा चोर. आवं, चिवळ्या लई इरसाल बेनं हाय. त्याचा बंदोबस्त करा आदी. एवढ्यावरच सदा निघून गेला. सकाळच्या पान्यामंदी पाटील चावडीतून बाहेर पडत असताना चिवळ्या त्याला दिसला. त्याला पाटलानं जाम धमकावलं. पण चिवळ्या एकवढ्यावरच थांबणारा नव्हता. त्यानं चिवळीला झालेली गोष्ट सांगितली. चिवळीला त्यानं विचारलं, चिवळे, माझ्या घरची परिस्थिती बेताची, बाप मोल मजुरी करणारा. आई फाटक्या परपंचाला ठिगाळ जोडीत परपंच करणारी. तू राजाची राणी व्हायचीस. पण माझ्या सारख्या दरिद्रयाबरोबर कसं करशील लगीन, चिवळ्याला चिवळीनं त्याच्या प्रश्नाचं उत्तर दिलं, अरें चिवळ्या, तुझ्यावर प्रेम करताना बघितलं नव्हतं सगळं काही. माणसानं मनावर प्रेम करावं, श्रीमंतीवर नाही.

या प्रसंगानं प्रेमबंधनात दोघांच्या जाम गाठी बांधल्या गेल्या. त्या दोघांचा जीव एकामेकात गुंतत गेला. त्याला पारावरच उरला नाही. हे दोघंही रानवेडी पाखरंच झाली. गावात मात्र त्याची चर्चा जास्त वाढत गेली. पाटलाच्या नावानं सगळे जण ओरडू लागले. गावचा कारभार पाहतो, आधी नीट घरचा कारभार बघ असं रामा जाधव म्हणाला. हेच गिरणीतून दळण नेताना पाटलाच्या घरगड्यानं ऐकलं. तीच वार्ता त्यानं पाटलाला दिली. पाटील तेंव्हापासून चिवळ्याच्या शोधात निघाला. संध्याकाळचे सात वाजत आलेले. हातात काठी घेवून पाटील तडातडा चावडीत आले. त्याच्या मागं गावातली चार-पाच टिपिरी पोरंही होती. तेवढ्यात चिवळ्या का येईना. बघता क्षणी त्याला पाटलानं काठीचा टोला दिला.

माधुरी दिगंबर पवार, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. 20244

वेचलेले मोती (सुविचार)

१. अडचणीच्या वेळेत सगळ्यात मोठा आधार म्हणजे स्वतःवरचा विश्वास जो मंद हास्य करत तुमच्या कानात प्रेमाने सांगत असतो तूच जिंकणार म्हणून.
२. हातावरील रेषेत दडलेले भविष्य बघू नका त्याच हाताने कष्ट करा व स्वतःचे भविष्य घडवा.
३. मनात नेहमी जिंकण्याची आशा बाळगली पाहिजे, कारण नशीब बदलो ना बदला, पण वेळ तर नक्कीच बदलते.

कु. स्वामी अश्विनी महांतय्या, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. - २०२३३

ज्ञानाचे दहा मोती. (वैचारिक लेखन)

पिण्यासाठी कोणती वस्तू असले तर राग.

बोलण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर सत्य.

खाण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर दुःख.

जिंकण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर प्रेम.

देण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर दान.

घेण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर ज्ञान.

सांभाळण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर इज्जत.

दाखवण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर दया.

सोडवण्यासाठी वस्तू असेल तर मोह

फेकण्यासाठी कोणती वस्तू असेल तर इर्षा.

अश्विनी वाघमोडे, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. 20227

लक्ष्य

यशाच्या क्षितिजाला मला एकदा
धरायचा आहे
अपयशाच्या देवाला एकदा भेटायचं आहे मला
एक ओलांडायचा आहे.
घामाच्या थेंबात
मला एकदा भिजायचे आहे .
सुखाच्या सागरात
मला एकदा पोहायचे आहे.
रक्ताच्या पाण्याने
मला एकदा रान भिजवायचे आहे.
रक्ताच्या भाकरीचा
मला एकदा स्वाद घ्यायचा आहे.
स्वाभिमानाच्या जगण्याचे
माझे स्वतःचे
लक्ष गाठायचे आहे.

वशिला

ज्याचा नाही वशिला म्हणतात
आला कशाला
ताप नको देऊ डोक्याला
पाणी पाज जा उसाला.
ज्याला नाही वशिला
म्हणतात नोकरी कशाला
त्रास नको देऊ डोक्याला
वैरण आण म्हशीला.
ज्याला नाही वशिला
वाटे शिकून वाया गेला
देत राहिला दोष नशिबाला
या तुम्ही एकदम कामाला
ज्याने लावाला मोठा वशिला
नोकरीत ठाम मांडून बसला
गाडी, बंगला, शेती, पैसा कमवून
ढेरीवर हात फिरवत बसला !

अश्विनी वाघमोडे, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. 20227

माणूसकीचं नातं

जगा इतके की
आयुष्य कमी पडेल
प्रयत्न इतके करा की
परमेश्वराला देणे भागच पडेल.
मेणबत्ती मधला धागा मेणबत्तीला
म्हणाला मी जळत असतो तेव्हा
तू काय विरघळत असते.
मेणबत्ती म्हणाली ज्याला
हृदयात जागा दिली तरी
सोडून चालला असेल तर
कोणाच्या ही डोळ्यात पाणी
येणारच ना !
दिव्याने दिवा लावत गेलं की
दिव्यांची एक दिपमाळ तयार होते.
फुलाला फुलाला जोडत गेलो की
फुलाचा एक फुलहार तयार होतो.
आणि माणसाला माणूस जोडत
गेलं की माणुसकीच एक सुंदर नातं तयार होतं !

तू गेली तेव्हा

तू गेली तेव्हा रिमझिम
पाऊस निनादत होता
श्वासाच्या आधारावरती
मन झोका घेत होता.

तू गेली तेव्हा रिमझिम
पाऊस निनादत होता.
प्रेमाच्या त्या प्रेमाच्या त्या विरहात
मन हेलावत होता.

तू गेली तेव्हा रिमझिम
पाऊस निनादत होता.
अंधाराचा त्या झगमगात
झुळूक घाली जसा मृगजळी वारा

तू गेली तेव्हा रिमझिम
पाऊस निनादत होता
आकाशाच्या मृदगंध सारा
झुळझुळ वाहे ओढा ओला.

तू गेली तेव्हा रिमझिम
पाऊस निनादत होता
प्रेमाच्या प्रतिकासाठी
मन भावनिक होता.

अश्विनी वाघमोडे, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. 20227

थोडे इकडचे थोडे तिकडचे

श्रीमंत व पुढारी लोकांची मैत्री
टिकाऊ नाही पण दिखाऊ असते.
सन सुगरण जरी
सासू पुढे शिकावं असते.
ऑफिस कामात एकदाच शेर असतो.
बायका पुढे प्रदर्शन असतो.
मिलिटरी मध्ये भलतीच शिस्त असते.
कारण देशसंरक्षणासाठी
त्यांच्यावर शिस्त असते.
विरंगुळा म्हणून सुट्टी नसते.
पण दिमतीला मात्र बाटली असते.
म्हणतात आराम हराम आहे.
पण त्यांच्या कामात जरी कुठे राम आहे.
सारे यंत्रवत जीवन जीवनात सार नाही.
फक्त मनायचे कठोर परिश्रमाला पर्याय नाही !

ओळख

काही आठवणी विसरता येत नाहीत.
काही नाती तोडता येत नाहीत.
माणसे हरवली तर मन हरवत नाही.
चेहरा बदलला तरी ओळख बदलत
नाही.

एसएमएस

पावसाचा थेंब छोटा असतो .
पण एक तहानलेला
त्याचा शोधत असतो.
एकएसएमएस छोटा असतो.
पण पाठवणारा तुमची
मनातून आठवण काढत असतो.

अश्विनी वाघमोडे, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. 20227

सावित्रीची लेक (मराठी कविता)

सावित्रीची लेक तू
आत्मसन्मानाची ज्योतहाती घेऊन
अडथळ्यांना लाथाडून सदैव पुढे जा तू
सितेची उपेक्षातू दे आता धुडकावून
नको हतबलता त्या द्रोपदीची
विचार जाब तू खडसावून
अबला तू सबला तू
नको अडकवून स्वतःला
आता त्या विशेषणात तू
झाशीच्या राणीची शक्ती तू
मिराबाईची भक्ती तू
वात्सल्याची सिंधूताई तू
घराघरातली मुक्ताबाई तू
ओठावरची जना तू
बहिणाबाईच्या मनात तू
शांताबाईच्या हृदयात तू
लतादीदीच्या सुरात तू
घे भरारी तूकल्पनेची
जगण्याच्या शर्यतीत धाव
स्फूर्ती घे त्या उषेची
स्पर्धेच्या संग्रमात टिकवण्यासाठी
शपथ तुला त्या रझियाची
अहिल्याबाईचं रूपतू
जिजामातेच स्वरूप तू
तुझं..... आईच काळीज घेऊन जाताना
पडलेल्या मुलाच्या वेदनेने
हळहळणारी माता तू
मानवतेची जननी तू
पण रहा सदैव मानिनी तू...

सारिका विठ्ठल कुंभार , बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. २१०३७

मनूजा (कविता)

खुज्या विचारांचे वटवृक्ष तुझ्या प्रज्ञा - शील- करूणेच्या
धारदार वदनांनी तू छेद मनूजा ॥ धृ ॥

घालतील बंधन तुझ्या गरूड झेपेला
असे अंतरीचे सारे बंध - पाश तू भेद मनूजा ॥१॥

दे तुझ्या विचारांना सम्यक ज्ञानाची अन्
सम्यक दृष्टीचीतू भक्कम जोड मनूजा ॥२॥

मनाला तुझ्या असू दे रंजल्या - गांजल्या
सामान्य माणसातल्या देवमाणसाची ओढ मनूजा ॥३॥

जीवघेण्या या शर्यतीत एकटे पडलेल्या
हाडामासाच्या त्या माणसाला तू दे माणूसकीचा हात मनूजा ॥४॥

स्वार्थाच्या मायाजालात या
निस्वार्थी मायेच्या उबीला आसुसलेल्या
देहाला प्रेमाचे पांघरूण तू घाल मनूजा ॥५॥

माणसांमाणसात भेद करणारी
सारी जंगली जनावरं तू अचूक वेध मनूजा ॥६॥

खुज्या विचारांचे वटवृक्ष तुझ्या प्रज्ञा - शील- करूणेच्या
धारदार वदनांनी तू छेद मनूजा....
खुजे वटवृक्ष तू छेद मनूजा
अंतरीचे बंध -पाश तू भेद मनूजा ।
तू भेद मनूजा.....

शितल अशोक सोनवणे, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. - २१०३३

ओरिजिनल भावनांची डिजिटल भेळ

पाहिलंय मी माझ्या आईला कित्येकदा
देताना मला पितृत्वाची आभाळाएवढी विस्तृत छाया
विश्वास ठेवा, बाबाही देतात हो
आईसारखी उबदार माया ॥१॥

त्याचं तर सगळंच असतं आपल्यासाठी
नेहमी अमर्याद आणि सार्थ;
मग तुम्हीच सांगा मंडळी, एक दिवसाचा, विचार आपला
कसा ठरवू शकेल त्यांच्या अनमोल प्रेमाचा अर्थ ॥२॥

त्या दोघांच्या परीसस्पर्शाने होते पाषाणाचेहीसोने
आयुष्यात आई - बाबा असल्यास नसतेकशाचेही उणे ॥३॥

दिनविशेषाच्या नावाखाली उगाच पसरवून नात्यांचे
आपण करतोय आपल्याच भावनांची भेळ;
घायचंचं असेलतर देऊ त्यांना
आपल्या हातातल्या मोबाईलच्या बदल्यातला वेळ ॥४॥

शितल अशोक सोनवणे, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. - २१०३३

सावित्रीचा ध्यास (कविता)

आजचा दिवस आहे खास;
चार अक्षरं शिकलेल्या माझ्या मनाला
लागला आहे केवळ सावित्रीचाच ध्यास ॥१॥

ज्या लेखणीसाठी होता संघर्ष सारा आपला गं नारी
त्याच टोकदार लेखणी आपले शस्त्र पडते आहे सर्वावर भारी ॥२॥

ज्या शस्त्रामुळे मिळते नारीला स्वातंत्र्य,
स्वातंत्र्य जगण्याचं, अन्यायाविरूद्ध पेटून उठण्याचं;
स्वातंत्र्य तिच्या भावनांना मुक्तहोऊन शब्दांत गुंफण्याचं ॥३॥

माझे वक्तव्य ऐकून, वाटेल तुम्हालाकी,
मी घेत आहे लहानतोंडी मोठा घास;
पण माफ करा ! पाहिली नाही कमी आजवर
लढताना, ती सरस्वती, लक्ष्मी, काली
माझ्यासाठी करताना काही खास ॥४॥

रांधा, वाढा उष्टीकाढा याच्यातच जायची तुझी आख्खी जिंदगानी,
रचली सावित्रीनी तुझ्या आयुष्याची सुंदर, सुबक कहानी ॥५॥
सावित्रीमाईच्याच या अथक परीश्रम अन्
अगम्य धाडसामुळेच गं नारी.....
स्त्री जन्माच्या अडाणी कोऱ्या पाटीवर
बिनधास्त होऊन उमटली साक्षरतेची मुळाक्षरेसारी ॥६॥
साक्षरतेची मुळाक्षरे सारी !!!

बाबा

दोन अक्षरी पण अथांग अस्तित्व
विलक्षण ऊर्जा अन् सारा आसमंत
व्यापून टाकण्याचं सामर्थ्य असणारा
दुबळयाला ही बळ देणाऱ्या
अद्भूत रसायनांनी भरून उरलेला
किंबहुना ओसंडून वाहणारा
थोडासा जादूई भासणारा
अबाधित अस्तित्व अन् चिरकाल
वास्तवतेने नटलेला
परंतु
अजूनही मला अनाकलनीयच
असा हा रहस्यमयी व गूढ अर्थ
असणारा भरभक्कम व्यक्तिमत्त्व
लाभलेला शब्द म्हणजे बाबा !

शितल अशोक सोनवणे, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. - २१०३३

नातं

नातं साथ देणार असावं
स्वार्थ पाहणार नसावं
नातं सुखावणार असावं
मन दुखावणार नसावं
नातं बदल घडवणारं असावं
बदला घेणार नसावं
नात समज देणारं असावं
गैरसमज वाढवणारं नसावं
नातं कौतुकास्पद असावं
संशयास्पद नसावं

Good Thoughts

त्रास असतानाही प्रामाणिक राहणं
संपत्ती असूनही साधं राहणं
राग असूनही शांत राहणं
अधिकार असूनही नम्र राहणं
यालाच आयुष्याचं
Management म्हणतात.

आयुष्य Quote

व्यक्तीच्या व्यक्तीमत्वाला आणि
स्वभावाला न शोभणाऱ्या भूमिका
नाईलाजास्तव साकारायला भाग
पाडणारा अनियंत्रित जीवनपट
म्हणजे आयुष्य !

कु. मोरे तृप्ती बाबासाहेब., बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. २०२२६

ते प्रेम आहे !

सकाळी डोळे उघडण्यापूर्वी
ज्याचा चेहरा पाहण्याची इच्छाहोते
ते प्रेम आहे.
मंदिरामध्ये दर्शन करताना जो
जवळ असल्याचा भास होतो
ते प्रेम आहे.
भांडूनसुद्धा ज्याचा
राग येत नाही
ते प्रेम आहे.
ज्याच्या कुशीत डोके ठेवल्यावर पूर्ण
दिवसाचा थकवा दूर झाल्यासारखे वाटते
ते प्रेम आहे.
कुटूंबाच्या फोटोमध्ये आई- बाबाच्यासोबत
ज्याचा फोटो असावा असे आपल्याला वाटते
ते प्रेम आहे.

सोबत

एक रात्र अशीही असावी
शरदाच्या चांदण्यात
पौर्णिमेचा चंद्र असावा
खळखळणाऱ्या पाण्यात नभ
उतरून यावे
शिशिरातल्या पानगळीने
वसंतात बहरून यावे
हातात माझ्या तुझा हात
असावा
एक रात्र जिथे
सोबत केवळ तुझीच असावी.

कु. मोरे तृप्ती बाबासाहेब, बी. एड. द्वितीय वर्ष, रो. नं. २०२२६

बाप माणूस (कविता)

सोपं नसतं हो

कुटूंबाचा बाप होणं

चेहऱ्यावर हास्य ठेवून

परिस्थितीचं ओझं वाहणं

असतात असंख्य विचार मनात

काळीज पोखरते कुटूंबाची काळजी

लढत असतो एकटा संकटांशी तो

होऊन पावनखिंडीतील बाजी

गरजा पूर्ण करण्यातच

आयुष्य त्याचें सरते

कधी लाईट फोनची बिले

तरकधीहोमलोनचेहप्ते

आयुष्य मुलांसाठी झिजवून सुध्दा

कोरीच त्याच्या नशिबाची डायरी

म्हणूनतर पाहावी लागते त्याला

कधीतरी त्या वृद्धाश्रमाची पायरी

मोठया अभिमानाने म्हणते

बाप हा बाप असतो

कारण आई जरी प्रेमाचं प्रतीक असली तरी

बाप हा सर्वोच्चतेचं प्रमाण असतो.....

आई

जगण्याच्या धडपडीत,

घर सुटतं पण

आठवणी कधी सुटत नाहीत.....

आयुष्यातलं आई नावाचं पानं

काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही.....

तळहाताचा पाळणा करून सांभाळते

ती आपल्याला

आपल्या आयुष्यात आनंदाचा....

नेहमीच खुलवते ती मळा

आपण जरी विसरलो....

तरी माया तिची कधी घटत नाही

आयुष्यातलं आई नावाचं पान....

काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही

तीच्या अखेरच्या श्वासापर्यंत....

तीला आपलाच लळा असतो....

आपलं भलं व्हावं....

ह्यातच तीचा जगण्याचा सोहळा

असतो....

तीच्या पंखाखाली मन निवांत

असते....

चिंता कधी वाटत नाही

आयुष्यातलं आई नावाचं पान....

काहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही

कधीच मिटत नाही.

आई

आई कामाहून येता
पोरं बिलगली तिला,
फुले शोभतात चार
जशी हिरव्या वेलीला

कुणीगळा, कुणी मांडी
जागा पोरंनी घेतली,
लळा पाहताना असा
पृथ्वी सारी सुखावली

नाही वाडग्यात आज
शिळया भाताचाही दाणा,
तिला भुकेल्या बाळांचा
प्रश्न पडलाय पुन्हा....

उगी उगी पेटवली
तिने चुल भकभक,
पाणी भांड्यात ठेवून
केला खोटाचं सैंपाक.....

पाणी उकळे नुसतेच
नाही अंशही भाताचा,
आई म्हणते पोरंंना
वास येतो ना सोजीचा?

गाढ झोपली पाखरे
सैंपाकाच्या नादामंदी,
बांध मोडूनी वाहते
आईच्या डोळयातील नदी.....

माझी शाळा (काव्य)

प्रिय मला माझी शाळा
भरतो येथे ज्ञान मेळा ॥
विद्यार्जनाचे अखंड सत्र
नवज्ञानाचा मिळतो मंत्र ॥
स्वावलंबाचे शिकतोगाणे
प्रकाशाचे पिकते सोने ॥
गुरूजनांचे ऋण एवढे
विशाल आभाळा एवढे ॥
कसेतयांचे ऋण विसरू
उपकारतयांचे नित्य स्मरू ॥

..... पुस्तकाचे एक पान (मराठी कविता)

पुस्तकाचे एक पान

समजू नकाते लहान

त्यात भूत वर्तमान.

पुस्तकाचे एक पान

त्यात कला - तत्वज्ञान

नवनवीन तंत्रज्ञान.

पुस्तकाचे एक पान

अखंडसुरू ज्ञानदान

ज्ञानाची ही तर खाण.

पुस्तकाचे एक पान

आनंदाचेहे निधान

देऊ त्याला योग्य मान.

पुस्तकाचे एक पान

मिटवी हे अज्ञान

वाचा आणि व्हा महान.

पुजा शंकर बिराजदार, बी. एड. व्दितीय वर्ष, रो. नं. २०२५२

लोकमान्य टिळक (कविता)

लोकमान्य टिळक जगी सिंहनाद गर्जले
वंदनीय जाहले वंदनीय जाहले.....

१८५६ साली चिखल गावी या
जन्मूनिया माता पिता तोषिनिया
स्वच्छंदे, स्वानंदे बाळ वाढिले , वंदनीय जाहले.....

अवघड जरी विषय असो बाळ सोडवी,
आत्मसात विषयांचे ज्ञान वाढवी,
तेजस्वी बुध्दीमत्ता भाग्य रेखिले, वंदनीय जाहले.....

जनतेचा वीर धनी १ ऑगस्टला,
१९२० साली अंत पावला,
तेव्हापासून टिळक युग संपले, वंदनीय जाहले.....

पवार सुहास भारत, बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. २१०१७

जीवन (कविता)

जीवन असतं झालेल्या चुका सुधारण्यासाठी
अपयशातून यश मिळवण्यासाठी,
आपलेपण जपण्यासाठी
आईवडिलाची सेवा करण्यासाठी

जगी कीर्ती गाजवण्यासाठी,
आत्मविश्वास जागवण्यासाठी
जगाला प्रेम अर्पण करण्यासाठी
जीवन असतं हार न मानण्यासाठी

मित्रांना सरळ मार्ग दाखवण्यासाठी
अन् अनाथाचा नाथ होण्यासाठी

साथ सोडून जाणाऱ्या वादळामूळे
का बर कोमजून जायचं.
आपण फक्त आपल्या अंधारात सुध्दा
माणसांसाठी फुलायचं कारण जीवन असतं सतत
फुलण्यासाठीच.

गुरू

गुरु म्हणजे शिष्यांचा दाता
व ज्ञानाचा महासागर
गुरु नाही ज्याला
जगणं त्याच व्यर्थ
गुरुविण जीवन असार्थक ॥ १ ॥

गुरु म्हणजे संस्काराचा खजिना,
व प्रेमाचा डोंगर,
गुरु पासूनी जो वंचित जगणं त्याच
व्यर्थ,
गुरुविण जीवन असार्थक ॥ २ ॥

गुरुच्या वाणीतील रसाळ शब्द, तो
एक-एक शब्द म्हणजे,
माणसाचे जीवन.
तो सोडवी संसाराचे व्यसन
व दाखवी मुक्तीची वाट, तो शब्द ज्याने
नाही ऐकला.
जगणं त्याच व्यर्थ
गुरुविण जीवन असार्थक ॥ ३ ॥

गुरुच्या स्तुतीसाठी शब्द अपुरे,
गुरुच्या शब्दांसाठी कान अपुरे
म्हणूनच म्हणावं जगणं त्याच व्यर्थ
गुरु नाही ज्याला
गुरुविण जीवन असार्थक ॥ ४ ॥

वावरणं

जगात वावरणार किती अवघड असतं
याचं कारण वेगळंच असतं
यश अपयशाने पुढे पाऊल टाकावं लागतं
कोणी यश मिळत पुढे जातं
तर कोणी अपयशात प्रयत्न करतं

कोणी उंच गगनात उडतं तर
कोणी त्याला खेचत सुखदुःखात साथ द्यावं लागतं
तर सोबत चालायचं असतं

या अथांग सागरात पोहावं लागतं
तर जीवन गाणे गात राहायचं असतं
ते प्रत्येकाला सामोरं जावं लागतं.....

पार्वती निंगफोडे बी. एड. प्रथम वर्ष, रो. नं. २१०४७

हिंदी विभाग

पापा (Poem)

शाम हो गई, अभी घुमने चलो न पापा ।
चलते चलते थक गई, कंधे पे बिठा लो न पापा
अंधेरे से डर लगता, सिने से लगा लो न पापा
मम्मी तो सो गई, आप ही थपकी देकर सुलाओ न पापा
स्कूल तो पूरी हो गई, अब कॉलेज जाने दो
न पापा पालपोस कर बडा किया
अब जुदा तो मत करो न पापा
अब डोली मे बीठा ही दिया तो
आसू मत बहाओ न पापा
आपकी मुस्कुराहट अच्छी हैं
एक बार मुस्कुराओ न पापा
एक बात और मान जाओ न पापा
इस धरती पर बोझ नहीं हे
दुनिया को समझाओ न पापा ।
मांडवे दिव्या अशोक
बी. एड. प्रथम वर्ष
मांडवे दिव्या अशोक बी. एड. प्रथम वर्ष रो. नं. 21001

जीवन (Poem)

जीवन एक सफर है
लाख आयेंगी बाधाए!
रखना खुद पर भरोसा
लेकर नई आशाएं!!
इस तूफानी सफर में
बिखरना न देना बस्तियां!
आखिर मुश्किलोसे
लढ़कर ही बनती है बड़ी हस्तियां!!
हर दिन है नई जंग
हर सुबह नई उमंग!
आंखो में आशाएं लेकर
चलता रहे तू अपनोके संग!!
विश्वजीत पाटील
बी. एड. द्वितीय वर्ष रो. नं. 20220

क्या फायदा (Poem)

माता पिता का सपना पूरा करना है
तो पढाई अच्छी करो,
पाठशाला ,महाविद्यालय मे दादागिरी करने से क्या फायदा
घुमना चाहते हो तो,किसी ग्रंथालय मे घूम कर
पढाई करो पुस्तक पढो, लडकियों के रूम,
कॉलेज के सामने से घुमकर क्या फायदा
दोष, गलतिया निकाली है तो खुद की निकालो
दूसरों को दोष देने से क्या फायदा,
लिखना चाहते हो तो अच्छा लिखो ,
परीक्षा मे लिखो दिवारो,
सडक पर बुरा लिखने से क्या फायदा,
पिना चाहते हो तो दूसरों के दुःख पियू
पियो बिडी ,दारू पीने से क्या फायदा,
अच्छा करना है तो दूसरों के साथ करो
बुरा करने से क्या फायदा,
नाम कमाना चाहते हो तो
कुछ कर दिखाओ
सिर्फ बडी बडी बाते करने से क्या फायदा
मांडवे दिव्या अशोक बी. एड. प्रथम वर्ष रो. नं. 21001

इंग्रजी विभाग

(English Section)

English Poems

What is life!

Life is beautiful
like a dream!

Life is a tragedy
like a drama!

Life is interesting
like a book !

Life is unbelievable
like a story!

Life is a comedy
like a movie !

Life is an ice cream
Enjoy it before it melts!

Life is a moment of happiness
which remains forever alive !

Life is full of challenges
it doesn't matter if you win or lose!

Name –

Good Thoughts

DnyaneshwariSambhajiraoPatil (B.Ed. (I) R. N. 21014)

Pillars of my life!

My life is impossible
without my mother
who takes care,
who sacrifices her life for me.

My future is impossible
without my father
who gives confidence,
who supports me.

My career is impossible
without my teacher
who gives knowledge,
who encourages me.

My happy moment is impossible
without my friends
who understand my feelings,
who are always with me.

My positive thoughts are impossible
without my God

1) Life is a game of chess. And he was playing with 'his'.He makes the next move after each of your moves. Your game name is 'Selection' and its game name is 'Result'.You will be tested

...You will be challenged ... it will be your turnBut, if you play your game well, 'he' will win, allowing you to win...(The fact is, you don't do it. It's not, you can't do it.)

- 2) How much do you have It doesn't matter. What we do is what time it is, it matters ...You in what you haveCan'tchange much. But how to use what isWe can change that.Even a pawn, if he moves properly, can become a vizier or not?
- 3) It's not a question of who is at fault in the relationship; Whose life is this question.Accepting yourself as you are and accepting the world as it is, accepting it as it is, will change your way of looking at the world.Let life become beautiful with the yoga of the world.Let life be beautiful no matter the world

Name of students:-**PoojaDulange**B.Ed.(I) R.N.. 20241

Interesting Thoughts

- A smile can change the world & make it brighter.
- Life is like riding a bicycle, to keep your balance, you must keep moving.
- Everything is easy when we are busy; nothing is easy when we are lazy.
- Best way find yourself is to lose yourself in the service of others. - Mahatma Gandhi
- People give up trying again due to defeat they get in way of success; this is the biggest obstacle in the way of success.
- One positive thought in you can change your whole life.
- That some achieve great success, is proof to all that others can achieve it as well.
- Believe in yourself when everything seems to be wrong. Believe in tomorrow will be another day.
- There is a child inside all of us, it comes out in front of the person we are most comfortable with.
- Only those who are ready to become nobody, are able to love.
- Life is very short to worry about anything. Better to enjoy it because the next day promises nothing.
- Teachers can change life with right mix of chalk & challenges
- God never forgets about our dreams. He continuously watches our passion for that dream.
- Always stay true to yourself because there are very few people who will always be true to you
- Every next level of your life demands a stronger you.
- If you are focused on result you never change. If you are focused on change you will see the result. -Jack Dixon
- A man is great by his deeds, not by his birth. -Channakya
- The mind will not remember what exactly happened. But heart will always remember the feeling.

The secret of Successful human being (Thoughtful Writing)

- You have to grow inside out. None can teach you, none can make you spiritual. There is no other teacher but your own soul. - Swami Vivekananda
- Everybody says 'mistake is the first step of success' but the real fact is 'correction of that mistake is the first step of success'

DhanammaHiroliB.Ed. First Year Roll No. 21046

Success !! What is success? It is the highest culmination for which we strive every now and then. Success seems to be very simple but really it is rough and tough to achieve. Success is difficult but not impossible. If there are sincere efforts, hard work can bring the success in every field however sincere effort is an immediate need to get success. It is said in Marathi वाळूचेकणरगडीतातेलहीगळे we have to try very hard. We must study and make revision of different topic to get the expected success in order to achieve bright success. Planning is very essential so plan yourself and get successful. Our journey to success must be straight forward. You might be tempted to follow shortcut our shortcuts to get grand and glorious success. Remember that everything is possible with our sincere effort. We must be ready to face any difficulty in the way of getting success. We should never neglect our duty, challenges and we should consider life as a challenge because life is a continuous process. In life, there are so many moments, challenges, sacrifices and opportunities. How we see towards life is essential; means life is complicated or stressful and life is full of happiness which angle you see that is your life. What you think about the life that is your life. For example when we wear yellow or any different colour of sunglasses you see that colour of surrounding or environment just like that in life the positive attitude is important. Nowadays we are becoming selfish. We are thinking about ourselves and our family only. Thats why it is very important everyone must become broadminded means simple living and high thinking that is the best living example. Please enjoy every moment of life and that is the success and this is the secret of becoming a successful human being.

DyneshwariPatil B. Ed. First Year Roll No. 21046

Stop wasting your time and complaining

“People visit a wise man complaining about the same problems over and over again. One day, he decided to tell them a joke and they all roared with laughter.

After a few minutes, he told them the same joke and only a few of them smiled.

Then he told the same joke for a third time, but no one laughed or smiled anymore.

The wise man smiled and said: 'You can't laugh at the same joke over and over. So why are you always crying about the same problem?'"

DnyaneshwariPatilB. Ed (I) - 21027

Dr. B.R. Ambedkar: Father of modern India

(Article under Education and biography of an enlightened leader.)

The matter is of that day when our country was not free by British government the man was living a very frugal life. Dr.BabasahebAmbedkarwas born on 14 April 1891 at "Mahu" in MP (Madhya Pradesh) One thing I want to tell you about him that he was fourteen child to his father and mother. His mother's name was Bhimabai and his name was also 'BhimRao'. It has been one of the best combinations of his life.

His education life was in a very poor condition and sadful because the students of his school were not seating together. They always neglected many times.Babasahebused to seat near the window and listen and study. He passed Matric exam in 1907. His father 'RamjiAmbedkar' was a Major in military.

Nobody was metric that time in the S.C caste. He was the first Metric of the year 1919. He jumped in social life. Babasaheb married was 'Ramabai' the daughter of Anantarao in 1908.

Ramabai helped to him for his further education and he became a lawyer (advocate). After L.L.B. he write a book named "The problem of rupee". He fought against the in justice. He became forward and awaked to his people. He became greater leader. In that time the people of other caste were not ready to touch the water of "ChawadarTalav " at MahadBabasaheb personally opened for all people. सेdays later he wrote a book "who were the untouchables ago?". He was took that tough the took birth in Hindu samaj, but but he do not die in Hindu . Therefore he was declared about his new relationship in a yesacle city on 13 November 1935 in the same time all the delit people where confused about new region of "lord BhagwanGautam Buddha" and with him a crore people accepted Buddha religion in nagpur city called now "DikshaBhumi " on 14 October 1956. Babasaheb has done second marriage with Dr.सविताकबीर on 15 April 1948 after death of Ramabai. It was court marriage he also wrote a book. Thoughts on Pakistan Day After day Babasaheb became weakness and he take last 6 December 1956.His death body brought from Delhi to Mumbai by an Aeroplane.

A memorial for Ambedkar was established in his Delhi house at 26 Alipur Road. His birthdate is celebrated as a public holiday known as AmbedkarJayanti or BhimJayanti. He was posthumously awarded India's highest civilian honour, the Bharat Ratna, in 1990.

SupriyaJadhavR.N.20251B.Ed.(II)

I miss you so much (English Poem)

Looking back on life, then realizing,
there are rare moments when you don't remember,
but there are moments when I miss you so much !

When the mogra blossoms and the cuckoo sings a sweet song,
so what can I say, I miss you so much !

When the first drop of rain falls on the hot earth,
and my sweet mind is enchanted by that sweet fragrance,
so what can I say, I miss you so much !

When the sky fills up,
and the wet footpaths become gloomy,
the mind fills up as you walk through those paths,
so what can I say, I miss you so much !

The paths we used to walk together,
the way we used to paint the dream of life,
when we walk alone on those paths,
our feet stumble and for a moment you feel,
so what can I say, I miss you so much !

When a madman looks anxiously
while waiting for his friend,
he sees himself in her for a moment,
so what can I say, I miss you so much !

When the mind wanders in the joys and sorrows of life,
the mind seeks the right shoulder to cry,
so what can I say, I miss you so much !

Sometimes I look at myself in the mirror,
I see your madness at first,
putting aside the mask of carrying the responsibilities of life,
so what can I say, I miss you so much !

MahasiddhaGujareB. Ed (I) – 21026

** ** *

The Elusive Art of Mathematical Conjecture

(Science, Mathematics and Philosophical writing)

What does it actually mean by a conjecture?

“It’s an educated guess, not a proof. But a good conjecture will guide math forward, pointing the way into the mathematical unknown.”

Climbing over mountain is a beloved metaphor in mathematical study. Assessment tells us the frozen world, the cold thin air and the implacable harshness of climbing, reflect the challenging landscape of numbers, formulas and theorems. And just as a climber climbs in depths of rigid stones, a person found interest in mathematics finds himself/herself involved in a battle of the human mind against rigid logic.

In mathematics, the great conjectures play the role of highest peaks. Sharply formulated statements that are most likely true but for which no conclusive proof has yet been found. These conjectures have deep roots and wide results. The search for their solution guides a large part of mathematics. Eternal fame awaits those who conquer them first.

Does these Conjectures have any history?

Mathematics, with time, developed the formulation of a conjecture into high art. This demanding science values the softest forms. A person like me with basic and limited knowledge of pure mathematics can make a well-chosen and unproven statement with absolute absence of proof, and if it stands to its values, it will make the person live forever with that statement even if one day someone goes through the complex mathematics to provide proof.

Let’s have some examples: Poincare’s Conjecture remains Poincare’s conjecture even after Grigori Perelman gave its proof in 2006.

It was topology’s first conjecture. In simple term it states that: **A three-dimensional manifold is made up of 3-dimensional space glued together smoothly.**

The Beauty of this conjecture is it made possible to imagine the picture of higher dimensional space smoothly. If you have watched Nolan’s Interstellar, the way they create the blackhole and the 4th dimension is what Poincare’s Conjecture about.

Another great example is Sir George Everest. The British surveyor general of India in the early 19th century, never climbed the mountain that today bears his name.

How does exactly Conjecture formed or discovered or invented?

Like every other art form, a great conjecture must meet a number of strict criteria. First and principal criteria, it should be significant. This means not too easy to prove. If a conjecture is proved within a few months, then perhaps its creator should have considered it a bit longer before announcing it to the world.

In 1900, Professor David Hilbert made first effort to compose a comprehensive collection of the greatest mathematical challenges. He has been considered as the last universal mathematician. His list of 23 problems has been very influential. It included all-time favourites like the Riemann hypothesis — frequently considered the greatest of great conjectures, one that has remained the Everest of mathematics for over a century.

When Professor Hilbert was asked what would be the first thing he'd like to know after awakening from a 500-year sleep, he immediately picked this conjecture!

“Journey through the mountains of mathematics isn't just over in a decade. It took centuries to build the architecture of mathematics.”

So, what happens after somebody solves the mystery of Conjecture?After the proof?

Does that mean it's “Death of the conjecture”

A great conjecture should lie deep at the very core of mathematics. The proof should not have any impact on the beauty of the unproven conjecture. The proof should be starting point of even greater adventure than original voyage.

I see the exploration of planetary moment as the greatest example of this beauty of conjecture. Once it is believed that the Earth is centre of system and sun rotates around this. For almost 1500 years this was considered as the sharp truth. Claudius Ptolemy put this earth centred view and at that time he was one of leading mathematician, geographer of library of Alexandria.

The one of greatest historical example is also from the grounds of Alexandria. From Euclidean geometry, at that time these are considered to be the unproven facts. Properties of parallel lines which helps to formulate the greatest discovery that the earth isn't flat and it must be spherical. Eratosthenes concluded this from the simple experiment and then he further calculated the circumference of the earth.

(Reflection from the well of Syene on Summer Solstice.

i.e. 21st June)

What makes a conjecture great?

It's said that, "A good conjecture should fit on a T-shirt."

Goldbach's conjecture, for instance, reads

"Every even integer greater than 2 can be expressed as the sum of two primes."

This problem, formulated in 1742, remains unsolved. It became famous thanks to the novel *Uncle Petros and Goldbach's Conjecture* (2000), by the Greek author Apostolos Doxiadis, not least because the publisher offered \$1 million as a publicity stunt to anyone who could prove it within two years of the book's publication.

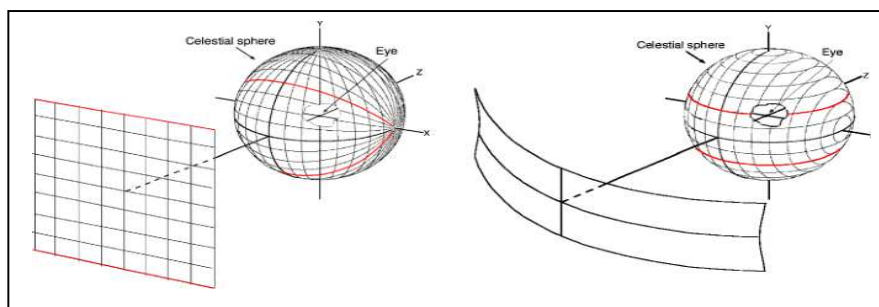
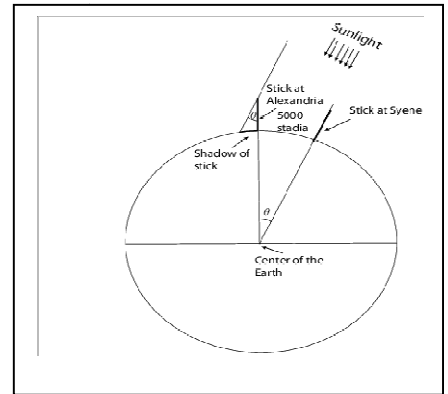
The end is beginning...Further paradox of treasure hunt...

At last, the adventure always doesn't have to be end with a huge success. Some climbers lost in the mysterious valley for forever. Mathematicians can fail, too. And if they fail, they fail absolutely. As we saw the example of Greek mathematician Ptolemy.

For two millennia, people tried to prove that Euclid's fifth postulate – parallel postulate, that roughly states that two parallel lines cannot cross – can be derived from other four axioms of planar geometry. At the beginning of 19th century, mathematicians constructed explicit examples of non-Euclidian geometry, disproving the conjecture!

So, this was not the end of geometry, however it opens million more possibilities in the realm of geometry. Defeat can be productive.

Non-Euclidean geometry proved to be an important pioneer of Einstein's curved space-time. And this journey leads to the modern understanding of gravity and the *cosmos*.

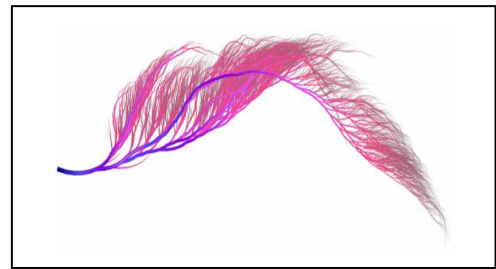
The Collatz Conjecture

The Collatz conjecture is a conjecture in mathematics that concerns sequences defined as follows: start with any positive integer n . Then each term is obtained from the previous term as follows: if the previous term is even, the next term is one half of the previous term. If the previous term is odd, the next term is 3 times the previous term plus 1. The conjecture is that no matter what value of n , the sequence will always reach 1.

The conjecture is named after Lothar Collatz, who introduced the idea in 1937.

STEPS:

- 1) Pick any number.
- 2) If that number is even, divide it by 2.
- 3) If it's odd, multiply it by 3 and add
- 4) Now repeat the process with your new number.
- 5) If you keep going, you'll eventually end up at 1.
- 6) Every single time.

The Collatz conjecture is one of the most famous unsolved mathematical problems, because it's so simple, you can explain it to a primary-school-aged kid, and they'll probably be intrigued enough to try and find the answer for themselves. As simple as it sounds, it actually works. But the problem is that even though mathematicians have shown this is the case with millions of numbers, they haven't found any numbers out there that won't stick to the rules.

"It's possible that there's some really big number that goes to infinity instead, or maybe a number that gets stuck in a loop and never reaches 1," some believes.

"But no one has ever been able to prove that for certain."

Now here is an interesting number diagram for Collatz Conjecture. Have a FUN.

With the help of graphs and visual effects people across the globe created some profound visuals of this astonishing conjecture.

Graphing the Collatz Conjecture Published by Patrick Honner

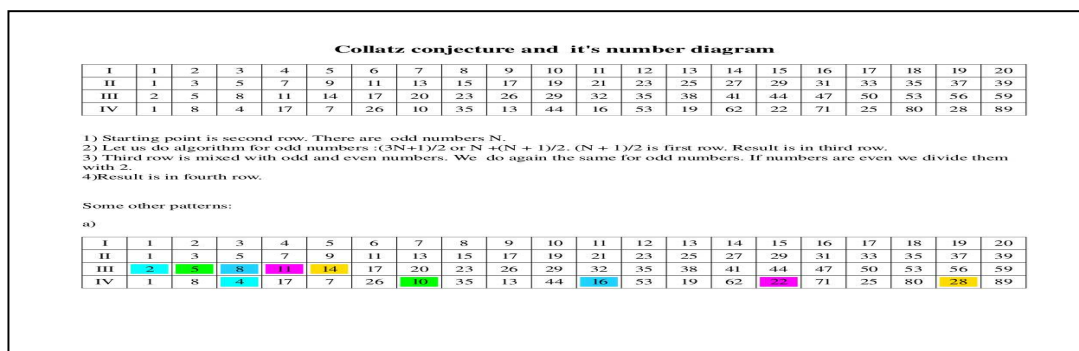
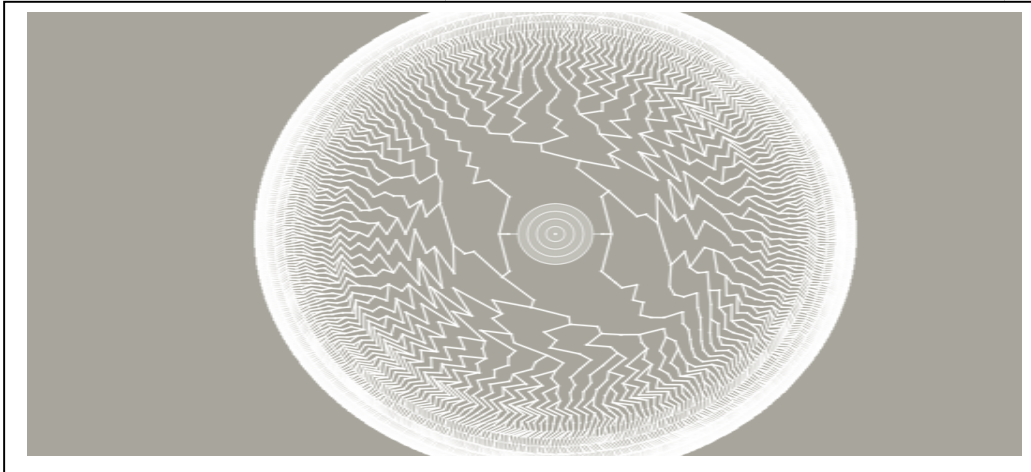

Figure 1 Perception of straightness and parallelism

Goldbach's Conjecture

The Goldbach conjecture is one of the most captivating unsolved mysteries in mathematics. On 7 June 1742, the German mathematician Christian Goldbach wrote a letter to one of the greatest mathematicians of all time, Leonhard Euler — A letter that, even though it looked innocent at first glance, contained what was to become one of the greatest mysteries of mathematics.

In the letter he proposed the following conjecture:

Every integer that can be written as the sum of two primes can also be written as the sum of as many primes as one wishes until all terms are units.

We need to remember, of course, that back then, the number 1 was considered a prime, so when Golbach wrote “units”, he meant “ones”.

He then proposed a second conjecture in the margin of his letter.

Every integer greater than 2 can be written as the sum of three primes.

Euler replied in a letter dated 30 June 1742 and reminded Goldbach of an earlier conversation they had had, in which Goldbach had remarked that the first of those two conjectures would follow from the statement:

Every positive even integer can be written as the sum of two primes.

and in fact, this statement is equivalent to the one in the margin of Goldbach's letter.

It's All About the Primes.

Every even whole number greater than 2 can be written as the sum of two primes.

It goes like this: is every even number greater than 2 the sum of two primes? It sounds obvious that the answer would be yes, after all, $3 + 1 = 4$, $5 + 1 = 6$ and so on.

Let's test this for the first few cases.

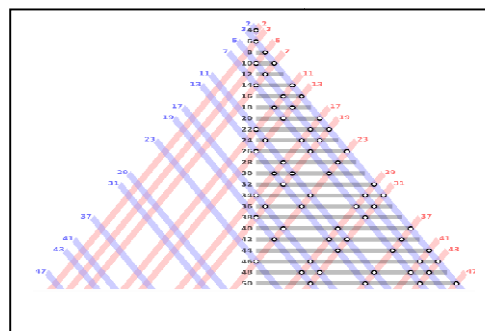
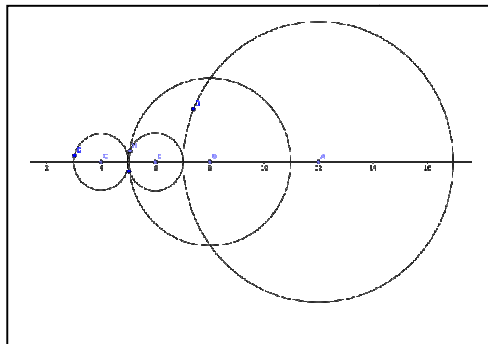
- $4 = 2 + 2 = 3 + 1$
- $6 = 3 + 3 = 5 + 1$
- $8 = 3 + 5 = 7 + 1$
- $10 = 3 + 7 = 5 + 5$

Note that in some cases, there is more than one way to write the number as a sum of two primes. The conjecture says nothing about that, so it's allowed, of course.

This conjecture has been an inspirational source for many mathematicians along the way, and many tools have been created in order to study this problem. However, it has defeated the best mathematicians in the world for almost 300 years and it remains unsolved to this day.

The reality is that, as we continue to calculate larger and larger numbers, we may eventually find one that isn't the sum of two primes... or ones that defy all the rules and logic we have so far. And you can be sure mathematicians aren't going to stop looking until they find it.

The Geometry of the Goldbach Conjecture

Imagine the real line (embedded in the real plane) with 0 in the middle, negatives on the left, and positives on the right containing all the numbers as you usually think of them. *Goldbach circles in the plane. Even numbers as sums of two primes*

Fragments from the article written by **Kasper Muller**, Mathematician and Data Scientist.

Aakash Shivdas Chatake B.Ed. First Year Roll No. 21005

* * * * *

The Moving Sofa Problem

So, you're moving into your new apartment, and you're trying to bring your sofa. The problem is, the hallway turns and you have to fit your sofa around a corner. If it's a small sofa, that might not be a problem, but a really big sofa is sure to get stuck. If you're a mathematician, you ask yourself: What's the largest sofa you could possibly fit around the corner? It doesn't have to be a rectangular sofa either, it can be any shape.

This is the essence of the moving sofa problem. Here are the specifics: the whole problem is in two dimensions, the corner is a 90-degree angle, and the width of the corridor is 1. What is the largest two-dimensional area that can fit around the corner?

The largest area that can fit around a corner is called—don't laugh—the sofa constant. Nobody knows for sure how big it is, but we have some pretty big sofas that do work, so we know it has to be at least as big as them. We also have some sofas that don't work, so it has to be smaller than those. All together, we know the sofa constant has to be between 2.2195 and 2.8284.

Over 50 years ago the Canadian mathematician Leo Moser asked what is the shape of the largest possible sofa that can clear the bend. Mathematicians have found increasingly bigger sofas that do the job. But we still don't know the shape of the biggest sofa that does the trick.

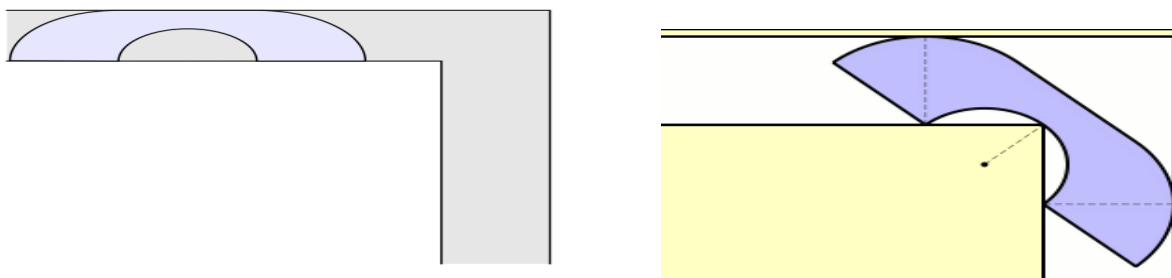

Figure 2 Gerver's sofa of area 2.2195 with 18 curve sections

Moving around the corners.

John Hammersley derived lower bound and upper bound as:

Lower bound is approximately 2.2074

Upper bound is approximately 2.8284

The current record sofa is about 2.2 times larger than the square sofa.

Joseph L Gerver found a sofa described by 18 curve sections each taking a smooth analytic form. The further increased the lower bound for the sofa constant to approximately 2.2195

It is made of 18 curves glued together in just the right way. Many thinks that this is the largest sofa that will make it. But someone could still discover a larger sofa.

Wish somebody would have told Ross from FRIENDS to learn little mathematics over Anthropology. He wouldn't end up cutting his brand-new sofa into half.

The Twin Prime Conjecture

There are infinitely many primes p such that $p+2$ is also prime.

The Twin Prime Conjecture is the claim that there are infinitely many twin prime pairs. **Twin prime conjecture**, also known as **Polignac's conjecture**, in number theory, assertion that there are infinitely many twin primes, or pairs of primes that differ by 2. For example, 3 and 5, 5 and 7, 11 and 13, and 17 and 19 are twin primes. As numbers get larger, primes become less frequent and twin primes rarer still.

The Beal Conjecture

Beal's conjecture, in number theory, a generalization of *Fermat's last theorem*.

It states that for positive integers $x, y, z,$ and $n,$

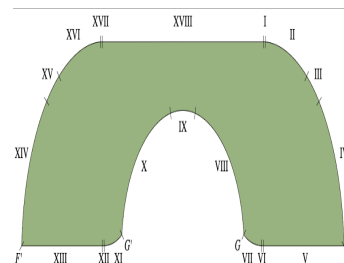
$$x^n + y^n = z^n$$

has no solution for $n > 2.$

In 1997 an mathematician and Texas banker named Andrew Beal offered a prize of \$5,000, which was subsequently increased four times and reached \$1,000,000 in 2013.

7 Millennium Problems

1. Yang–Mills and Mass Gap
2. Riemann Hypothesis
3. P vs NP Problem
4. Navier–Stokes Equation
5. Hodge Conjecture
6. Poincaré Conjecture
7. Birch and Swinnerton-Dyer Conjecture

THANK YOU

AakashShivdasChatakeB.Ed. First Year Roll No. 21005

Our daily eating habits (Thoughtful Writing)

Most of us want to live a healthy and happy life. But we can't avoid the junk food in our daily routine. Most people prefer pizza and burger over fruits and green vegetables. Opening of fast food corners has made it convenient to grab a burger than to carry our meals. It changed our lifestyle and our daily eating habits. But there is a huge price to be paid for this convenience.

Junk food is food that contains high levels of fats, salt and sugar and lacks nutrients such as fibre, vitamins and minerals. Consuming junk food can lead to short and long-term health complications- including weight gain, diabetes and heart problems.

Reading nutritional information labels and following the Health Star Ratings system can help you make healthy food choices. Understanding the nutritional value of the food you eat and being aware of advertising 'tricks' can also help you minimise your junk food intake.

VishwajitPatilB.Ed. Second YearRoll No. 20220

Self –Confidence (A short thoughtful speech)

Good morning everyone. Today I am here to speak about “Self Confidence”. We all know that self-confidence means having a belief in yourself and your abilities. It is freedom from doubts. It is something that needs to be developed internally. It cannot be taught but it is very important for a healthy and positive lifestyle with self-confidence, one can achieve anything in life, it boosts up your power and ability to do things that you might fear and let you down , one cannot achieve his goals without self-confidence. Self-confidence makes a person independent , eager, optimistic, loving and positive by nature. And all these characteristics are important to achieve goals in life; Self-confidence is a key to success and plays significant role in the life of an individual. Students must practice acquiring self-confidence in order to excel in their careers and become successful in life. If your are self-confident, there are more chances of success in your life.

Remember, Self-Confidence cannot be built or does not boost in a day. It takes time. So keep working on your self-confidence and achieve your goals slowly and steadily.Thank you.

NagnathVhanmaneB.Ed. First Year, RollNo. 21021

What is Vaccine????

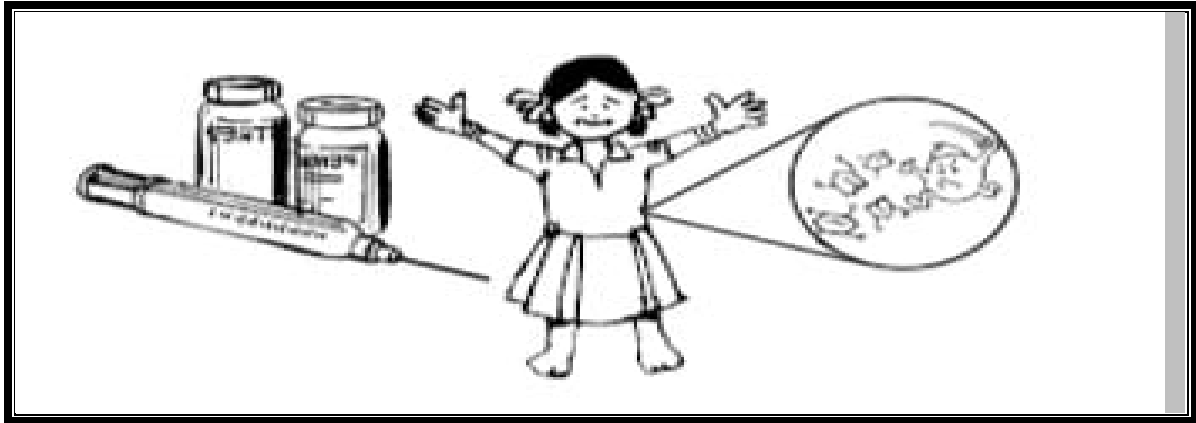
(A Writing under Science and Technology)

Vaccine is one such form of medicine. Of which can prevent some diseases caused by germs. This is an effective and relatively inexpensive way.

Vaccines have been developed for some of the most common infectious diseases. Six of the selected vaccines are given free of charge through the government service, mainly to infants, under the National Health Program. As a result, diseases have been prevented in millions of children and millions of lives have been saved. Health partners should be involved in the vaccination work in your village. People should be educated about vaccination. If regular vaccinations are not available then demand for it should be made.

Vaccines are an important tool in our fight against germs. But most diseases are not vaccinated. Malaria, leprosy, diarrhea, AIDS. Etc. There is no vaccine for many important diseases.

Clean living, clean drinking water, adequate water for maintaining hygiene, good nutrition, good drainage system are more important to prevent bacterial diseases.

The story of the vaccine

Many years ago, Edward Jenner became a scientist. He was studying the illness of the goddess. Once he heard two gulps talking to each other. One of them was saying to the other, "Doesn't the disease of this goddess make people's faces look ugly?" The other replied, "But there is no reason for you to be afraid. Jenner was surprised to hear this. When he discovered this, he noticed that cattle also had a disease similar to that of the goddess, but mild. Due to constant contact with cattle, these cows also got the disease. Without any medication, it would heal on its own. There was nothing left on his body. Once this limited illness happened, then they

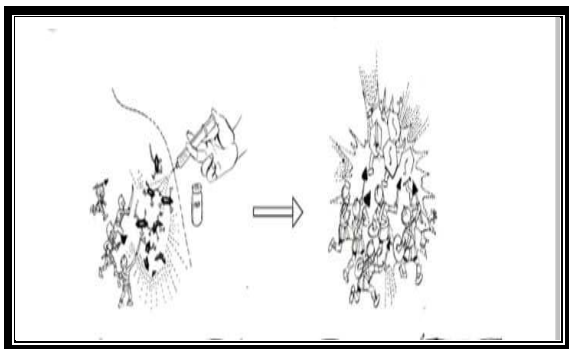
would not get the disease of Goddess. The power to resist the goddess's illness came to them automatically. He first used this information on his own. He pierced the skin of the cow goddess with his own skin and even though he came in contact with the goddess Ajaya after that, he never got the disease. Based on this experience, he developed a vaccine for the goddess. After that, he proved that by injecting this water in the skin of many people, they do not get sick of the goddess.

How does the vaccine work?

Vaccines contain weakened or dead germs of a disease! Or the mild toxins of those germs are very small. When vaccinated, the germs in it enter the body. The white blood cells in the body attack these germs. Also some elements of the body against the toxins of this germ.

Makes the vaccine pathogens dead or weak so the body can easily kill them. The battle of Lutuputu gives the body the opportunity and education to destroy it. When the germs really do strike again, the body can defend itself, The vaccine injects weak or dead germs or their equivalent toxins into the body. The white blood cells in the body cope with the disease They learn how to defend the body.

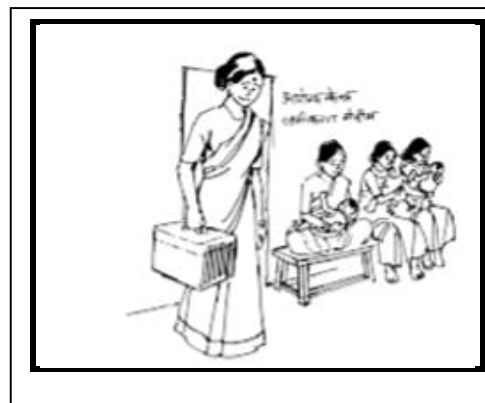
What to look out for when vaccinated?

Vaccination only causes mild illness in the body. This can cause some discomfort after some vaccinations. The following should be taken care of.

- B.C.G. The blisters appear a few days after the vaccine is given. It ruptures and there are small wounds, it heals automatically. Do not give her any medicine or powder, just dry her after bathing.
- After this vaccination, if there is no blister, no wound healing or a lump in the armpit, send him to the hospital.
- Acne can sometimes be caused by measles vaccine. Sometimes a slight fever may occur. Ignore it.
- The triple vaccine can cause a lump in the needle. Fever may occur. Give the para on the heat. The knot will decrease automatically.
- B.C.G. There are blisters and then bruises on the vaccinated area. Fever after triple vaccination,

It hurts so much. These problems are relatively minor.

Vaccines care...

While carrying vaccination, storing their Bottles

The following care should be taken by the nurse. Otherwise these vaccines become useless.

- B.C.G. The vaccine does not tolerate sunlight. She should be covered with it.
- B.C.G. Once a new bottle of vaccine is removed, it should be finished. The same bottle should not be reused.
- The polio vaccine should be kept in the freezer or in an ice pack.
- The same goes for measles vaccine.
- Triplets should not be kept in hot air. Let's see if the nurse is taking care of the above.

Other measures are also important to prevent the disease. To prevent infection: -

- Arrange for disposal,
- Having a clean drinking water supply,
- Having a well-ventilated and open house.
- Keep your body, home and surroundings clean.
- Vaccines are not available today for all diseases. Therefore, good nutrition, well-ventilated houses, clean premises and safe sex life are important to prevent infection.

Vaccines are given for six diseases through government services.

Illness	Vaccine
Tuberculosis	BCG
Whooping cough, whooping cough, tetanus	Triple
Polio	Polio drops
Measles	Anti-measles vaccine

3. What are the possible side effects of vaccination and what should be done about it?

Vaccine	Troubles	Measures
BCG	Wound injuries	Send to the hospital.
triple	Fever, swelling at the injection site, lumps.	Tack Paracetamol for 1-2 days as needed. The tumor will subside in a few days.
Measles vaccine	Acne, fever.	Ignore or if needed tack Paracetamol.

Miss Pooja Dulange, B. Ed. (II) R. N. 20241

Number Theory

(A mathematical and scientific writing)

'Number Theory' is one of the branches of pure Mathematics. The Number theory includes the study of Integers and integer-valued functions.

“Mathematics is the queen of sciences, and the number theory is the queen of mathematics.”
-Karl Friedrich Gauss.

In older times, the number theory was known as Arithmetic. Around the twentieth century, it is considered as Number Theory.

The number theory could provide unexpected and remarkable solutions to real-world problems in the current digital era. Improvement in technology has improved this branch in all aspects, such as finding solutions to unsolved problems, conjectures, and theories. The modern Number Theory is subdivided into other parts: Elementary Number Theory, Algebraic Number Theory, Analytic Number Theory, Geometric Number Theory, and Probabilistic Number Theory.

According to tradition, Pythagoras (c. 580–500 BCE) worked in southern Italy on the Number Theory. He studied the number as the unifying concept necessary for understanding everything from planetary motion to musical harmony. His work showed that Pythagoreans attributed quasi-rational properties to specific numbers.

By contrast, Euclid presented number theory without the flourishes. He defined the prime numbers and began proving the theorem sequence on these prime numbers; that marks the beginning of number theory as a mathematical idea. Four Euclidean propositions deserve special mention.

The first to find the greatest common divisor of two whole numbers. This fundamental result is now known as the "Euclidean Algorithm."

The second is the fundamental theorem of Arithmetic which is the Unique Factorization Theorem.

The third is the beautiful piece of logic that the collection of primes is infinite.

Later Greek mathematicians, especially noteworthy, is Diophantus Alexandria. Diophantus's work strongly influenced Mathematics.

One of the great contributors from the early 20th century was Srinivasa Ramanujan, the genius. Analytic number theory was among his specialties, and his publications carried titles such as "Highly composite numbers" and "Proof that almost all numbers n are composed of about $\log(\log n)$ prime factors."

A legendary figure in 20th-century number theory was Paul Erdos., a Hungarian genius. At age 18, Erdos published a much-simplified proof of a theorem of Chebyshev stating that, if $n \geq 2$, then there must be a prime between n and $2n$.

The remarkable development of Number Theory includes the invention of the electronic computer, whose speed contributed to the field of Number Theory for the Number Theoretic Functions. And the other is one of the most essential and beautiful applications is cryptography.

Number theory and Cryptography are unexplainably linked.

Number Theory plays a vital role in encryption. Cryptography is the practice of hiding information, converting some secret information to not readable texts or in the form of code. Cryptography is the study of methods to send and receive private messages. It is mainly used in military and diplomatic conversations. Secretive information such as bank records and passwords are encrypted so that the third person cannot understand this secret. It is also used for practical work such as communication lines and satellites.

For Example- WhatsApp's end-to-end encryption

It allows user privacy while using this app. End-to-end encryption ensures only you and the person you're communicating with can read or listen to what is sent, and nobody in between, not even WhatsApp.

Cryptography plays an essential role in daily life, such as cash withdrawal, Net banking, E-mail, Media, etc.

Hence Cryptography is one of the best applications of Number Theory in developing Mathematical Algorithms.

Miss. RohiniDasi, B. Ed. First Year RN 21019

संस्कृत विभाग

उपार्जिता नां वित्तानां त्याग एव हिरक्षण म्त्डा गोद रसंस्थानां परी वाहइवाम्भसाम्

कमाए हुए धनका त्याग करने से हीउसका रक्षण होता है । जैसे तालब का पानी बहते रहनेसे ही तालाब साफ रहता है ।

खलः सर्षपमात्राणिपराच्छिद्राणिपश्यति।

आत्मनोबिल्वमात्राणिपश्यन्नपिनपश्यति॥

दुष्ट मनुष्य को दुसरे के भीतर के राइ इतने भी दोष दिखाई देते है परन्तू अपने अंदर के बिल्व पत्र जैसे बडे दोष नही दिखाई पडते।

दानं भोगो नाशः तिख्त्रोग तयो भवन्ति वित्तस्या।

योन ददातिन भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति॥

धन खर्च होने के तीन मार्ग है।

दान,उपभोग तथा नाश।

जो व्यक्ति दान नही करता तथा उसका उपभोग भी नही लेता उसका धन नाश पाता है।

देशभक्ति

यस्मिन् देशे वयं जन्मधारणं कुर्मः स हि अस्माकं देशः जन्मभूमिः वा भवति । जननी इव जन्मभूमिः पूज्या आदरणीया च भवति । अस्याः यशः सर्वेषां देशवसिनां यशः भवति । अस्याः गौरवेण एव देशवसिनां गौरवम् भवति । ये जनाः स्वाभ्युदयार्थं देशस्याहितं कुर्वन्ति ते अधमाः सन्ति । देशभक्तिः सर्वासु भक्तिषु श्रेष्ठा कथ्यते । अनया एव देशस्य स्वतंत्रतायाः रक्षा भवति । अनया एव प्रेरिताः बहवः देशभक्ताः भगत सिंघः, चन्द्रशेखर आजाद प्रभृतयः आत्मोत्सर्गम् अकुर्वन् । झाँसीश्वरी लक्ष्मीबाई, राणाप्रताप मेवाड़केसरि, शिववीरः च प्रमुखाः देशभक्ताः अस्माकं देश जाता । देशभक्तिः व्यक्ति-समाज -देशकल्याणार्थं परमम् औषधम् अस्ति ।

ईश्वरी पाटील बी. एड. प्रथम वर्ष रो. नं. 21027

कन्नड विभाग

ಓ ಮಮಕಾರದ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿಯೇ

ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ವಂದನೆ..!

ಓ ಸ್ನೇಹದ ಮೂರ್ತ ರೂಪವೇ

ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ವಂದನೆ..!

ನಡು ರಾತ್ರಿಯಲು ನನ್ನ ಅಳುವಿಗೆ

ಎದೆ ಹಾಲಿನ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿ..

ನನ್ನ ಹಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತು..

ಅತ್ತಾಗ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿ , ನಕ್ಕಾಗ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ..

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ, ಗೆಲುವಿನ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿ

ಬೆಳೆಸಿದಳು ನನ್ನ ತಾಯಿ...

ಓ ಜನನೀ.. ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ವಂದನೆ...!

ತೆವಳಿ ಬರಲು ಕೈ ನೀಡಿದಳು..

ತೊದಲು ನುಡಿಯಲು ತಿದ್ದಿ ಹೇಳಿದಳು..

ಚಂದ ಮಾಮನ ತೋರಿಸಿ ತುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು

ಹಸಿವ ನೀಗಿಸಿದಳು..

ತನ್ನ ಬಸಿರೊಳಗೂ ನನಗೆ ಉಸಿರಾದಳು..

ಓ ದಿವ್ಯ ಚೇತನವೇ.. ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ವಂದನೆ..!

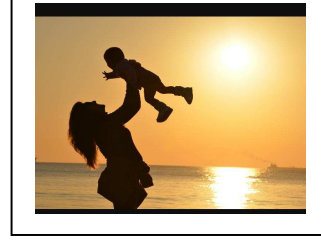
ತನ್ನ ಬೇಸರವ ಮರೆತು ನನಗೆ ಸಾಂತ್ವನವಾದಳು..

ನನ್ನ ಸಂತೋಷದಲಿ ನಗೆಯ ಕಂಡಳು..

ಗೆಲುವಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾದಳು...

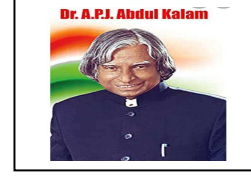
ಬದುಕಿದೆ ದಾರಿದೀಪವಾದಳು..

ಓ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯೇ.. ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ವಂದನೆ..!

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿ

Name – Sarika Kumbhar B.Ed. First Year Roll No. 20237

ಕಲಾಂರವರು ಭಾರತದ 11ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. 2002ರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೆಹೆಗಲ್ ವಿರುದ್ಧ ೧೦೨,೫೬೬ ಮತಗಳ ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರು. 25 ಜುಲೈ 2002ರಿಂದ 25 ಜುಲೈ 2007ರವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.[೨]ಅ ಸರಳತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಮತ್ತು ಮೇಧಾವಿತನದ ಸಾಕಾರದಂತಿರುವ ಕಲಾಂ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹುದ್ದೆಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಸ್ವತಃ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಆದ ಇವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು ಇವರ ಪ್ರಿಯ ಹವ್ಯಾಸ.

ಇವರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ. ಇವರು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷಯಾನ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಅಧ್ಯಯನ ನಂತರ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಓ) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಸ್ರೋ)ದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಕ್ಷಿಪಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕ್ಷಿಪಣಿ ಮತ್ತು ಉಡಾವಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ, ಇವರು ಭಾರತದ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಮಾನವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರು. ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ನೆಡೆದ ಭಾರತದ ಪೋಖ್ರಾನ್-೨ ಪರಮಾಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾಗಿ, ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಅವರು ಸ್ಫೋಟಕ ಮಾದರಿ ೯೭೪ರಲ್ಲಿ ನೆಡೆದ ಮೂಲ ಪರಮಾಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ನೆಡೆದ ಮೊದಲ ಪರಮಾಣು ಮಾಡುಯತಿದ ಎಮ್ಮೆ 51 ನ್ನು xಗಿದೆ. ಕಲಾಂ ಅವರು ೨೦೦೨ ರಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು.ಐದು ವರುಷಗಳ ಅವಧಿ ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ, ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಅವರು ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಾಗರಿಕ ಗೌರವ ಭಾರತ ರತ್ನ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಅವರನ್ನು ಭಾರತದ ಮಿಸೈಲ್ ಮ್ಯಾನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಎ.ಪಿ.ಜಿ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ

೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪದವಿ ಪಡೆದ ನಂತರ ಕಲಾಂ ಅವರು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಓ) ನ ವಾಯುಯಾನವಿಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಭೂ ಸೇನೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಓ ನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಇತ್ತು.

ಕಲಾಂ ಅವರು ಹೆಸರಾಂತ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಿಜ್ಞಾನಿ ವಿಕ್ರಂ ಸಾರಾಭಾಯ್ ಅವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಸಮಿತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರು. ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಕಲಾಂ ಅವರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಸ್ರೋ) ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ರೋಹಿಣಿ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಕಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನ (ಎಸ್.ಎಲ್.ವಿ-೩) ರ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದರು. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಾಂ ಅವರು ವಿಸ್ತರಿಸಬಲ್ಲ ರಾಕೆಟ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು, ಅವರು ಆಗ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಹಲವು ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.

೧೯೬೩-೬೪ರಲ್ಲಿ ಕಲಾಂ ಅವರು ಹ್ಯಾಮ್‌ನ್ ವರ್ಜಿನಿಯಾದ, ನಾಸಾದ ಲ್ಯಾಂಗ್ಲೀ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್, ಮೇರಿಲ್ಯಾಂಡ್ ನ ಗೊಡಾರ್ಡ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವಾಲೋಪ್ಸ್ ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನ ಘೆಸಿಲಿಟಿಗೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ೧೯೭೦ ಮತ್ತು ೧೯೮೦ ರ ನಡುವೆ ಕಲಾಂ ಅವರು ಪ್ರೋಲಾರ್ ಉಪಗ್ರಹ ವಾಹನ (ಪಿ.ಎಸ್.ಎಲ್.ವಿ) ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎಲ್.ವಿ-೩ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವವರು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲರು . ಆದರೆ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸೋತವರು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲರು . ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಂಕಟದೊಂದಿಗೆ ಸೇನಿಸಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಗೇ ಛಲ ಹೆಚ್ಚು .

ಹನಿ ಹನಿಯು ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಅದೇ ಹಳ್ಳು ಆಗುತ್ತದೋ ರೀತಿ ನಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕೂಡ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ದೊಡ್ಡ ಯಶಸ್ಸು ನೀಡುತ್ತದೆ.

Name – Sarika Kumbhar B.Ed. First Year Roll No. 20237

उर्दू विभाग

غزل

منزل سے آگے بڑھ کر منزل تلاش کر
مل جائے تجھ کو دریا تو سمندر تلاش
بر شیشہ ٹوٹ جاتا ہے پتھر کی چوٹ سے
پتھر ہی ٹوٹ جائے وہ شیشہ تلاش کر
سجدوں سے تیرا کیا ہوا صدیاں گزر گئیں
دنیا تیری بدل دے وہ سجدا تلاش کر

غزل

تمام راستہ پھولوں بھرا ہے میرے لیے
کہیں تو کوئی دعا مانگتا ہے میرے لیے
تمام شہر ہے دشمن تو کیا ہے میرے لیے
میں جانتا ہوں ترا در کھلا ہے میرے لیے
مجھے بچھڑنے کا غم تو رہے گا ہم سفر و
مگر سفر کا تقاضا جدا ہے میرے لیے
عیب در گزری کا شکار ہوں اب تک
کوئی کرم ہے نہ کوئی سزا ہے میرے لیے
گزر سکوں گا نہ اس خواب خواب بستی سے
یہاں کی مٹی بھی زنجیر پا ہے میرے لیے
اب آپ جاؤں تو جاکر اسے سمیٹوں میں
تمام سلسلہ بکھرا پڑا ہے میرے لیے
یہ کیسے کوہ کے اندر میں دفن تھا بانی
وہ ابر بن کے برستا رہا ہے میرے لیے

Name:- Shafiya Peerzade B.Ed.-1st year Roll . No. 21016

اشعار

کوی عبادت کی چاہ میں رویا ؛
کوی عبادت کی راہ میں رویا ؛
عجیب ہے نماز مہبت کا سلسلہ
کوی کضا کر ک رویا
.....کوی ادا کر کے رویا

دن میں دیپ جلاے نہیں جاتے
یوں مقدر مٹاے نہیں جاتے
دھوپ چاہے جدھر سے بھی آے
گھنے پٹروں کے سائے نہیں جاتے
زندگی جو سبق سکھا تی ہے
....وہ کتابوں میں پڑھاے نہیں جاتے

ہمیشا اپنی چھوٹی چھوٹی غلطیوں سے بچنے کے
کوشش کرو کیونکہ انسان پھاٹوں سے نہیں
...چھوٹے پتھروں سے ٹھو کر کھا تا ہے

Name:- Anjum Shaikh B.Ed. 1st year Roll No. 21024

نظم (Poem)

بے ماں باپ کے بعد اے باوفا
زیادہ سبھوں سے حق استاد کا
جہاں تک بنے ان کی عزت کرو
دل و جان سے تم انکی خدمت کرو
نہ ٹالو کوئی حکم ان کا کبھی
بمیشہ رکھو انکو راضی خوشی
نہ ہو انکی خدمت سے ہرگز ملول
تمہیں دولتِ علم تا ہو حصول

جو تم ان کی خدمت بجا لاؤ گے
تو خاداً سے مخدوۃ بن جاؤ گے
نظم

* اگر تم *

اگر تم بنسنا چاہو تو دنیا کی بے وفائی پہ بنسو
اگر تم رونا چاہو تو قبر کے عذاب کو یاد کر کے روؤ
اگر تم فکر کرنا چاہو تو اپنے ایمان کی فکر کرو
اگر ٹٹولنا چاہو تو اپنے اعمال کو ٹٹولو لو
اگر تم پناہ چاہو تو جہنم کی آنکھ سے پناہ مانگو
اگر تم دیکھنا چاہو تو اپنے گریبان میں جھانک کر دیکھو
اگر تم کچھ کرنا چاہو تو دین کے احکامات پر چلو
اگر تم پڑھنا اور سمجھنا چاہو تو قرآن پڑھو اور سمجھو
اگر تم پکڑنا چاہو تو اللہ کی رسی کو مضبوطی سے پکڑلو
اگر تم محبت کرنا چاہو تو اللہ اور اللہ کے رسول ﷺ سے محبت کرو۔

* اگر تم *

اگر تم بنسنا چاہو تو دنیا کی بے وفائی پہ بنسو
اگر تم رونا چاہو تو قبر کے عذاب کو یاد کر کے روؤ
اگر تم فکر کرنا چاہو تو اپنے ایمان کی فکر کرو
اگر ٹٹولنا چاہو تو اپنے اعمال کو ٹٹولو لو
اگر تم پناہ چاہو تو جہنم کی آنکھ سے پناہ مانگو
اگر تم دیکھنا چاہو تو اپنے گریبان میں جھانک کر دیکھو
اگر تم کچھ کرنا چاہو تو دین کے احکامات پر چلو
اگر تم پڑھنا اور سمجھنا چاہو تو قرآن پڑھو اور سمجھو
اگر تم پکڑنا چاہو تو اللہ کی رسی کو مضبوطی سے پکڑلو
اگر تم محبت کرنا چاہو تو اللہ اور اللہ کے رسول ﷺ سے محبت کرو۔

* نظم *

* بھول *

انسان بھی کتنا عجیب ہے نا
صحت یاب ہو تو اللہ کو بھول جاتا ہے
مصروف ہو تو نماز کو بھول جاتا ہے
برائی کر کے انجاناً کو بھول جاتا ہے
دیکھیں تو حیا بھول جاتا ہے
کھاتا ہے تو بسم اللہ بھول جاتا ہے

Name:- Javeriya Madighar. Roll no:-01. B.Ed. (II)

* نظم *

* بھول *

انسان بھی کتنا عجیب ہے نا

صحت یاب ہو تو اللہ کو بھول جاتا ہے

مصروف ہو تو نماز کو بھول جاتا ہے

برائی کر کے انجلا کو بھول جاتا ہے

دیکھیں تو حیا بھول جاتا ہے

کہاتا ہے تو بسم اللہ بھول جاتا ہے

کھالی تو الحمد للہ کہنا بھول جاتا ہے

کسی سے ملے تو سلام بھول جاتا ہے

سفر پر جاؤ تو دعا بھول جاتا ہے

پھر بھی اللہ کی شان ہے

وہ پھر بھی انسان کو نوازنے سے نہیں بھولتا۔

Name:- Javeriya Madighar. Roll no:-01. B.Ed. (II)

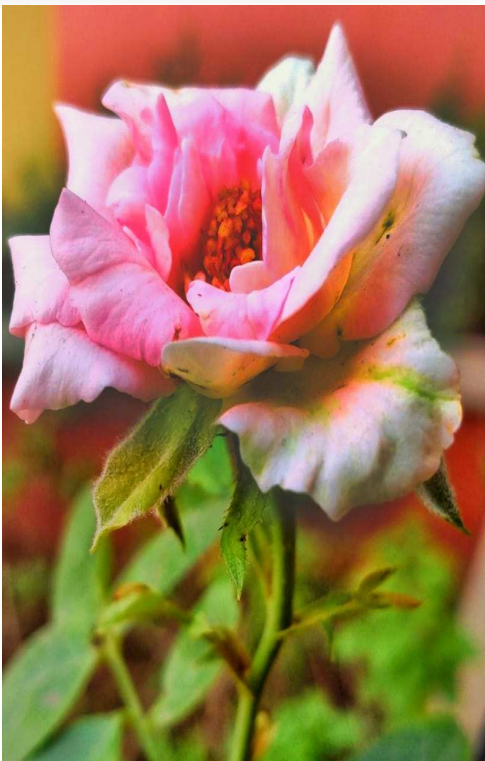
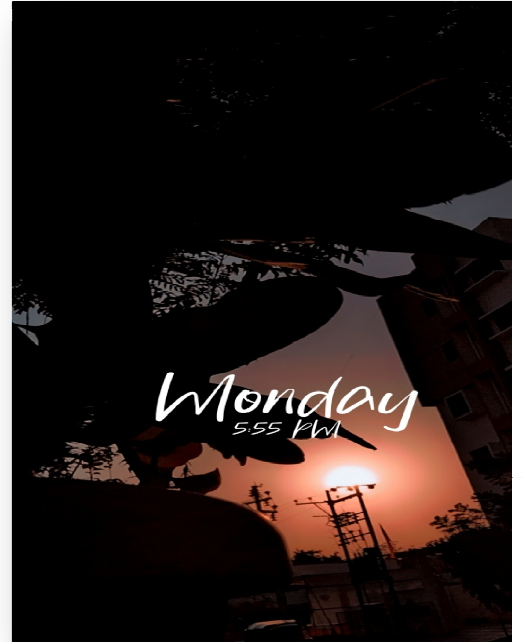
Photography

Rohini Devkate

B.Ed. Second Year

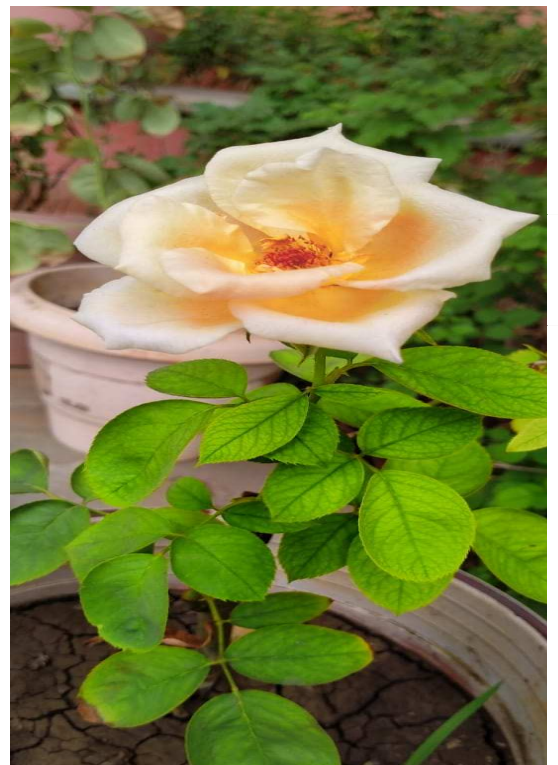
Roll No. 20203

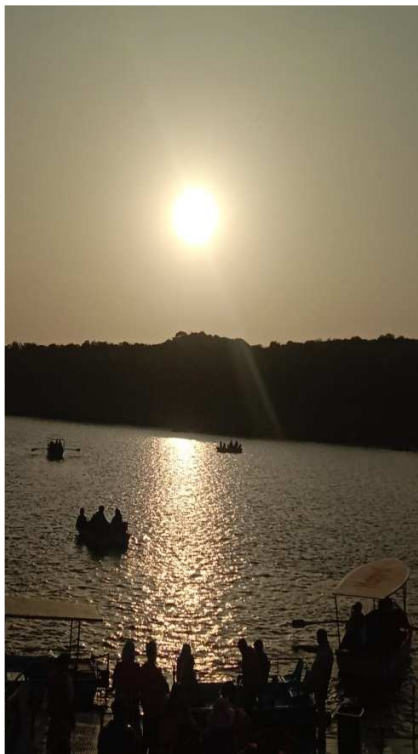

Supriya Jadhav

B.Ed. IInd Year

Roll No. 20251

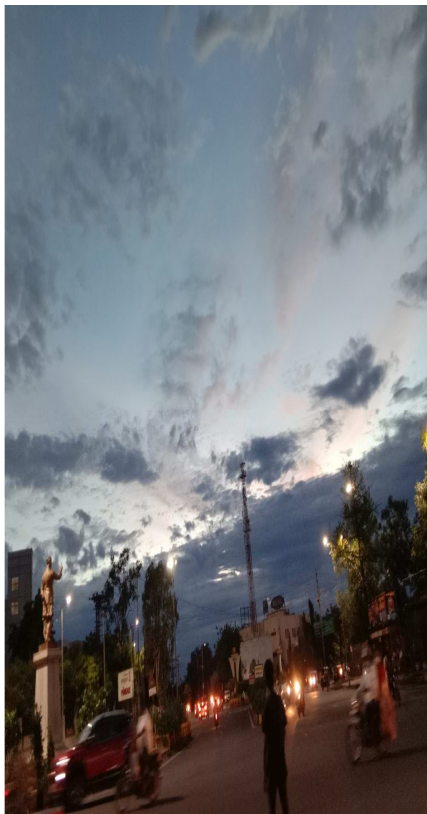
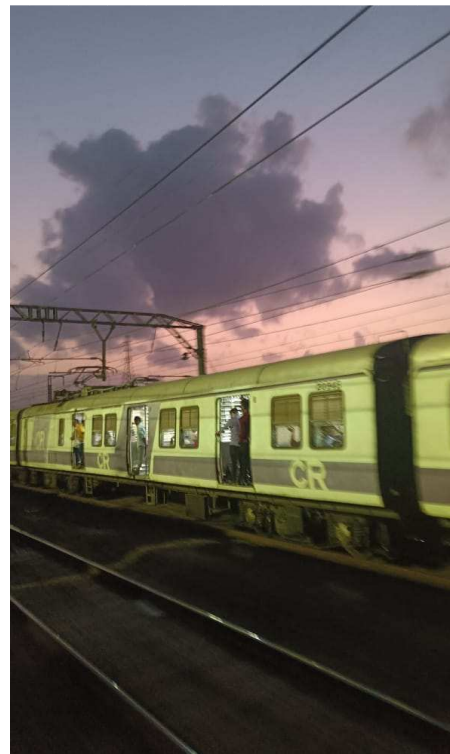

Sapana Shagalolu B.Ed.

Second Year Roll No. 20223

Aakash Chatake B.Ed. First Year Roll No. 21005

Rangoli

Manisha
Govinde

B.Ed. IIInd Year
Roll No. 20240

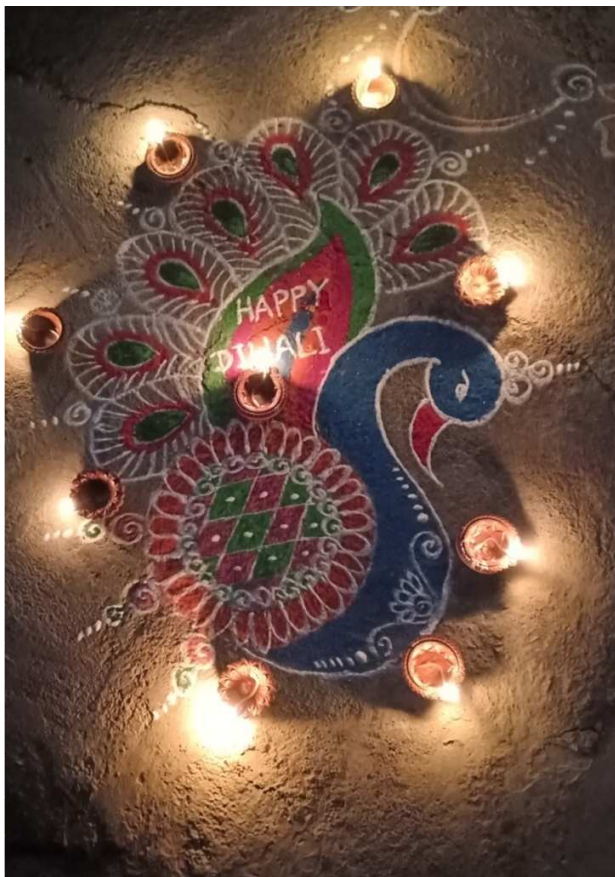

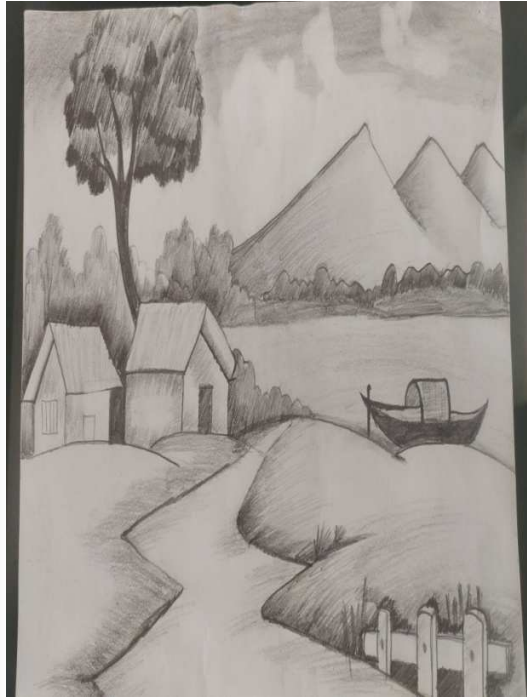
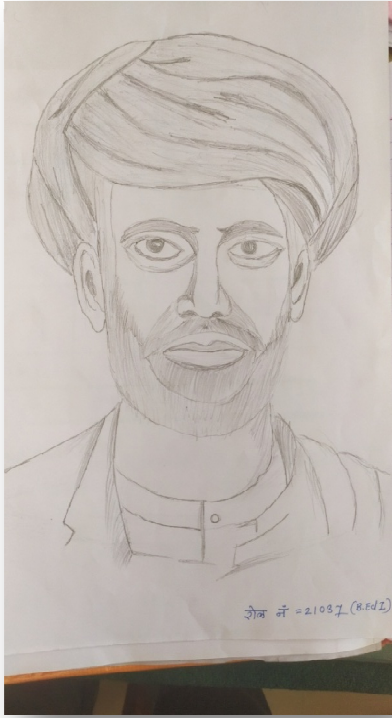
Sonali Falke B.Ed. IIInd Year Roll No. 20242

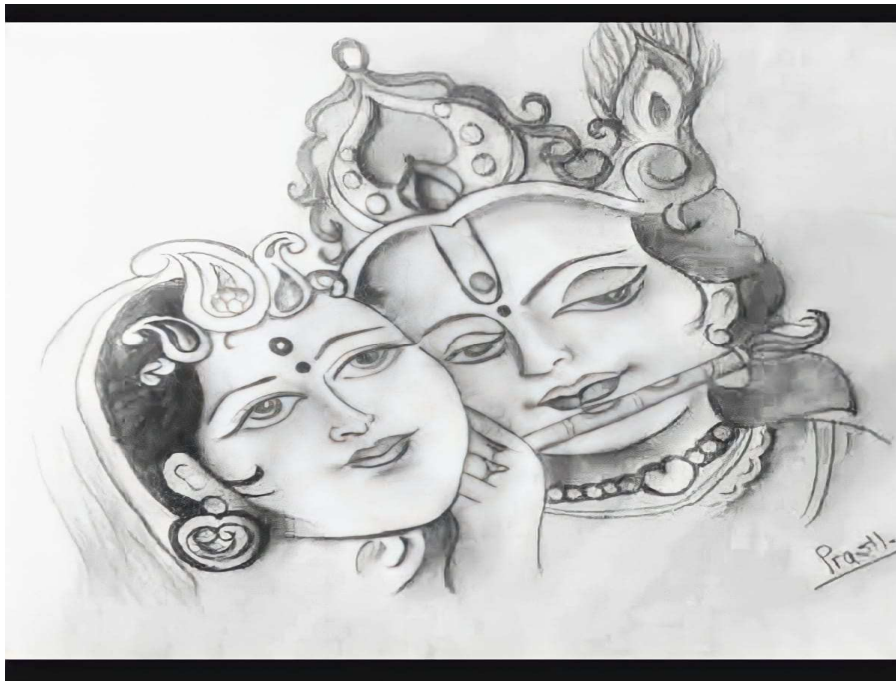
Pradnya Birajdar B.Ed. IInd Year Roll No. 20212

Trupti More B.Ed. IInd Year Roll No. 2

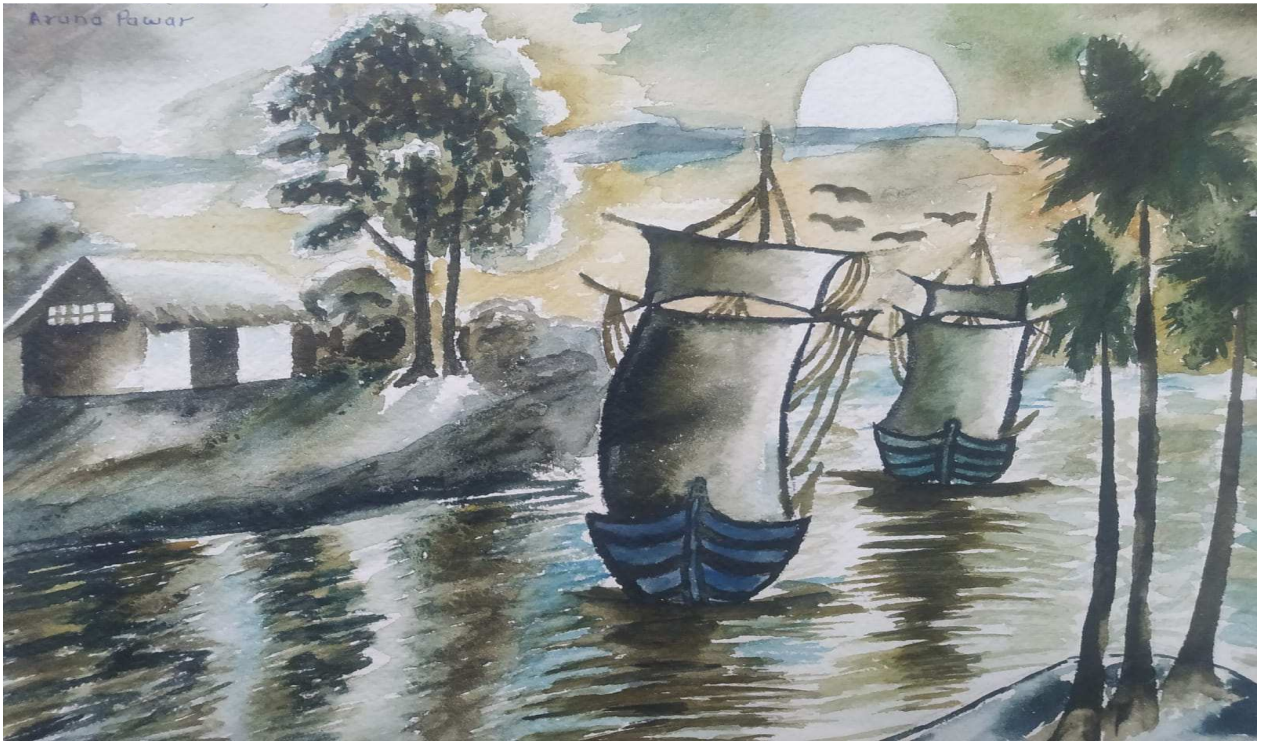

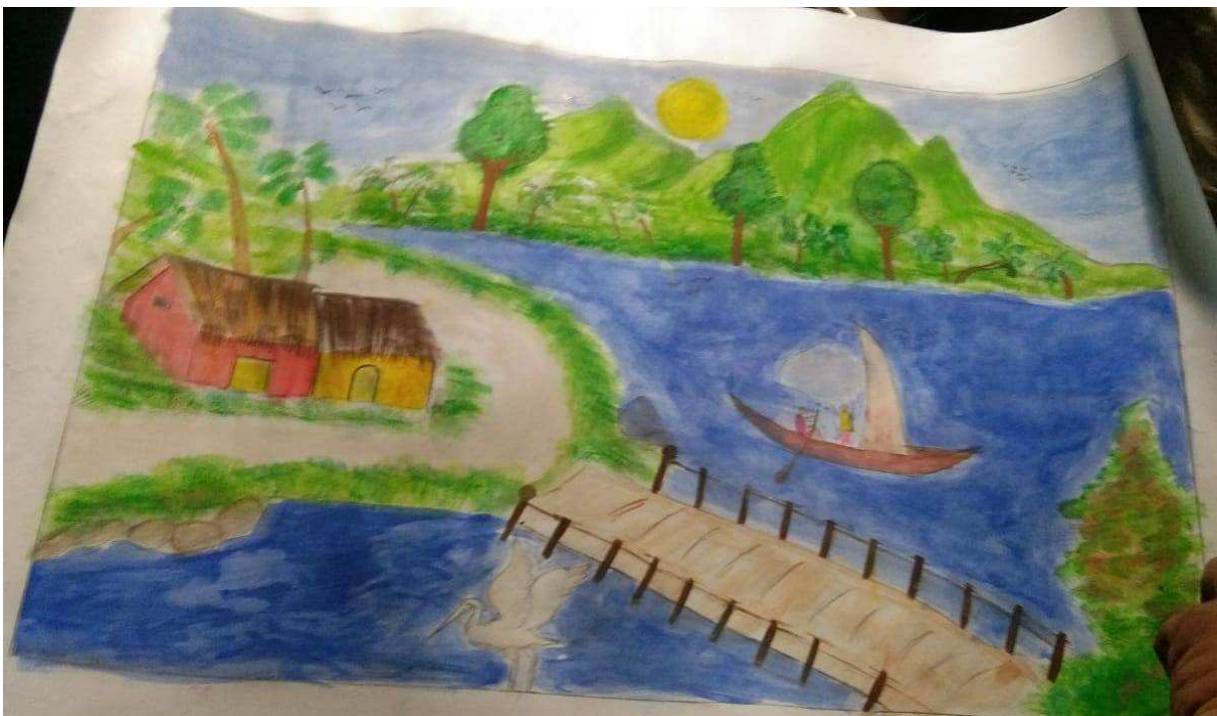
Sarika Kumbhar B.Ed. First Year Roll. No. 21037

Pradnya Birajdar B.Ed. IInd Year Roll No. 20212

Aruna Pawar B.Ed. First Year Roll No. 21032

Suhas Pawar B.Ed. First Year Roll No. 21017

डी.पी.बी. दयानंद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सोलापूर. विद्यार्थी मंडळ - २०२१-२२

डी.पी.वी. दयानंद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सोलापूर

**प्रथम वर्ष बी.एड. २०२१-२३
विद्यार्थी, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी**

**द्वितीय वर्ष बी.एड. २०२०-२२
मधील काही विद्यार्थी, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी**